

เรื่องในเล่ม

อนาคตของไทยขึ้นอยู่กับกสิกร ๑

กิจการพาณิชย์นาวและสถาบันผลิต ๑๘

การคอร์ปชั่นกับระบบราชการไทย ๔๑

ประวัติรัฐธรรมนูญ ๕๐

รัฐสภาสาร

LIRIT

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๓ เดือนมกราคม ๒๕๒๔

Legislative Institutional Repository of Thailand
ISSN 0125-0957

วัตถุประสงค์

- ★ เพื่อเผยแพร่ระบอบประชาธิปไตย
- ★ เพื่อเสนอข่าวสารวิชาการในวงงานรัฐสภา และอื่น ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

พันเอก สงวน คำวงษา
ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ

ผู้อำนวยการ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

- * กำหนดออก
- * อัตราค่าบำรุง

เดือนละหนึ่งฉบับ
บะหมี่สามบาท ครึ่งปีสามบาทห้าบาท

นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
* การส่งเรื่องลงรัฐสภาสาร

บรรณาธิการ
โปรดส่งที่ บรรณาธิการ
ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
โทร. ๒๕๒๖๑๘๑ - ๕๕ ต่อ ๒๓๗

นางสาวอรินญา กิรติพงศ์ไพบูลย์
* บอกรับเป็นสมาชิก

ผู้จัดการและสมุหบัญชี
ส่งเงินล่วงหน้า ในนามผู้จัดการที่
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยเช็ค
ไปรษณีย์หรือธนาคาร สั่งจ่าย ณ ที่ทำการ
ไปรษณีย์ดุสิต

นายแพ้ว หมุ่มพยัคฆ์
* สำนักงานหนังสือพิมพ์รัฐสภาสาร

ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
ถนนอุททองใน ดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑
โทร. ๒๕๒๖๑๘๑-๕๕ ต่อ ๒๒๕

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ ๘๓ ถนนบำรุงเมือง โทร. ๒๒๐๐๓๗๔

นางบุญชู ธรรมมาชีวะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๕

LI RT

บทบรรณาธิการ

ความแออัดในเมืองหลวงจากการหลั่งไหลของประชาชนชาวชนบท เป็นปัญหาที่
ประสบกันอยู่เกือบทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศที่มีความเจริญและโรงงานอุตสาหกรรม
รวมเข้าไว้ในส่วนกลาง กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหนึ่งที่ประสบกับปัญหาดังกล่าวนี้ ซึ่ง
จะทำให้กรุงเทพกำลังจะกลายเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ อันเกิด
จากอากาศเสียจากยานพาหนะเสียงจากเครื่องจักรกลอันน่าจะเป็นอันตรายต่อโสตปรา-
ท ชาวกรุงต้องเผชิญกับปัญหาค่าครองชีพที่ทวีความร้ายกาจจนทุกที ปัญหาความปลอด-
ยจากท้องถนนและโจรผู้ร้ายชุกชุม สิ่งเหล่านี้หาได้ยุติจำนวนประชากรที่ทวีขึ้นจากการ
หลั่งไหลของชาวชนบทไม่ ทั้ง ๆ ที่ชีวิตในชนบทมีสภาพตรงกันข้ามกับสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วทั้ง
มด ความสงบสุข สายลมแสงแดดและน้ำบริสุทธิ์ ไม่เป็นสิ่งที่ดึงดูดคนพเนจรบ้านได้มากนัก
นักเป็นเพราะการต้องต่อสู้กับภัยธรรมชาติและภัยจากพ่อค้าคนกลางที่เอารัดเอาเปรียบ
ทำให้ผลผลิตที่ตกต่ำอยู่แล้วกลายเป็นสิ่งไร้ค่า แทบจะสิ้นเนื้อประดาตัว รวมทั้งการขาด
แคลนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำ ไฟฟ้า ถนนหนทาง ฯลฯ

ก็เป็นที่น่ายินดีที่ ในช่วงปีหลัง ๆ นี้ รัฐบาลได้เห็นความจำเป็นในการพัฒนา
ชนบทมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกลและมีปัญหาด้านการปกครองมีการ กระจาย
รายได้ไปสู่ชนบทในทุกรูปแบบ เช่น การสร้างงาน สร้างสาธารณูปการอำนวยความสะดวก
เช่น ขุดคลอง ถนน สร้างบ่อน้ำ ฯลฯ การเพิ่มการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร ทั้งการให้คนช่วย
หล่อทางวิชาการเกษตร สิ่งเหล่านี้จะเป็นการเพิ่มผลผลิตให้แก่คนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เมื่อ
ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น มีสาธารณูปการอำนวยความสะดวกมากขึ้น ก็เป็นที่แน่นอนว่า
ฐานะความเป็นอยู่ของท้องถิ่นย่อมดีขึ้น ปัญหาการทิ้งถิ่นกำเนิดก็ควรจะน้อยลง ปัญหาของ
ชาวชนบทไม่ใช่สิ่งที่ยากที่แก้ไขแต่ประการใด เพราะสิ่งที่ท้องถิ่นที่ห่างไกลต้องการก็คือ
ความเจริญทางวัตถุ ในขณะที่เมืองหลวงที่เพียบพร้อมไปด้วยความเจริญทางด้านวัตถุ กำลัง
แผ่หาศีลธรรมกันมากขึ้นทุกที

บรรณาธิการ

LIR

การพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒
ในระยะแรกนั้นมุ่งเน้นไปในด้านเพิ่มผลการผลิต เพื่อให้ประชาชนมีบริโภคอย่างเพียงพอ
ด้วย ในระยะนั้นทั่วโลกประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร วิทยาการแผนใหม่ได้ถูกนำมา
ใช้ เช่น ปุ๋ย การใช้เคมีกำจัดศัตรูพืช ฯลฯ ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นทำให้การเกษตรมีลักษณะ
เป็นธุรกิจการเกษตร ฉะนั้น ปัญหาของเกษตรกรรวมทั้งความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น
เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาการขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำมาหากิน ต้องจำหน่ายผลิตผล
ในราคาต่ำ วัสดุอุปกรณ์ เช่น ปุ๋ย น้ำมัน ราคาสูงชัน ปัจจุบันสถาบันและองค์การด้าน
เกษตรหลายแห่งด้วยกัน ได้เข้ามามีบทบาทเพื่อพัฒนาสถานะของเกษตรกรไทยให้ดีขึ้น

บทความนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ยากของเกษตรกรและได้ชี้แนะแนวทาง
ที่ช่วยเหลือเกษตรกรให้ดีขึ้นได้อย่างไร ซึ่งเป็นที่สนพระทัยของคณะรัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรี
กรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา และนายกสมาคมเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

บรรณาธิการ

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

อนาคตของไทยขึ้นอยู่กับกสิกร

โดย สุขุม ภิระวัฒน์

การพัฒนาผลผลิตกสิกรรมให้สามารถเลี้ยงประเทศได้ และมีเหลือเพิ่มเติมพอส่งเป็นสินค้าออกไปยังต่างประเทศได้ ย่อมเป็นยอดปรารถนาของทุกประเทศในโลก สงครามโลกครั้งที่สองทำให้ประเทศคู่สงครามที่ต้องเผชิญกับความแร้นแค้นอดอยากแสนสาหัส เช่น ยุโรปและญี่ปุ่น ย่อมตื่นตัวในเรื่องนี้เป็นพิเศษ จะเห็นได้จากกรที่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ได้รวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มตลาดรวม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรระหว่างกันเป็นวัตถุประสงค์หลัก และทั้ง ๑๑ ชาติทั้ง ๙ ประเทศขึ้นเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ทรงพลังยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เป็นบ้านเมืองซึ่งพัฒนาก้าวหน้าแล้วถึงระดับสูงสุด และถ้าพิจารณากันในแง่มูลค่าของผลิตผลเกษตรกรรมก็มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจส่วนรวมน้อยมาก คือเป็นเพียง ๔ เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติเท่านั้นเอง มีพลเมืองเพียง ๘ เปอร์เซ็นต์ของทั้ง ๒๖๐ ล้านคนเท่านั้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ แต่ก็ยังยึดเหนี่ยวเอานโยบายส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรม และเพิ่มพูนรายได้ของกสิกรเป็นเรื่องสำคัญที่สุดอยู่เช่นเดิม

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

สำหรับเมืองไทยของเรานั้น การพัฒนาผลผลิตเกษตรกรรมและเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัวอีก ๓๖ ล้านคน เป็นกุญแจแห่งความมั่นคงของชาติในทุกด้าน การที่จะแก้ ไขภาวะเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจ แก้ดุลการค้าเสียเปรียบกับต่างประเทศซึ่งเรอรัยแรงยิ่งขึ้นโดยลำดับมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ และคลี่คลายการขาดดุลการชำระเงินซึ่งกำลังเข้าขั้นคับขัน อันเป็นปัญหาที่วุ่นเฉพาะหน้า ก็ต้องอาศัยสินค้าออกเกษตรกรรมเป็นสำคัญ เพราะแม้ขณะนี้มูลค่าของสินค้าออกจากฟืนอง กสิกรของเรานั้นก็ยังประกอบเป็นถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมดของประเทศ ทั้งเป็นที่แน่ชัดว่า การส่งเสริมสินค้าออกประเภทผลผลิตอุตสาหกรรมนั้นมีปัญหา ทั้งในแง่การกีดกันของประเทศผู้ซื้อ การที่ต้องต่อสู้กับประเทศผู้ผลิตรายอื่นในตลาดโลก และเวลานี้ยังต้องใช้เงินตราต่างประเทศจำนวนมากเกินสมควร เพื่อซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ส่วนประกอบมาทำการผลิตขึ้นในบ้านเมืองเรา

ยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ เรื่องอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งเวลานี้ก็นับว่าได้เป็นอุตสาหกรรมยิ่งใหญ่ที่สุด เท่าที่ส่งเสริมกันขึ้นมาได้ เช่น ประเภทสิ่งทอผ้าผ้าย จากสถิติสินค้าเข้าและสินค้าออกของพ.ศ. ๒๕๒๑ ก็ปรากฏว่ามีสิ่งทอผ้าผ้ายส่งออกไปจำหน่ายได้เป็นมูลค่าถึง ๑,๓๘๔ ล้านบาท แต่ในปีเดียวกันเราก็ตองสั่งซื้อผ้าผ้ายดิบมาผลิตในโรงงานถึง ๒,๐๓๑ ล้านบาทเศษ ทั้ง ๆ ที่เมืองไทยควรผลิตผ้าผ้ายอย่างน้อยให้เพียงพอแก่ความจำเป็นใช้สอยภายในประเทศได้ จึงเห็นได้ชัดจากตัวอย่างนี้ ว่าแม้แต่ในการประกอบการอุตสาหกรรมมากประเภท ก็จำเป็นต้องอาศัยการเพิ่มผลผลิตเกษตรกรรมขึ้นใช้เป็นวัตถุดิบให้เพียงพอ และในราคาต้นทุนต่ำกว่าตลาดโลก จึงจะเป็นผลดีแก่เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศได้จริงจิ่ง

วิกฤตการณ์ทางพลังงานของโลกปัจจุบันจะทำให้ราคาค้นทุนการผลิตพืชผลเกษตรกรรมในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งปวงถีบตัวสูงขึ้นอีกมาก มีเหตุผลกีดกันหลายประการที่ทำให้ต้องมึอันเป็นไปดังนั้น และเพราะเหตุที่ไทยเรามีรากฐานด้านการเกษตรอย่างยิ่งใหญ่ เป็นหนึ่งในประเทศเพียงไม่กี่ประเทศ ที่สามารถผลิตพืชผลเกษตรกรรมเลี้ยงโลกได้ตลอดมา จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะ หยิบยกข้อมูลเรื่องนี้มาประกอบการ

๔

พิจารณาให้เข้าถึงประเด็นอย่างถ่องแท้ตามสมควร เพราะต้องถือว่าเราเป็นคู่แข่งกันใน ตลาดโลกกันทุกประเทศผู้ผลิตทั้งปวง จึงจำต้องรู้จักจุดอ่อนและความเข้มแข็งของคู่แข่งที่ตลอดจน ความต้องการของผู้ซื้ออย่างถูกต้อง เพื่อจักได้พัฒนากำลังผลิตของเราให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครอบงำตลาดโลกไว้ได้ถึงขนาดมาตรฐานที่ควรจะเป็น

ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้ราคาค้นทุนการผลิตสูงขึ้นในประเทศที่พัฒนาก้าวหน้าแล้วเป็นอันมากพอสรุปโดยรวบรัดได้ ดังนี้

(๑) **มาตรฐานการผลิต (PRODUCTIVITY) สูงมากอยู่แล้ว** ข้อนี้นหมายถึงผลผลิตเกษตรกรรมต่อหน่วยเนื้อที่ ยกตัวอย่าง เช่น ผลผลิตเฉลี่ยของข้าวเปลือกใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญเปรียบเทียบกับของไทยเราได้ ดังต่อไปนี้ (สถิติ จาก Agricultural Statistics U.S.A. 1976)

ประเทศผู้ผลิต

ได้ข้าวเปลือกเฉลี่ย กก. ต่อไร่

ญี่ปุ่น	๙๕๒
ออสเตรเลีย	๙๒๓
อิตาลี	๘๑๙
สหรัฐอเมริกา	๘๑๖
จีนไต้หวัน	๖๙๑
จีนแดง	๕๖๖
พม่า	๒๙๔
ไทย	๒๘๓

ประเด็นของเรื่องนี้อยู่ที่ว่า สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว และสามารถผลิตข้าวเปลือกได้สูงถึงขนาดไร่ละ ๘๐๐ กก. ขึ้นไปแล้วนั้น ย่อมเป็นการยากที่จะเพิ่มให้สูงไปกว่านั้นได้อีก เพราะเป็นมาตรฐานการผลิตที่เกือบสูงสุดตามธรรมชาติของพืชอยู่แล้ว เรียกได้ว่าเกือบบรรลุถึงจุดที่เรียกว่า Diminishing Return คือถึงแม้จะลงทุนเพิ่มปุ๋ยหรือการบำรุงรักษาขึ้นอีกเพียงใดก็จักจะไม่คุ้มค่าการลงทุนเพิ่มอีกแล้ว แต่ในทางตรง

LIART

กันข้ามประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศส่งออกข้าวเลี้ยงโลกรายใหญ่ที่สุดของโลก และมีผลผลิตเฉลี่ยได้เพียงไร่ละ ๒๘๓ กก. ข้าวเปลือกนั้น ย่อมอยู่ในวิสัยที่จะเพิ่มพูนผลผลิตขึ้นได้อย่างไม่จำกัดทันที อุปมาเหมือนเด็กนักเรียนที่ระดับความรู้อย่างอ่อนมากในชั้นเรียน สอบข้อได้เพียง ๒๕ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่ถ้าหากมีการทวนวิชาแนะนำสั่งสอนในทางที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะเพิ่มคะแนนสอบขึ้นเป็นถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ย่อมมีอยู่และเป็นไปได้ทันที

(๒) บัญญัติที่ใช้ในการเพิ่มผลผลิตสำหรับประเทศที่ก้าวหน้าแล้ว ทั้งปวงย่อมมีราคาต้นทุนที่ต้องลงไปสูงกว่าในประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะต้องใช้พลังงานกันอย่างเข้มข้นอยู่แล้ว เช่น น้ำมันเบนซินรถยนต์ น้ำมันดีเซลรถแทรกเตอร์ และเครื่องมือกลต่าง ๆ เป็นต้นว่า เครื่องเก็บเกี่ยวพืชผล ต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตกันจนเกือบถึงขีดสูงสุดอยู่แล้ว บัดนี้ราคาปุ๋ยก็สูงขึ้นอีกตามราคาน้ำมันโดยไม่หยุดยั้ง แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาเองก็ปรากฏว่าระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔ กับ ๒๕๑๗ ราคาปุ๋ยบางชนิดสูงขึ้น ๗ เท่าตัว ทางด้านเงินเฟ้อ ค่าครองชีพสูง และการเร่งกำลังต่อรองทางด้านสภาพแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญมาก เช่น ในออสเตรเลีย เหล่านาย่อมทำให้ราคาต้นทุนการผลิตในประเทศที่เจริญแล้วทั้งปวงถีบสูงขึ้นถึงขนาด เป็นผลดีแก่บางประเทศผู้ผลิต เช่น เมืองไทย ซึ่งมีที่ดิน แรงงาน และความอุดมสมบูรณ์พร้อมเพรียงอยู่แล้ว ยังขาดอยู่แต่ระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ พอสมควรเท่านั้น

(๓) การเข้าอ้อมขู่กลักรของประเทศตนและกีดกันผลิตผลเกษตรจากประเทศอื่นจะต้องลดน้อยลง เพราะไม่คุ้มแก่การที่จะดำเนินนโยบายนั้นต่อไป ในทุกประเทศที่พัฒนาก้าวหน้าแล้ว ได้ใช้นโยบายกันทั้งสน มากบ้างน้อยบ้างตามแต่กรณี เช่น ๗๕ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณอันมหาศาลขององค์การตลาดร่วมยุโรป ก็ได้ใช้จ่ายไปในการพยุงราคาสินค้าเกษตรกรรม จนถึงขนาดที่เป็นเหตุขัดแย้งสำคัญระหว่างบางประเทศภาคีขึ้นแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ในขณะที่ราคาข้าวสาลีในตลาดโลกเป็นเพียงตันละ ๗๐ ปอนด์ ราคาอู๋หมูในประชาคมเศรษฐกิจยุโรปสูงถึง ๑๒๐ ปอนด์ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่น ซึ่งพรรคที่เป็นรัฐบาลตลอดมาได้อาศัยกลักรสนับสนุนถึงราว ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของเสียงที่ได้รับ จึงมุ่งส่งเสริมผลประโยชน์ของกลักรตอบแทน โดย

๖

เฉพาะอย่างยิ่งขานาข้าว จนประกันราคาสูงถึงกว่า กก. ละ ๓๑ บาท เป็นผลให้ประชาชนญี่ปุ่นเองต้องซื้อข้าวสารบริโภคในราคาสูงกว่าประเทศอื่นถึง ๓ เท่าตัว และก่อให้เกิดข้าวเปลือกเหลือใช้มากถึง ๗ ล้านตัน ซึ่งทุกปี จะเพิ่มขึ้นอีกถึงปีละหนึ่งล้านตัน ในคำแถลงของนายนาคากาวะ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ฯ ซึ่งมีข้อเสียดังกล่าว รوبرุ่กิจการเกษตรเป็นพิเศษ และบัดนี้ ได้ทำหน้าที่รัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปัจจุบัน ในที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญการเกษตรแห่งเอเชียแปซิฟิก เมื่อต้น พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ยืนยันว่าข้าวเหลือใช้เป็นปัญหาใหญ่หลวงของรัฐบาลญี่ปุ่น ซึ่งหาทางแก้ไขยากเหลือเกิน เพราะถ้าใช้ข้าวเปลือกเลี้ยงสัตว์ ไข่ไก่ก็สีจาง เลี้ยงวัว ๆ ก็กระดูกอ่อน คนญี่ปุ่นก็มีแนวโน้มว่าบริโภคข้าวน้อยลงโดยลำดับ แต่เพิ่มการบริโภคอาหารโปรตีน เช่น เนื้อวัวเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก

สรุปแล้ว ในเรื่องนี้ จึงจะบรรลุถึงจุดทางตันทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ขยายการประกันราคา อัญชุกสิกรให้ผลิตพืชผลเกษตรกรรมขึ้นต่อไปในประเทศเหล่านั้นอีกไม่ได้แล้ว ที่ไทยเราสามารถส่งผลิตผลมันสำปะหลังไปจำหน่ายในตลาดร่วมยุโรปได้ เพื่อใช้แทนข้าวบาร์เลย์ และข้าวสาลีในการเลี้ยงสัตว์ก็เพราะเหตุนี้เอง เช่น ขณะนี้ สหราชอาณาจักรอังกฤษกำลังมีปัญหา เพราะราคาประกัน (Intervention Price) ข้าวบาร์เลย์สูงถึงตันละ ๙๖ ปอนด์ ในขณะที่ราคาในตลาดโลกเพียง ๘๖ ปอนด์ ทำให้มีผู้ปลูกนำมาจำหน่ายให้แก่รัฐบาลไว้แล้วถึง ๑๒๒,๐๐๐ ตัน ในเมื่อแต่ก่อนนั้นเคยมีอย่างสูงเพียง ๒๕,๐๐๐ ตัน เป็นที่แน่ชัดว่าในปีนี้ รัฐบาลอังกฤษจะมีข้าวสาลีเหลือใช้ถึง ๖๕๐,๐๐๐ ตัน และข้าวบาร์เลย์อีก ๑.๒๕ ล้านตัน ดังนี้ เป็นต้น

ในระยะเวลา ๒๐ ปี ที่รัฐบาลได้ทุ่มเทลงทุนพัฒนาบ้านเมืองมาจนผลผลิตเกษตรกรรมต่อไร่ของไทยเราไม่ได้เพิ่มขึ้นเลย ในโอกาสที่กรรมการผู้จัดการธนาคารโลกมาเยี่ยมเมืองไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าหน้าที่ได้สรุปประเด็นให้ยืนยันต่อผู้นำไทยได้ตระหนักไว้ว่า ผลผลิตต่อไร่ของการเกษตรนั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นเลย และบรรดาการลงทุนทั้งสนทงปวงเพื่อพัฒนาการค้นคว้าทดลองอย่างเข้มข้นตลอดมานั้น ยังไม่อาจส่งผลให้เกษตรกรได้จริงจังเลย ในประเด็นนี้สมมติให้เราได้รู้สึกตัวที่ตนขึ้นจากภวังค์เสียที ดังต่อไปนี้

LIART

ตารางผลิตเมล็ดพืชต่อไร่บนกิโลกรัมสำหรับพืชสำคัญเปรียบเทียบ

พืชสำคัญ	ภาคกลาง				ภาคเหนือ				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคใต้				รวมประเทศไทย			
	๒๕๖๒ ๒๕๖๓	๒๕๖๓ ๒๕๖๔	๒๕๖๔ ๒๕๖๕	๒๕๖๕ ๒๕๖๖	๒๕๖๒ ๒๕๖๓	๒๕๖๓ ๒๕๖๔	๒๕๖๔ ๒๕๖๕	๒๕๖๕ ๒๕๖๖	๒๕๖๒ ๒๕๖๓	๒๕๖๓ ๒๕๖๔	๒๕๖๔ ๒๕๖๕	๒๕๖๕ ๒๕๖๖	๒๕๖๒ ๒๕๖๓	๒๕๖๓ ๒๕๖๔	๒๕๖๔ ๒๕๖๕	๒๕๖๕ ๒๕๖๖	๒๕๖๒ ๒๕๖๓	๒๕๖๓ ๒๕๖๔	๒๕๖๔ ๒๕๖๕	๒๕๖๕ ๒๕๖๖
ข้าว	๒๘๖	๒๘๔	๒๘๔	๒๘๖	๓๓๐	๓๓๕	๓๓๕	๓๓๖	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔	๓๕๔
ข้าวโพด	๓๑๕	๓๐๔	๓๐๔	๓๐๖	๓๐๐	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖	๓๐๖
ปอแก้ว	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕
มันสำปะหลัง	๒๗๗๒	๒๕๒๔	๒๕๒๔	๒๕๒๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔	๒๖๖๔
อ้อย	๖๐๕๔	๕๕๖๗	๕๕๖๗	๕๕๖๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗	๕๗๕๗
ฝ้าย	๑๐๔	๑๐๔	๑๐๔	๑๐๔	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗	๑๐๗
ถั่วเขียว	๒๑๕	๑๕๕	๑๕๕	๑๕๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕	๒๐๕
ถั่วเหลือง	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓	๑๕๓

อุปสรรคของกสิกรไทยในการเพิ่มผลผลิตเกษตรกรรม ประเทศไทยไม่เคยเป็นเมืองขนิโครมาเลย จึงไม่มีระบบ “สวนใหญ่” เช่น สวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน เช่น ในมาเลเซีย หรือ สวนชา สวนกาแฟ เช่น ในอินเดียและลังกา เป็นเชิงค้าบุกเบิกการพัฒนาโดยนักธุรกิจ รากฐานของกสิกรในไทยจึงเป็นผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งอยู่กระจัดกระจายไปทั่วทุกส่วนของประเทศ จึงเกิดอุปสรรคในการที่รัฐจะอำนวยความสะดวกระบบส่งเสริมการเกษตร (Extension Services) ให้ถึงจุดอย่างได้ผล ก่อให้เกิดจุดอ่อนซึ่งขาดช่วงตอนของการเพิ่มผลผลิตของกสิกรโดยทั่ว ๆ ไปขึ้น สรุปได้เป็น ๓ ประเด็นสำคัญ กล่าวคือ

ไม่มีความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนา ในเรื่องนี้รัฐบาลก็ได้พยายามแก้ไข ด้วยความสนับสนุนเครดิตจากธนาคารโลก และคณะผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาจากอิสราเอล กรมส่งเสริมการเกษตรก็ได้ขยายบริการเข้าสู่จังหวัดต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยลำดับ ภายหลังที่ได้ริเริ่มดำเนินการทดลองมาใน ๔ จังหวัดภาคอีสาน เมื่อสองปีก่อน (๒๕๒๐) คือในจังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร และร้อยเอ็ด ปัญหาเฉพาะหน้าขณะนั้นจึงอยู่ที่ว่า ลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนั้น ต้องนำความช่วยเหลือแนะนำเข้าไปสู่ประชาชน แทนที่จะนั่งโต๊ะดำรงตำแหน่งให้ประชาชนมาติดต่อตามแบบแผนระเบียบราชการที่ยึดมั่นฝังตัวอยู่อย่างแน่นแฟ้นตลอดเวลาช้านาน งานในลักษณะที่ต้องบุกเบิกเช่นนี้ จะมันคงอยู่ได้เพียงใดจึงยอมเป็นปัญหาอยู่ ผู้เขียนได้ไปติดตามผลเรื่องนี้ในตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑ ในภาคอีสาน กับผู้เชี่ยวชาญการเกษตรของธนาคารโลก ก็พบว่ากสิกรโดยทั่วไปซึ่งได้รับการส่งเสริมจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เรื่องการผลิตพืชผลตามคำแนะนำให้ได้นั้นไม่มีปัญหาเลย ที่ยังไม่แน่ใจก็คือว่าผู้ใดจะซื้อ และในราคาเท่าใดเมื่อเก็บเกี่ยวได้ผลแล้วเท่านั้น ซึ่งในประเด็นนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็ไม่อาจให้ความกระจ่างได้ และสรุปได้ว่า ยังไม่มีผู้ใดในหน่วยราชการใดสามารถตอบคำถามนี้ได้ อย่างถูกต้องแน่ชัด เช่นเดียวกัน

ช่วงขาดประการที่สองคือ ไม่มีทุนประกอบการ แม้ว่าจะมีความรู้แล้ว และต้องการพัฒนาผลผลิตเกษตรกรรม ในเรื่องนี้ก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลได้พยายามเพิ่มวงเงินเครดิตที่จะอำนวยให้จากธนาคารเพื่อการเกษตร และธนาคารพาณิชย์ต่าง

แต่ก็เป็นที่ยอมรับว่ายังไม่ทั่วถึงเพียงพอ ที่สามารถส่งเสริมให้ถึงมือเกษตรกรได้บ้างนั้นก็มีจุดอ่อนอยู่ในตัว คือ เกษกรไม่มีหลักทรัพย์ให้ค้ำประกันไว้อย่างเพียงพอ และเกษตรกรจำนวนมากไม่ได้ใช้เครดิตที่ได้รับไปในการพัฒนาอาชีพเกษตรอย่างได้ผลแท้จริง จึงไม่แน่นอนว่าการใช้เครดิตนี้จะก่อให้เกิดผลผลิตหรือมีผลตอบแทนคุ้มค่าแห่งการลงทุน การอำนวยความสะดวกเช่นนี้จึงมีอัตราการเสี่ยงสูงเกินไป และไม่ได้ผลแท้จริงตามวัตถุประสงค์

ประการสุดท้ายและสำคัญที่สุด คือ การตลาดอยู่ในมือคนกลางอย่างสิ้นเชิง และในทุกขั้นตอนและระดับตั้งแต่ในชนบทมาจนถึงการส่งเป็นสินค้าออกไปยังต่างประเทศ ในเรื่องนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่ายว่าจะต้องแก้ด้วยการสหกรณ์ แต่สหกรณ์ซึ่งได้เริ่มใช้กันมาเมื่อ ๖๘ ปีแล้วนั้น ก็เป็นเกี่ยวกับการปกครองตามระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีอายุในเมืองไทยมาแล้วถึง ๔๘ ปี จำเป็นต้องเกิดบันดาลใจและเข้าร่วมมีบทบาทโดยเกษตรกรหรือประชาชนผู้เกี่ยวข้องนั่นเอง เพื่อประโยชน์ของตนเองและหมู่คณะบ้านเมืองเป็นส่วนรวม จึงจะบรรลุผล

การพัฒนาทั้งปวงต้องมุ่งเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัวเกษตรกร ๓๖ ล้านคนให้จงได้ ตามข้อมูลรากฐานที่ได้นำมากล่าวไว้ โดยลำดับแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าในอนาคตเบื้องหน้าอันเต็มไปด้วยความมั่งคั่ง จากวิกฤตการณ์น้ำมันเชื้อเพลิงในโลกทั่วไปนี้ สำหรับ

LIART

ประเทศไทยของเรากลับจะมีแสงสว่างแห่งความรุ่งเรืองแผ่อยู่ เพราะเราจะสามารถผลิตอาหารและวัตถุดิบการเกษตรเลี้ยงโลกได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม ยิ่งราคาสินค้าเหล่านี้ต้องเพิ่มสูงขึ้นตามราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ตามราคาต้นทุนการผลิตในประเทศที่เจริญแล้วที่แพงมากขึ้นอีกเพียงใด ก็จะเป็นโอกาสของเกษตรกรไทยยิ่งขึ้นเพียงนั้น กฎเกณฑ์ที่ไขความมั่นคงมาสู่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศเฉพาะหน้าจึงอยู่ที่การเพิ่มผลผลิตเกษตรกรรมต่อไร่ให้เป็นผลผลิตได้จริงจังก้นที่ และลดต้นทุนการผลิตให้จงได้

คำว่า ทันทัน ในที่นี้หมายความว่า **“ทันทัน”** อย่างแท้จริง การลงทุนพัฒนาบ้านเมือง ทั้งโดยส่วนราชการและภาคเอกชนจักต้องมุ่งให้เกษตรกรผู้ผลิตมีรายได้เพิ่มขึ้นให้ได้ทันตาเห็น การลงทุนใด ๆ ที่ไม่คุ้มค่าต้องคัดออกสิ้นเชิงเพราะเหตุบังคับทางเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งต้องมุ่งให้ราคาต้นทุนการผลิตของเราต่ำที่สุดในโลกให้จงได้ ยกตัวอย่างประกอบให้เห็น ได้ชัดก็ในเรื่องของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีผลเมืองถึงหนึ่งในสามของประเทศ มีเนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งที่ได้บุกกรุกเข้าไปทำกินในป่าสงวนทั้งปวงอยู่ขณะนี้ ถึงกว่าครึ่งของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ภาคอีสานมีปริมาณฝนตกมากกว่าภาคเหนือหรือภาคกลางเสียอีก จึงกล่าวได้ว่ามีปัจจัยที่จำเป็นแก่การผลิตพืชผลพร้อมอยู่แล้วทุกประการ และ **หนทางที่จะเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัวเกษตรกรให้เป็นผลทันทีทันใด** อยู่ที่การส่งเสริมให้ปลูกพืชไร่ขึ้นตามความเหมาะสมของท้องที่ แทนที่จะปลูกข้าวเพียงปีละครั้งเดียว เช่นที่เคยปฏิบัติตลอดมา ข้อมูลอันนี้จะเห็นได้ชัดถ้าพิจารณาดูแผนที่จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ แสดงรายได้เฉลี่ยจากการประกอบการเกษตรเป็นรายจังหวัด ซึ่งแสดงข้อแตกต่างทางตัวเลขให้เห็นชัด

กฎเกณฑ์ของการเพิ่มพูนรายได้ของเกษตรกรให้เกิดผลทันทีทันใดอยู่ที่การปลูกพืชไร่ ขึ้นเพิ่มเติมจากการปลูกข้าวปีละครั้ง ประเด็นนี้เป็นความจริงสำหรับภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่นเดียวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉพาะภาคอีสานนั้นมีสถิติเทียบเคียงให้เห็นประจักษ์ชัดแจ้ง ว่าการแก้ไขความอดอยากยากไร้ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีอาชีพเป็นเกษตรกรอยู่ขณะนี้ **คือการเพิ่มพูนรายได้จากการปลูกพืชไร่หลังการปลูกข้าวให้เป็นผลทันที** ในรายการเงินได้จากการเกษตรเฉลี่ยเป็นรายจังหวัดต่อไปนี้ จะเห็นได้ชัดว่าจังหวัดใดที่มีการขยายการปลูกพืชไร่หลังการปลูกข้าวประจำปีเข้าบ้างแล้ว รายได้เฉลี่ยก็ย่อมสูงขึ้นสูงลิ่วทันทีที่เป็นสัญจรธรรมให้เห็นชัดแจ้งอยู่(รายได้เฉลี่ยปีละบาท)

รายได้เฉลี่ยต่อปีเป็นรายภาค

ภาค	รายได้จากสัตว์	รายได้จากพืช	รวมรายได้จากการเกษตร
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๕๑๔	๓,๓๑๔	๔,๘๒๘
เหนือ	๑,๓๘๐	๗,๙๘๓	๙,๓๖๓
ตะวันออก	๒,๗๖๘	๑๕,๗๗๕	๑๘,๕๔๔
กลาง	๑,๕๐๔	๑๖,๙๘๑	๑๘,๔๘๖
ตะวันตก	๘,๙๖๑	๒๑,๑๒๑	๒๙,๐๘๒
รวมทั้งประเทศ	๒,๑๐๗	๗,๕๔๕	๙,๖๕๒

ประเด็นเฉพาะหน้าซึ่งเห็นได้ชัดจากตัวเลขเป็นรายภาค ดังกล่าวก็คือ ถ้าหากเราสามารถเพิ่มรายได้ของกสิกรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นให้ได้ทันที เพียงเท่าอัตราเฉลี่ยของภาคเหนือเท่านั้น รายได้เฉลี่ยของกสิกรทั้งประเทศก็อาจเพิ่มขึ้นเป็นถึงสองเท่าของปัจจุบันได้แน่นอน เพราะจำนวนที่เพาะปลูกและกสิกรไทยส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคนี้

รายการเปรียบเทียบจังหวัดที่มีรายได้สูงสุดของประเทศกับของภาคเหนือ

และ ตะวันออกเฉียงเหนือ

(รายได้เฉลี่ยปีละบาท)

ลำดับที่	รายได้สูงสุดของประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๑.	นครปฐม ๕๐,๑๐๕	เชียงใหม่ ๗,๕๓๐	นครราชสีมา ๙,๗๗๒
๒.	ระยอง ๔๕,๗๒๒	เชียงราย ๖,๒๐๓	หนองคาย ๖,๖๖๓
๓.	ราชบุรี ๔๓,๓๗๖	ลำพูน ๕,๕๑๓	กาฬสินธุ์ ๕,๖๕๑
๔.	กาญจนบุรี ๔๐,๐๖๒	แพร่ ๔,๖๖๓	มหาสารคาม ๕,๖๕๑
๕.	ชลบุรี ๓๕,๙๙๖	น่าน ๔,๒๔๓	ขอนแก่น ๕,๕๒๙
๖.	สิงห์บุรี ๒๕,๒๖๗	ลำปาง ๓,๕๒๕	อุดรธานี ๔,๙๖๑
๗.	นนทบุรี ๒๒,๑๗๐	แม่ฮ่องสอน ๒,๖๐๗	เลย ๔,๘๓๗
๘.	สมุทรสาคร ๒๑,๐๘๕		ชัยภูมิ ๔,๘๒๔

LIART

๑๒

ลำดับที่	รายได้สูงสุดของประเทศ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๙.	ประจวบคีรีขันธ์ ๑๙,๖๖๓		ยโสธร ๔,๖๔๖
๑๐.	สุพรรณบุรี ๑๙,๖๑๐		บุรีรัมย์ ๔,๐๔๒
๑๑.	ลพบุรี ๑๙,๐๕๐		ร้อยเอ็ด ๓,๗๔๘
๑๒.	กำแพงเพชร ๑๘,๓๐๖		นครพนม ๓,๕๓๒
๑๓.	อยุธยา ๑๗,๕๕๘		สกลนคร ๓,๔๐๐
๑๔.	เพชรบุรี ๑๗,๕๔๐		ศรีสะเกษ ๓,๓๓๗
๑๕.	ฉะเชิงเทรา ๑๗,๒๗๔		อุบลราชธานี ๓,๒๙๗
๑๖.	เพชรบูรณ์ ๑๖,๔๒๐		สุรินทร์ ๒,๖๙๐

ตามสถิติที่ยกมาเปรียบเทียบไว้ มีข้อบ่งชี้ว่า ท้องที่ใดที่มีการปลูกพืชไร่ขึ้นเป็นสินค้าได้แพร่หลาย เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ในท้องที่นั้นราษฎรก็ย่อมมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นทันตาเห็น และตามรายงานธนาคารโลกที่ว่า ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยได้ทุ่มเทลงทุนพัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเงินกู้ยืมอย่างเหลือหลายแล้ว แต่ความมอดอยากยากจนถึงขนาดยังมีอยู่แก่สิกรถึง ๙ ล้านคนในภาคอีสาน และอีก ๓ ล้านคน ในภาคเหนือ ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขโดยรีบด่วนที่สุด โดยเพิ่มผลผลิตพืชไร่และส่งเสริมรายได้อื่น ๆ ตามระบบเรือกสวนไร่นาผสม (MIXED FARMING) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือให้ ได้ผลทันที ที่ต้องใช้ระบบนี้ก็เพราะพื้นฐานของกสิกรไทย เป็นการประกอบกรายย่อยในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

จุดอ่อนของการลงทุนพัฒนาด้านมหาดชน ว่าโดยส่วนรวม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดแจ้งก็ได้แก่ภาคอีสานเช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัย หลังสงครามได้ทุ่มเทงบประมาณภาคนี้ยิ่งกว่าภาคอื่นใด ซึ่งเป็นนโยบายที่ถูกต้อง แต่ข้อเท็จจริงก็พออยู่ว่างบประมาณการพัฒนาอย่างมหาศาลเหล่านั้นไม่ได้ส่งผลให้รายได้ ของครอบครัวกสิกรเพิ่มพูนขึ้นได้เลย ได้มีการลงทุนสร้างระบบชลประทานและการส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ ในภาคนี้กันอย่างหนักหน่วงเป็นพิเศษ แม้ในค่านถนนหนทางก็ยอมรับกันว่าภาคนี้มีเส้นทางคมนาคมดีที่สุด และสำหรับผู้ที่มองการณ์ไกลจะแลมให้ดีกว่า ยังมีสนามบินชนบท

LIART

ฐาน ซึ่งเป็นมรดกตกทอด จากทหารอเมริกันอีกหลายแห่ง ซึ่งในอนาคตอันใกล้ อาจใช้ประโยชน์ในการขนส่งสินค้าเกษตรกรรมทางสายการบินพาณิชย์ต่าง ๆ ขึ้นได้ เช่น จำพวกผักเหี่ยวอาหารราคาสูง อันอาจพัฒนาขึ้น ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศทางเครื่องบิน **และไม่มีท้องที่ใดที่จะผลิตพืชผลเกษตรออกได้ในราคาต้นทุนอันต่ำที่สุดสำหรับประเทศไทย และกล่าวได้ว่าทั่วโลก**

แต่การทุ่มเทลงทุนด้านมหาชนในภาคอีสาน ที่ยกตัวอย่างขึ้นมาข้างนี้ไม่สามารถช่วยให้ประชากรส่วนใหญ่ของภาคนี้ มีรายได้สูงขึ้นมีมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น ยิ่งนานวันช่องว่างในสังคมก็จะยิ่งห่างไกลกันออกไปมากขึ้น จึงถึงเวลาที่จะต้องประมวลความคิดและปัญหาจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้นำเศรษฐกิจสังคม ซึ่งต้นตอชนทำหน้าที่รักษาบ้านเมือง มีความรู้มีหลักฐานฐานะมั่นคง ทั้งมีการจัดการธุรกิจที่ดี เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลให้สอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน **ระดมสรรพกำลังเข้าช่วยพัฒนาผลผลิตเกษตรกรรม และมุ่งเพิ่มพูนรายได้ของภคกร ๓๖ ล้านคน ให้เป็นผลโดยพลัน** ความรุ่งเรืองมั่นคงของชาติก็จะสัมฤทธิ์ผลใน จังหวะเวลาที่ทั่วโลกกำลังปั่นป่วนเพราะวิกฤติการณ์น้ำมันตั้งได้กล่าวมาแล้ว

โครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ (ศคม.) ถึงตรงนี้ก็ต้อพึ่งพิงความทรงจำของท่านผู้อ่าน ว่าในสมัยรัฐบาลของท่านอดีตนายกรัฐมนตรี ชานินทร์ กรัยวิเชียร ได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้นมาที่ทำเนียบรัฐบาล เริ่มต้นด้วยการจัดสัมมนาข้าราชการระดับสูงสุดลงมาโดยลำดับ เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์ด้านความมั่นคงที่แท้จริงเป็นรากฐาน เพราะการรุกรานของคอมมิวนิสต์นั้นเป็นสงครามแย่งประชาชน ต่อมาในสมัยรัฐบาลอดีตนายกรัฐมนตรี พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ที่หนึ่ง ก็ได้ขยายการสัมมนาดังกล่าวมาสู่ประชาชน เรียกว่า “ศคม. ธุรกิจ” จัดขึ้นกับ “นักธุรกิจการค้าและการธนาคาร” ในรุ่นที่หนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้เข้าร่วมด้วยในขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่ในเวลานั้น มีจำนวนสมาชิก ๑๙๔ คน ซึ่งมาจากสมาคมการค้าต่าง ๆ กัน ถึง ๕๗ สมาคม ผู้เขียนได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่กรรมการของรุ่น และเป็นประธานกรรมการโครงการเพื่อแสวงหาช่องทางที่ผู้นำเศรษฐกิจสังคม ซึ่งเมื่อได้ดื่มด่ำมั่นคงในอุดม

บริษัท SIME DARBY LTD. แห่งมาเลเซีย เข้าร่วมงานเพื่อส่งน้ำมัน
ถั่วลิสงเป็นสินค้าออก ดังได้กล่าวแล้ว ประเทศเพื่อนบ้านที่เคยเป็นเมืองขึ้นมาก่อนได้
เปรียบในด้านการพัฒนาการเกษตร เพราะได้มีนักธุรกิจจากเมืองแม่ มองการณ์ได้ไกล
ใช้ความรู้และการจัดการธุรกิจที่ตั้งตั้งบริษัทจำกัด ประกอบการเกษตรขึ้นเป็นรูป
“ส่วนใหญ่” (ESTATE) บริษัท SIME DARBY จึงเป็นบริษัทเกษตรกรรมที่มีสวนยาง
พารา และสวนปาล์มยิ่งใหญ่ที่สุดในมาเลเซีย ทั้งทำการค้าผลิตผลการเกษตรทั่วโลกอีก
ด้วย บริษัทนี้มีโครงการที่จะส่งน้ำมันถั่วลิสงจากไทยไปยังสาขาสิงคโปร์ เพื่อส่งจำหน่าย
ทั่วโลก ในปริมาณเริ่มแรกเดือนละ ๕๐๐ ตัน เมื่อได้ทราบว่าบริษัทส่งเสริมอาชีพของ
ศศม. ธุรกิจ กำลังพิจารณาจัดตั้งโรงงานหีบน้ำมันถั่วลิสงขึ้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้มี
หนทางการต่อรองในด้านการตลาดสูงชัน ทั้งเป็นการขยายการพัฒนาในด้านอื่น เช่น
ภาคถั่วก็จะใช้เลี้ยงสัตว์และเลี้ยงปลา ซึ่งได้เริ่มกิจการขึ้นแล้ว จึงได้ตกลงเข้าร่วมมือรับ
ขนาน้ำมันถั่วลิสงทั้งหมดที่จะผลิตขึ้นได้

ต้นแบบที่จังหวัดบุรีรัมย์เป็นแบบฉบับของการลงทุนร่วมจากต่างประเทศ
ในองค์การระหว่างรัฐสภาของประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนซึ่งรัฐสภาไทย
ได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งประธานและเลขาธิการเป็นเวลาหนึ่งปี นับตั้งแต่เดือน
มิถุนายน ๒๕๒๒ มานี้ ได้มีการขึ้นสร้างเป็นข้อมติขึ้นโดยการเสนอแนะของหน่วย
ประจำชาติไทย เพื่อให้มีการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศสมาชิกสมาคม
อาเซียน ๕ ประเทศ กับประชาคมตลาดร่วมยุโรป ๙ ประเทศ และมีมิตรประเทศอื่นๆ
โดยมีหลักการสำคัญสรุปได้ย่อ ๆ ดังนี้

(๑) เพราะเหตุที่พลเมืองส่วนมากของประเทศภาคอาเซียนหาเลี้ยงชีพด้วย
การเกษตรการร่วมมือทางเศรษฐกิจที่จะเป็นผลดีที่สุดในด้านการพัฒนาผลิตผลเกษตร-
กรรม และอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ผลิตผลเกษตร
เป็นวัตถุดิบ

(๒) ตามเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องวิกฤติการณ์น้ำมันเชื้อเพลิงของ
โลกปัจจุบัน ซึ่งจะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตพืชผลเกษตรในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งปวง
ต้องสูงขึ้น จนจะไม่คุ้มการลงทุนผลิตขึ้นเอง จึงควรมาลงทุนร่วมกับประเทศอาเซียน

๑๖

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยซึ่งเป็นเจ้าตลาดในการผลิตอาหารเลี้ยงโลกอยู่แล้วเพื่อประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

(๓) ในการลงทุนร่วมกันนั้น ให้ดำเนินการโดยนักธุรกิจด้านเอกชน ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนให้ติดต่อร่วมมือกัน โดยการรวมตัวกันขึ้นในรูปสมาคมการค้าและวิชาชีพของประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน และเข้าร่วมในกิจกรรมของสหพันธ์สมาคมอาชีพต่าง ๆ ของโลก และภูมิภาคต่างๆ เพื่อขยายการติดต่อร่วมมือระหว่างฝ่ายเอกชนด้วยกันให้กว้างขวางทั่วถึง

(๔) เฉพาะการร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปซึ่งมีพลังทางเศรษฐกิจยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก และบัดนี้ ได้มีสัญญาร่วมมือทางเศรษฐกิจกับอาเซียนขึ้นแล้วนั้น ถือว่ามีความสำคัญยิ่งใหญ่สำหรับอาเซียน เพราะทั้งสองกลุ่มมีพลเมืองของทั้งสองทวีปจำนวนเกือบเท่ากันคือถึง ๒๖๐ ล้านคน และแม้ขณะนี้ประเทศอาเซียน ๕ ประเทศ สามารถเข้าไปมีส่วนในการค้าเพียง ๒ เปอร์เซนต์เศษ ๆ เท่านั้นเอง ทั้งในด้านสินค้าเข้าและสินค้าออกของประชาคมตลาดร่วมยุโรป

สำหรับประเทศไทยนั้น ประชาคมตลาดร่วมยุโรปจะเป็นประเทศคู่ค้ากลุ่มเดียวที่ไทยได้เปรียบทางดุลการค้าเป็นอันมาก เช่น ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ ก็ได้รับการผ่อนผันให้ส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเข้าไปจำหน่ายโดยเฉพาะแก่เยอรมันตะวันตก และเนเธอร์แลนด์ เป็นมูลค่าถึง ๑๐,๓๕๙ ล้านบาท และสิ่งทอรวมเสียอีก ๓,๐๖๘ ล้านบาท รวมเพียงสองประเภทเป็นมูลค่าถึง ๑๓,๔๒๗ ล้านบาท เป็นต้น

(๕) ในการร่วมมือทางเศรษฐกิจและลงทุนร่วมกับประเทศไทยนั้น ผู้เขียนซึ่งทำหน้าที่เลขาธิการองค์การรัฐสภาอาเซียนได้ชี้ให้เห็นประจักษ์ว่า ในระยะเวลาที่ล่วงมาแล้วนี้ ทั้งๆ ที่ระดับผลผลิตเกษตรกรรมยังด้อยพัฒนาอย่างยิ่ง แต่ต้นทุนการผลิตของพืชผลสิทธรมของไทยก็ยังต่ำที่สุดในโลกได้ บัดนี้ผู้นำเศรษฐกิจสังคมได้หันตัวหันทำหน้าที่รักษากันเอง โดยการใช้ฐานะและการจัดการธุรกิจที่เข้าไปปรับปรุงการผลิตของเกษตรกร เป็นตัวเชื่อมระหว่างบริการต่างๆ ที่รัฐมีอยู่กับเกษตรกรผู้ผลิตแล้ว จึงอยู่ในฐานะที่จะเพิ่มพูนผลผลิตเกษตรกรรมได้อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพสมาคมเพื่อความมั่นคงของชาติซึ่งเป็นที่รวมของผู้นำเศรษฐกิจสังคม ทั้งในส่วนกลางและ

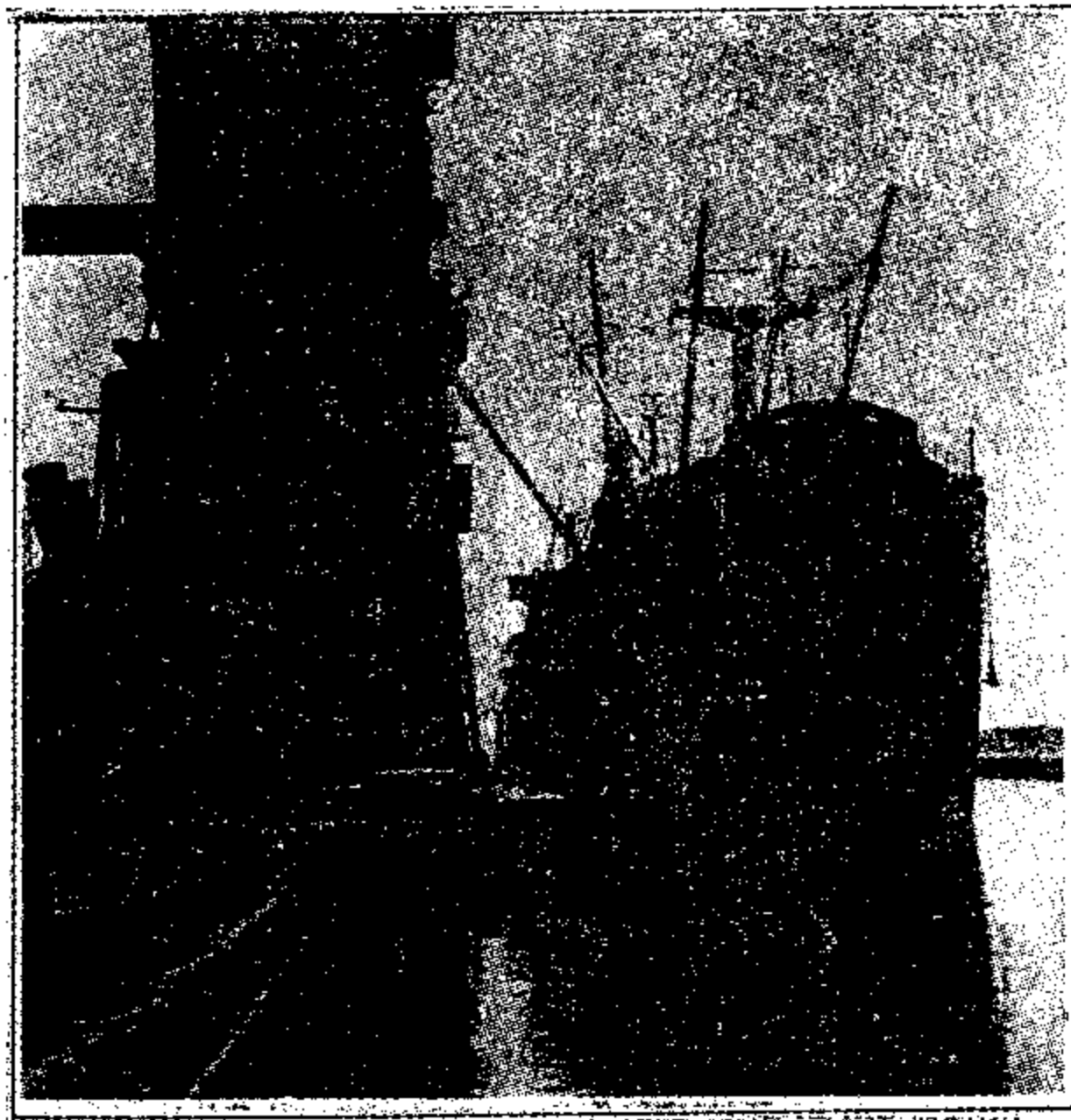
LIART

ต่างจังหวัด ตามต้นแบบที่ได้สร้างขึ้นแล้วที่จังหวัดบุรีรัมย์ จึงเป็นแหล่งกลางที่นักธุรกิจภาคเอกชนจากประเทศอาเซียน ประชาคมตลาดร่วมยุโรป และประเทศคู่ค้าอื่น ๆ จะมาติดต่อปรึกษาหารือเพื่อประโยชน์ร่วมกันได้ทันที

ความมั่นคง ของชาติเฉพาะหน้าขึ้นอยู่กับ**การเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว** ๓๖ ล้านคน ให้เป็นผลโดยพลัน ไม่มีประเทศใดในโลกที่อุดมสมบูรณ์เท่าประเทศไทย ไม่มีเอกชนชาติใดที่สามารถปรับปรุงการผลิตพืชผลเกษตรสนองความต้องการของโลกได้ดีเท่าคนไทย ข้าวโพด คุณลักษณะดีมันสำปะหลัง เป็นตัวอย่างสร้างขึ้นมาเป็นสินค้าออกหลักของประเทศได้จากไม่มีอะไรเลย เพียงในระยะเวลาสั้น แม้แต่ชาวนาข้าวทั่วประเทศซึ่งยังคงปลูกข้าวเลี้ยงบ้านเมืองและเป็นสินค้าออกหมายเลขหนึ่งของไทยอยู่ได้ ทั้ง ๆ ที่ได้รับราคาข้าวเปลือกเพียงไม่ถึงหนึ่งในสิบของชาวนาญี่ปุ่น แต่บัดนี้ วิกฤตการณ์น้ำมันเชื้อเพลิงของโลกกำลังสร้างความผันผวนให้เกิดขึ้นแก่กิจการในประเทศที่พัฒนาก้าวหน้าแล้วทั่วไปอย่างกว้างขวางรุนแรง มาตรฐานการครองชีพและความบั่นทอนทางสังคมก็จะหนักขึ้นถึงขนาด **บั่นฉีกถึง "ยุคทอง" แห่งกสิกรไทยในแหลมทองนี้บ้างแล้ว ทศวรรษที่ 80 (THE 1980) จึงควรเป็นยุคที่กสิกรไทยจะเงยหน้าอำปากราววยและรุ่งเรืองได้เป็นอย่างยิ่ง** เพราะราคาต้นทุนการผลิตของเราจะต่ำที่สุดในโลก

การที่จะผลิตน้ำมันถั่วลิสงให้บริษัท SIME ICARBY LTD. ส่งไปจำหน่ายทั่วโลกในปริมาณเริ่มแรกเพียงปีละ ๕๐๐ ตัน เพียงรายเดี๋ยวนั้น หมายความว่าต้องส่งเสริมกสิกรในท้องที่ให้ปลูกถั่วลิสงหลังข้าวขึ้นเป็นเนื้อที่กว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นแก่ครอบครัวกสิกร และหมุนเวียนในวงจรการค้าทั่วไปในท้องที่ เป็นยอดเงินหลายร้อยล้านบาทเพียงจากการปลูกครั้งเดียว ตัวอย่างเพียงรายเดี๋ยวนั้น เป็นผลแห่งการที่ผู้นำเศรษฐกิจสังคมฝ่ายเดียวเข้าช่วยเหลือกสิกรให้สามารถช่วยตัวเองได้ จากราชฎาถึงราชฎา เพื่อความมั่นคงของชาติ **โครงการบุรีรัมย์** จึงเป็นต้นแบบที่จะทรงพลังมหาศาลในการเพิ่มผลผลิตเกษตรกรรมของประเทศ เพิ่มพูนรายได้ของครอบครัวกสิกรอันประกอบเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศขึ้นอย่างได้ผลทันเหตุการณ์ บัดนี้เมื่อรัฐบาล ร่วมกับผู้นำเศรษฐกิจสังคม เข้าช่วยเหลือกสิกรเพิ่มขึ้นเป็นสองแรง ยุคทองของกสิกรไทยจึงมาถึงแล้ว

การพาณิชย์นาวีกองเรือพาณิชย์ นับเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่แตกต่างกันจากธุรกิจที่มีอยู่ภายในประเทศ เพราะจะต้องแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งกองเรือพาณิชย์แต่ละประเทศไม้อาจจะควบคุมใกล้ชิดได้ด้วย เป็นธุรกิจที่อยู่ในท้องทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาล ฉะนั้นผลการแข่งขันกับประเทศอื่น ซึ่งขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของเจ้าของกองเรือนั้น ๆ โดยเฉพาะปัจจุบัน ความสำคัญของการพาณิชย์นาวีนับได้มุ่งเฉพาะเพื่อการขนส่งสินค้าเพียงอย่างเดียว ยังได้รวมถึงประโยชน์ในด้านการทหารและการเมืองระหว่างประเทศด้วย ดังนั้นในแต่ละประเทศจึงพยายามเร่งปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่การพาณิชย์นาวี เพื่อให้กิจการประเภทนี้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะนอกจากจะนำรายได้มาสู่รัฐแล้ว ยังแสดงให้เห็นความมีแสนยานุภาพในทางน้ำอีกด้วย

บรรณาธิการ

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

กิจการพาณิชย์นาวี

และ สถาบันผลิต

โดย วิโรจน์ ธีรคุณโกวิท

ความนำ

ไทยเรามีกิจการพาณิชย์นาวีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้ทรงโปรดให้ดำเนินการค้าขายกับประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงเป็นอย่างมาก ทางตะวันออกออกไปไกลถึงประเทศญี่ปุ่น ส่วนในทางตะวันตกได้คืบหน้าไปถึงประเทศเปอร์เซีย ต่อมากิจการก็ได้ขยายลงจนถึงสมัยอยุธยา ผ่านสมัยกรุงธนบุรีมา จนมาเริ่มฟื้นฟูขึ้นบ้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งสมเด็จพระยาบรมราชานุภาพได้ทรงบรรยายไว้ในพงศาวดาร ความว่า “เงินภาษีอากรทั้งปวงที่ได้ในรัชกาลที่ ๑ ไม่ใคร่พอจ้บจ่ายใช้สอยในราชการ ต้องตั้งสำเภาก็ไปค้าขายเพื่อหากำไรเพิ่มเติม” การค้าขายส่วนใหญ่ในสมัยรัตนโกสินทร์มักเป็นของหลวงทำกับประเทศจีนที่ร่ำรวยมากได้แก่ เขมร ฉนวน มลายู ชวา ส่วนกับอินเดียยังมีไม่สู้มากนัก

เรือที่ใช้ในสมัยก่อน ๆ นั้นมักเป็นเรือต่อด้วยไม้ทั้งสัน มีอยู่ ๓ ชนิดด้วยกัน ที่คนไทยรู้จักกันดี คือเรือสำเภาแบบจีน เรือสลूपแบบแขก และเรือกำปั่นแบบฝรั่ง ว่า

LI RT

กันว่าเรือสำเภาของจีนอยู่อายุ แล่นช้า เพราะใบเรือรูปสี่เหลี่ยมใหญ่โตเก้งก้าง ทำให้ การหันใบ ลดใบกางใบแต่ละครั้งเปลืองแรงเปลืองเวลามาก ทางเสือเรือก็เก้งก้างเกินไป มดกที่กินน้ำคน บรรทุกสินค้าได้มาก และมีความแข็งแรงที่จัดอยู่ในเกณฑ์ดี เรือสลุป แบบแขกส่วนมากมีเสาใบเดี่ยวไม่เป็น ๓ เสาอย่างเรือสำเภา หรือเรือกำปั่น ขนาดค่อนข้างเล็ก บรรทุกสินค้าได้น้อย ส่วนเรือกำปั่นแบบฝรั่งมีรูปร่างเพรียวแล่นเร็ว แต่ละเสา ใบใช้ใบเรือขนาดเล็กหลายผืนขึงเป็นชั้น ๆ ที่หัวเรือทำเป็นทวนยื่นยาวออกไปสำหรับขึง เชือกไปโยงกับเสาหัวเรือ เอาไว้ชักใบได้อีกผืนหรือสองผืน

ในตำนานของกำลังคนนั้น คนไทยยังขาดประสบการณ์และความชำนาญในการ เติมน้ำอย่างมา การณ์จึงปรากฏว่ารัฐบาลต้องจ้างชาวต่างประเทศเข้ารับราชการเป็น ผู้บังคับการเรือ หรือนายเรือเป็นอันมาก นับแต่สมัยนั้น ไต้ก๋ง จีน แขก และฝรั่ง ตำแหน่งต่าง ๆ ในเรือแทบทั้งหมดล้วนออกซื้อเป็นจีนทั้งสิ้นทั้งปวง อาทิ จู๋นจู๋ ล้ำต้า ปั้นจู๋ ไต้ก๋ง ชินเต็ง ส่วนการสร้างเรือกำปั่นอย่างฝรั่งนั้น พระเจ้าอยู่หัวปราสาททอง เป็นผู้ทรงริเริ่ม โดยใช้ช่างต่อเรือชาววิลันดาเป็นผู้คุมงานเรือกำปั่นลำใหม่ใช้คนไทยเป็น ลูกเรือ ๑๐๑ คน ส่วนเจ้าหน้าที่ ๑๑ คนเป็นชาวจีน การใช้คนไทยเป็นลูกเรือทั้งลำนี้ นับว่าเป็นความคิดริเริ่มอย่างสำคัญและถูกต้อง เรือลำนี้ไปถึงเมืองนางาซากิ ในประเทศ ญี่ปุ่นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๑๙๙ นับแต่นั้นมาก็มีการต่อเรือทั้งแบบสำเภาและแบบ กำปั่น ตลอดสมัยศรีอยุธยา มีบันทึกในตอนปลายสมัย ๆ ว่า “ที่ท้ายบ้านท่าเรือข้ามนั้น มีคูสำหรับต่อกำปั่นและสำเภาหลวงเรียงกันสิบแปดคู แลคูกำปั่นแลสำเภาที่อยู่ริมกำแพง พระนครมีอยู่สี่คู ที่ได้ประตูไชยสองคู ที่ป่าตองสองคู เป็นคูหลวงเก่ามาแต่เดิม” ส่วน สมัยรัตนโกสินทร์นั้น มีคูต่อเรือของหลวงอยู่ระหว่างปากคลองมอญกับวัดบางหว้าใหญ่เป็น จำนวนมาก แต่จะเป็นสักเท่าใดหาไม่ผู้ทราบไม่

จนถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๓๘๗ จึงได้เกิดวิวัฒนาการขึ้นอีกลำดับหนึ่งดัง ปรากฏในประชุมพงศาวดาร ภาค ๑๒ ความว่า “คนที่อยู่ในเมืองสมุทรปราการนคร เขื่อนขันธ์ และกรุงเทพฯ ได้พบเห็นเรือแปลกประหลาดลำหนึ่ง แล่นจากปากน้ำขึ้น มาจนถึงพระนคร เรือลำนี้มีปล่องและมีควันไฟพุ่งขึ้นมาจากปล่อง ซึ่งนับว่าประหลาด มาก บัดนี้หน้าประหลาดใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ เรือประหลาดลำนี้ไม่มีแจว ไม่มีใบ แต่

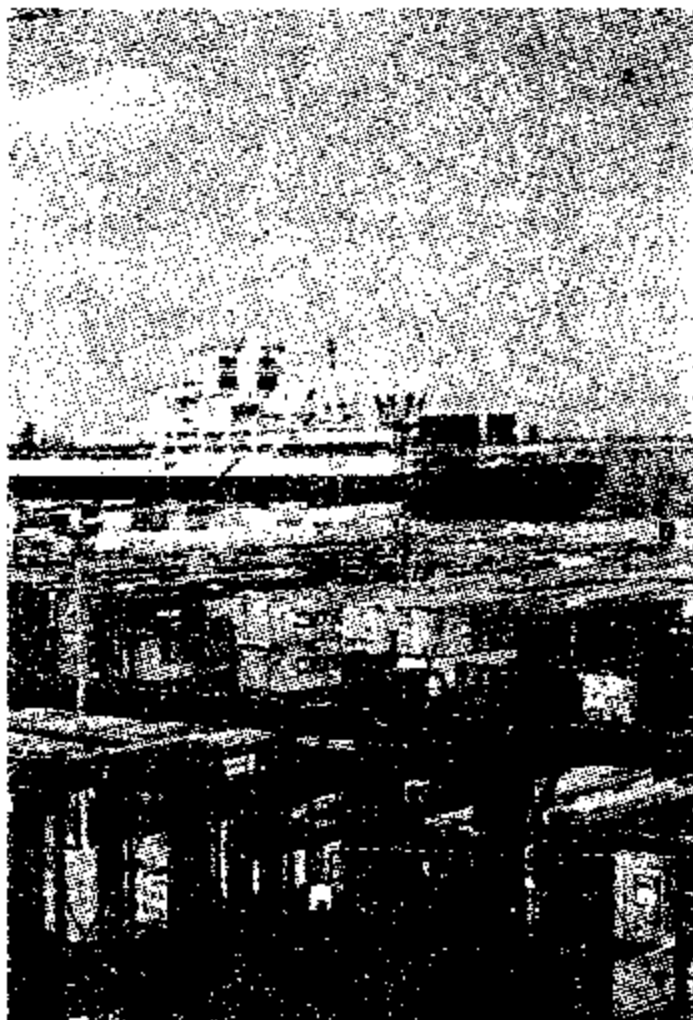
เล่นน้อยกว่าเรือแข่ง ซ้ำยังแสดงฤทธิ์ทำให้เกิดคลื่นสูงใหญ่ ๆ กระทบกระทั่งเรือแพจนแทบจะล่มจมน้ำ รวากับแผ่นดินไหว จึงทำความตระหนกตกใจให้แก่คนที่ได้พบเห็นมาก” เรือลำนี้คือเรือกลไฟ และนับจากนั้นเป็นต้นมา กิจการพาณิชย์นาวีของเราก็เริ่มเข้าสู่ยุคปัจจุบัน

ขอบเขตของกิจการพาณิชย์นาวี

กิจการพาณิชย์นาวีตามความเข้าใจของบุคคลโดยทั่วไปนั้น คงหมายความเพียงแต่การขนส่งทางทะเลภายในและนอกประเทศเพื่อธุรกิจการค้าเท่านั้น แต่ในปัจจุบันหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ กิจการพาณิชย์นาวีมีความหมายครอบคลุมงานหลายประเภท บุคคลหลากหลายและเงินทุนหมุนเวียนจำนวนมากสาละรวมทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกัน กับการบริหารงานที่ต้องการความชำนาญค่อนข้างสูง โดยลักษณะของความหมายใหม่นี้ กิจการพาณิชย์นาวีจึงได้แก่กิจการดังต่อไปนี้

๑. กิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ

๒. กิจการเรือต่อและซ่อมเรือเดินทะเลขนาดใหญ่ โดยเฉพาะเรือที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

๓. กิจการทำเรือเดินทะเลที่ให้บริการแก่เรือเดินทะเลที่ใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ เพื่อการจอดเทียบ บรรทุก หรือถ่ายสินค้า

๔. กิจการอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเป็นส่วนประกอบกับกิจการขนส่งทางทะเล อาทิ กิจการประกันภัยทางทะเล กิจการเรือลำเลียง กิจการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าบนเรือสินค้า เป็นต้น

เมื่อได้กล่าวมาถึงจุดนี้ ก็จะเห็นพ้องต้องกันว่า พาณิชย์นาวีไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ ที่จะทำได้ง่าย ๆ คงไม่ใช่เรื่องของหน่วยราชการแห่งเดียว

LIART

หรือคณะกรรมการอะไรสักชุดหนึ่ง หรือบริษัทนายทุนอะไรสักบริษัทหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องเป็นกิจการที่เป็นแผนเบ็ดเสร็จรวมเอาทุกอย่างทุกจำนวนเข้าด้วยกัน เป็นเสมือนกองเรือพาณิชย์นาวีที่รวมเรือสินค้านานาชนิดเข้าไว้ด้วยกัน

ความสำคัญของพาณิชย์นาวี

หากจะกล่าวโดยย่อแล้ว พาณิชย์นาวีย่อมยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นใน ๓ ด้านด้วยกัน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหาร และด้านการเมืองระหว่างประเทศ

๑. ด้านเศรษฐกิจ ความสำคัญประการนี้เป็นผลโดยตรงของกิจการพาณิชย์นาวี กล่าวคือ เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพาณิชย์ของประเทศอย่างสำคัญ ทำให้การซื้อขายดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่น ปลอดภัย และยังมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการขนส่งทางบกและทางอากาศและหากกระทำได้อย่างกว้างขวางในระดับประเทศ ก็อาจเป็นการหาเงินตราต่างประเทศเข้าเป็นรายได้ของประเทศอันมหาศาล (ตัวอย่างเช่น ญี่ปุ่น เดนมาร์ก และอังกฤษ เป็นต้น) หรือหากเป็นกรณีของประเทศไทยก็เป็นการสงวนเงินตราไม่ให้รั่วไหลไป เนื่องจากต้องอาศัยบริการของพาณิชย์นาวีต่างประเทศที่หนึ่ง ๆ ประมาณได้กว่าสามหมื่นล้านบาท นอกจากนี้กิจการพาณิชย์นาวียังเป็นแหล่งสร้างงานให้แก่คนในชาติที่สำคัญ จำนวนหนึ่งจะทำงานอยู่บนเรือพาณิชย์ รอนแรมไปทั่วสารทิศกับเรือ, อีกจำนวนหนึ่งจะทำงานบนฝั่ง อาทิ อยู่ต่อเรือ อยู่ซ่อมเรือ ทำเรือ บริษัทประกันภัยทางทะเลขมรมเดินเรือ ฯลฯ

๒. ด้านการทหาร เป็นการใช้ประโยชน์จากเรือพาณิชย์เพื่อเสริมกำลังกองทัพเรือ ทั้งในด้านขนส่งลำเลียงทั้งเสบียงอาหาร ยุทโธปกรณ์ และกำลังทหาร และอาจร่วมรบได้ในกรณีจำเป็น

๓. ด้านการเมืองระหว่างประเทศ นับเป็นเหตุผลทางด้านปฏิบัติการจิตวิทยาอยู่บ้าง กล่าวคือ มีความเชื่อกันว่าการที่มีเรือพาณิชย์ซึ่งชักธงชาติของตนแล่น “อวดธง” ไปมาในน่านน้ำต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดอิทธิพลต่อความรู้สึกของประชาชนของประเทศอื่นที่ได้พบเห็น และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและกัน

กิจการพาณิชย์นาวี ในปัจจุบัน

เนื่องจากกิจการพาณิชย์นาวีได้เพิ่มความสำคัญขึ้นทุกขณะ ความต้องการของเจ้าหน้าที่ประจำเรือในตลาดแรงงานของโลกจึงมีค่อนข้างสูง ประเทศไทยเองก็เริ่มประสบปัญหา แต่รัฐก็ยังมีได้ตัดสินใจดำเนินการไปในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นด้วยเห็นว่าเป็นกิจการและปัญหาของเอกชนมิใช่ปัญหาของรัฐโดยตรง ต่อมาระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ มีเรือสินค้าเยอรมันได้เข้ามาจอดหลบภัยอยู่ในท่ากรุงเทพฯ ถึง ๑๑ ลำ ซึ่งเมื่อสงครามสิ้นสุดลงไทยในฐานะที่เป็นฝ่ายชนะสงครามจึงได้ครอบครองเรือดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์โดยชอบธรรมและได้จัดตั้งเป็นบริษัทพาณิชย์นาวีสยาม ดำเนินกิจการการขนส่งสินค้า โดยได้อาศัยทหารเรือประจำการผลัดเปลี่ยนกันมาปฏิบัติหน้าที่ ต่อมาไม่สามารถแข่งขันกับบริษัทต่างชาติได้ จึงเลิกกิจการไปในที่สุด ครั้นมาสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลได้จัดตั้งบริษัทไทยเดินเรือทะเลขึ้น และในเวลาไล่เลี่ยก็ได้จัดตั้งบริษัทเดินเรือไทยขึ้น ภายหลังได้โอนกิจการบริษัทเดินเรือไทยให้อยู่ในรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคม จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐบาลได้มีมติให้เลิกบริษัทเดินเรือไทย และให้โอนทรัพย์สินและพนักงานเข้าอยู่ในสังกัดบริษัทไทยเดินเรือทะเล

หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ลงไม่นานนัก ก็เริ่มมีเอกชนจำนวนมากให้ความสนใจต่อการดำเนินการพาณิชย์นาวีเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๒๔ ปรากฏว่ามีเอกชนจดทะเบียนการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศถึง ๔๙ บริษัท ประกอบด้วยเรือบรรทุกสินค้าทั่วไป ๖๒ ลำ (รวมระวาง ๒๐๙,๓๙๙ ตันกรอส) และเรือบรรทุกน้ำมัน ๕๙ ลำ (รวมระวาง ๑๔๔,๒๕๒ ตันกรอส) และจากการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบสรุปเพิ่มเติมได้ว่า

๑. เรือส่วนใหญ่เป็นเรือบรรทุกสินค้าแห้งทั่วไป และมักมีขนาดเล็ก (ประมาณ ๔,๙๓๒ ตันกรอส) ทำให้ค่าใช้จ่ายต่อน้ำหนักตันสินค้าสูง ประเด็นนี้ชี้ให้เห็นถึงข้อเสียเปรียบในการแข่งขันกับสายการเดินเรือต่างประเทศ
๒. เรือที่ดำเนินการเฉพาะกิจ เช่น เรือคอนเทนเนอร์ เรือบรรทุกก๊าซ (ที่มีอยู่ขนาดเล็กมาก) ยังไม่มีผู้ลงทุนจริงจัง

๓. เรือส่วนใหญ่เป็นเรือเก่า มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๐—๓๐ ปี ค่าใช้จ่ายสำหรับการบำรุงรักษาอยู่ในเกณฑ์สูง และก่อให้เกิดการติดขัดระหว่างปฏิบัติงานอยู่อย่างค่อนข้างสม่ำเสมอ

๔. ค่าเบี้ยประกันตัวเรือมีอัตราสูง เพราะอายุขราของเรือทำให้เจ้าของสินค้าที่บรรทุกสินค้าลงเรือต้องรับภาระการลงทุนในเรื่องเบี้ยประกันที่สูงกว่าการที่จะใช้บริการของบริษัทต่างชาติที่มีเรือเดินทะเลที่ใหม่และสถิติดีกว่า

นอกจากเรื่องของบริษัทเดินเรือแล้ว กิจการอู่ต่อและซ่อมเรือก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในกิจการพาณิชย์นาวีเป็นอย่างมาก อู่ต่อและซ่อมของประเทศเรานั้นมีขนาดเล็ก และมีจำนวนไม่มากนัก คือ เป็นอู่ต่อและซ่อมเรือไม้ ๖๖ อู่ อู่ต่อและซ่อมเรือเหล็กและไฟเบอร์กลาสขนาดเล็ก ๑๖ อู่ และอู่ต่อและซ่อมเรือขนาด ๕๐๐—๓,๐๐๐ ตันกรอส ๙ อู่ ในจำนวนหลังนี้มีเพียง ๔ บริษัท ซึ่งได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (เอกสารแนวทางการพัฒนาพาณิชย์นาวีได้ประมาณการว่าในปี ๒๕๒๒ ได้มีการว่าจ้างซ่อมแซมในประเทศเพียง ๔๐ ล้านบาท อีก ๑๖๐ ล้านบาท ต้องว่าจ้างอยู่ในต่างประเทศ)

กิจการอีกประการหนึ่งที่สำคัญไม่น้อยของพาณิชย์นาวีก็คือ กิจการทำเรือเดินทะเล ทำเรือขนาดใหญ่ที่สามารถให้บริการจอดเทียบบรรทุกและขนถ่ายสินค้าแก่เรือขนาด ๕๐๐ ตันกรอสขึ้นไป ได้ นั้นมีอยู่เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ อยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ๒๒ ท่า และอยู่บนฝั่งตะวันตก ๓๔ ท่า ในจำนวนนี้มีเพียง ๒๔ ท่าที่จะมีอุปกรณ์การบรรทุกและขนส่งสินค้า กิจการทำเรือส่วนใหญ่เป็นของเอกชน ทำให้ติดขัดในข้อกฎหมายที่วางข้อจำกัดสำหรับการขนถ่ายสินค้าจะต้องกระทำ ณ ท่าของการท่าเรือแห่งประเทศไทย รวมทั้งกำหนดให้สินค้าต้องผ่านพิธีการศุลกากร ณ ท่าที่กำหนดข้างต้น

อุปสรรคพาณิชย์นาวี

นอกจากอุปสรรคอันเกิดจากองค์กรและอุปกรณ์หลัก ๆ ข้างต้นแล้ว พาณิชย์นาวียังต้องเผชิญกับปัญหาอีกนานัปการ ซึ่งจะขอนำมากล่าวโดยสรุปเฉพาะที่สำคัญดังนี้

๑. การแข่งขันในธุรกิจการเดินเรือพาณิชย์ การประกอบธุรกิจการเดินเรือพาณิชย์แบ่งออกเป็น การเดินเรือในขมรม นอกขมรม และเรือจร การแข่งขันในธุรกิจฯ ดังกล่าวจึงเป็นอย่างกว้างขวางรุนแรงและหนักหน่วง การแข่งขันจึงเกิดขึ้นทุกขณะและทุกรูปแบบ ต้องรอบรู้ในขอบข่ายงานด้านการตลาดตลอดเส้นทางเดินเรือเพื่อทำหน้าที่จัดหาสินค้าลงเรือ และต้องมีระบบการตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายของเรือและตัวแทนที่อยู่ห่างไกลอย่างละเอียดรัดกุมด้วย

๒. ปัญหาทางการเงิน เงินทุนที่จะใช้ในกิจการพาณิชย์นาวีนั้นค่อนข้างจะสูงกว่าการลงทุนโดยทั่วไป ประกอบกับเป็นธุรกิจที่มีความยากลำบากในการประกอบการ อีกทั้งผลตอบแทน การลงทุนกลับค่อนข้างต่ำ การระดมทุนหรือการดึงดูดผู้ลงทุนหน้าใหม่ก็ไม่สามารถกระทำได้ในระยะเวลาสั้น ๆ คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีได้ประมาณว่าหากประเทศไทยจะพัฒนาเฉพาะเรือธงพาณิชย์นาวีในช่วง ๒๕๒๓—๒๕๒๙ จะต้องใช้เงินลงทุนไม่น้อยกว่า ๔,๘๘๖ ล้านบาท (หรือลดลงเป็น ๑,๙๖๑ ล้านบาท ถ้าจัดหาเรือเก่าอายุในเกณฑ์ ๑๐ ปี)

ข้อแก้ไขอุปสรรคโดยทั่วไป

ประการแรกนั้น ควรจะเริ่มต้นที่ทำการประสานงานระหว่างรัฐและเอกชน ขจัดความบาดหมาง ห่างเหินจากกันให้แนบแน่น ไม่เอาर्डเอาเปรียบต่อกันนอกขอบเขตของกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ และหากไม่มีเหตุผลที่สมควร การจะเพิ่มจำนวนรัฐวิสาหกิจขึ้นเพื่อดำเนินการโดยรัฐเองนั้นเป็นสิ่งที่ควรละเว้น ตรงกันข้ามกลับควรเป็นฝ่ายสนับสนุนให้เอกชนเป็นผู้ทำจะดีกว่ามาก

ประการที่สอง ปรับปรุงระเบียบกฎหมายมาตรการการควบคุม การสนับสนุน การให้สิทธิพิเศษด้านภาษี ฯลฯ และหาหนทางส่งเสริมด้านการลงทุน

ปัญหากำลังคน

จากข้อมูลของกรมเจ้าท่าประมาณว่า เรือพาณิชย์ของไทยต้องจ้างชาวต่างชาติกว่า ๙๐% การขาดแคลนกำลังคนเดินเรือเป็นไปทั้งเรื่องจำนวนและคุณภาพ ลองคิดพิจารณาตุนกันให้ต้องแท้ว่า ในจำนวนที่เรามีอยู่น้อยนั้นยังเป็นกำลังคนที่ขาดคุณภาพ

ลองคิดพิจารณาดูกันให้ถ่องแท้ว่า ในจำนวนที่เรามีอยู่น้อยนี้คนยังเป็นกำลังคนที่ขาดคุณภาพอีกเท่าไร บางคนขาดประสบการณ์ บางคนขาดวุฒิหรือประกาศนียบัตร ซึ่งประเทศเจ้าของน่านน้ำต้องตรวจสอบฯ แหล่งผลิตหรือสถาบันการศึกษาโดยตรง ในปัจจุบันก็มีอยู่เป็นจำนวนน้อยและยังไม่สามารถเดินเครื่องได้เต็มที่อีกด้วยได้แก่

๑. ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีของกรมเจ้าท่า มีอัตราการผลิตปีละ ๒๐ คน (บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด เคยประมาณค่าใช้จ่ายภาครัฐบาลสำหรับหลักสูตร ๕ ปี ต่อนักเรียน ๑ คน ในปี ๒๕๑๘ ว่าเป็นประมาณ ๑ แสนบาทเศษ)

๒. โรงเรียนชุมพล (ผลิตบุคลากรในระดับรองจากศูนย์ฝึกฯ) ซึ่งก็ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการผลิตบุคลากรสำหรับกิจการพาณิชย์นาวีโดยตรง

๓. โรงเรียนนายเรือ

๔. โรงเรียนเทคนิคช่างเฉพาะอย่างของกองทัพเรือ

๕. ทหารเรือนอกประจำการ

เมื่อกิจการต่าง ๆ ในด้านนี้จึงได้เฟื่องฟูขึ้นโดยลำดับความต้องการกำลังคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่จึงเริ่มมีปัญหามากขึ้นโดยลำดับดังนี้

๑. บริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด ได้เสนอโครงการพาณิชย์นาวีขึ้นเพื่อให้กระทรวงคมนาคมพิจารณา เพื่อแก้ปัญหาการขาดกำลังพลในการขยายการเดินเรือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่ประสบปัญหาหลายประการไม่อาจดำเนินการได้

๒. ประธานกรรมการบริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด โดยมติของคณะกรรมการฯ ให้ฝากนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนนายเรือเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๒ เนื่องจากขาดแคลนกำลังพล

๓. สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้มีหนังสือถึงกระทรวงคมนาคมเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ขอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเรือไทย ซึ่งนายพาณิชย์ สัมภวคุปต์กับพวกเป็นผู้เสนอใจความสำคัญมีว่า ให้คนประจำเรือไทยเป็นคนไทยอย่างน้อย ๗๕% กระทรวงคมนาคมและกรมเจ้าท่ามีความเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากจำนวนคนเรือของไทยยังมีไม่เพียงพอ

๔. ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๒ เห็นชอบด้วยในหลักการที่จะให้บริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด ขอยืมตัวนายทหารเรือไปปฏิบัติงานกับบริษัท ฯ

ให้กระทรวงกลาโหมกับกระทรวงคมนาคมร่วมกันพิจารณาผลิตนายเรือและเจ้าหน้าที่จากสถาบันการศึกษาของกองทัพเรือ หรือจากสถาบันการศึกษาที่ได้ก่อตั้งขึ้นตามสัญญา หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคีอยู่ เพื่อให้ออกไปปฏิบัติการกิจการเดินเรือพลเรือนต่อไป โดยมีกำหนดเวลาที่ใช้หลักการนี้ต่อไปอีกไม่เกิน ๕ ปี

๕. ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๓ กรมเจ้าท่าได้ส่งเรื่องการเตรียมการของกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับโรงเรียนเดินเรือพาณิชย์ให้เข้าอยู่ในแผนพัฒนาระยะที่ ๓ ในปี ๒๕๑๕—๒๕๑๙ ต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

๖. กระทรวงคมนาคมได้ทำหนังสือถึงกระทรวงกลาโหม ขอฝากนักเรียนของบริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด เข้าศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนนายเรือรวม ๕ รุ่น (เดินเรือ ๒๕ นาย ข่างกล ๕ นาย) โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓—๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๓ ต่อมากองทัพเรือและกระทรวงกลาโหมร่วมพิจารณางบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นยอดรวม ๓,๐๒๕,๐๐๐ บาท และตอบให้กระทรวงคมนาคมทราบเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๓ โดยจะเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๑๔

๗. นายโอสถ โกศิน เลขาธิการ กสอ. ได้ทำหนังสือสอบถามกระทรวงคมนาคมถึงกำลังคนชั้นนายเรือที่มีอยู่ และเสนอว่าควรผลิตนายเรือและลูกเรือให้พอแก่ความต้องการต่อไป เรื่องนี้พลเรือตรี ขลิ สนิชสุโสภณ สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ได้มีบันทึกถึงกรมเจ้าท่าเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๔ เพื่อหาทางช่วยเหลือต่อไป หนังสือฉบับนี้ได้สำเนาต่อไปยังรองผู้บัญชาการทหารเรือและเจ้ากรมส่งกำลังบำรุง กระทรวงกลาโหมด้วย

๘. พลเรือโท จิตต์ สัจจบุลย์ ได้เสนอความเห็นต่อ พลเรือตรี ขลิ สนิชสุโสภณ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๔ ว่าควรเป็นหลักสูตรอบรมตามหลักเกณฑ์ของกรมเจ้าท่า เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

๙. ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๑๔ โดยพลอากาศเอก ทวี จุลละทรัพย์ สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงคมนาคม เป็นประธานได้พิจารณาโดยให้กรมเจ้าท่าเปิดหลักสูตรอบรมนักเรียนของบริษัทไทยเดินเรือทะเลจำกัด โดยบริษัท ฯ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

๑๐. กระทรวงคมนาคมได้เสนอค่าใช้จ่าย (ตั้งข้อ ๖) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเงินประมาณ ๓ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายไปยังนายกรัฐมนตรืเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

๑๑. กรมเจ้าท่าได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการหลักสูตรอบรมนักเรียนเดินเรือพาณิชย์โดยมี เรือเอก บัญชา บุญยพุกกณะ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเดินเรือของกรมเจ้าท่า และเปิดอบรมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ มีนักเรียนเดินเรือ ๑๑ นาย นักเรียนช่างกล ๘ นาย

๑๒. (จากข้อ ๙) เรื่องนี้ ได้ข้อยุติโดยมติสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๕ ให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการโดยตัดค่าใช้จ่ายลงไปอีก กรมเจ้าท่าจึงได้เสนองบประมาณประจำปี ๒๕๑๗ เป็นเงิน ๗๘๐,๐๐๐ บาท

๑๓. สภาบริหารคณะปฏิวัติได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๕ มอบให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรียนเดินเรือพาณิชย์ของกรมเจ้าท่า และต่อมาคณะรัฐมนตรีก็ได้ประชุมพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ลงมติให้เป็นไปตามมติคณะปฏิวัติเดิม

๑๔. อธิบดีกรมเจ้าท่าได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เรื่องขอแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๑๗ ของกรมเจ้าท่าโดยเฉพาะเรื่องโครงการโรงเรียนเดินเรือพาณิชย์ ซึ่งเป็นเงิน ๗๙๘,๕๕๐ บาท เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๖

จะเห็นได้ว่าในขั้นแรกนั้น กระทรวงคมนาคมหวังจะได้อาศัยสถาบันการศึกษาของกองทัพเรือเป็นแหล่งผลิตบุคลากรสำหรับงานพาณิชย์นาวีแต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จึงได้ดำเนินการขึ้นภายในกรมเจ้าท่าของกระทรวง ฯ เอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นปีแรก และสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

หลักสูตรของศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีเป็นหลักสูตร ๕ ปี

สอบคัดเลือกจากผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ปีการศึกษา ๒๐ คน ในปัจจุบันไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน และไม่มีข้อผูกพันที่ต้องทำงานชดใช้

ท่าทางราชการ หลักสูตรแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย หรือ ๒ เหล่า คือ ฝ่ายเดินเรือ และฝ่ายช่างกล ฝ่ายละ ๑๐ คน เป็นการศึกษาในห้องเรียน ๓ ปี พร้อมกับการฝึกภาคทะเล ระยะสั้นอีกบดละ ๒ ครั้ง และฝึกปฏิบัติงานในทะเลกับเรือสินค้าจากบริษัทเอกชน หรือ รัฐวิสาหกิจที่ให้การสนับสนุนอีก ๒ ปี

ประโยชน์ที่รัฐจะพึงได้จากศูนย์ฝึก ฯ

ศูนย์ฝึกฯ จะทำหน้าที่ผลิตบุคลากรเพื่อใช้ในกิจการเดินเรือพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันยังนับว่าขาดแคลนอยู่มาก ประมาณว่ากว่าร้อยละ ๙๐ ยังต้องอาศัยองค์กรและบุคลากรจากนอกประเทศ (ตุภาคผนวก ค.)

นักเรียนเดินเรือพาณิชย์ เมื่อจบหลักสูตร ๕ ปี จากศูนย์ฝึกแล้ว จะต้องสอบเพื่อรับ "ประกาศนียบัตรตามตำแหน่ง" จากกรมเจ้าท่าเสียก่อน จึงจะสามารถทำงานตามตำแหน่งนั้น ๆ บนเรือสินค้าได้ ตามรายละเอียดดังนี้

เหล่าเดินเรือ

๑. ประกาศนียบัตรขั้นตอนที่ ๒ (Second Mate's Certificate) ทำหน้าที่ "ต้นเรือ" สำหรับเดินประเทศใกล้เคียง เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น หรือเป็น "ต้นหน" เรือเดินต่างประเทศซึ่งเดินเรือทั่วโลก

๒. ประกาศนียบัตรขั้นตอนที่ ๑ (First Mate's Certificate) เมื่อทำหน้าที่ตามข้อ ๑ เป็นเวลา ๑ ปี จึงมีสิทธิสอบและจะได้ทำหน้าที่ "นายเรือ" สำหรับเรือเดินประเทศใกล้เคียง หรือ "ต้นเรือ" เรือเดินต่างประเทศ

๓. ประกาศนียบัตรนายเรือ (Master's Certificate) เมื่อทำหน้าที่ตามข้อ ๒ เป็นเวลา ๑ ปี จึงมีสิทธิสอบ และจะได้ทำหน้าที่ "นายเรือ" เรือเดินต่างประเทศ

เหล่าช่างกล

๑. ประกาศนียบัตรนายช่างกลเรือชั้น ๓ (Third Engineer Certificate) ทำหน้าที่ "ต้นกล" เรือเดินประเทศใกล้เคียง หรือ "นายช่างกล" เรือเดินต่างประเทศ

๒. ประกาศนียบัตรนายช่างกลเรือชั้น ๒ (Second Engineer Certificate) เมื่อทำหน้าที่ตามข้อ ๑ เป็นเวลา ๓ ปี จึงมีสิทธิสอบและจะได้ทำหน้าที่ "ต้นกล" เรือเดินประเทศใกล้เคียง หรือ "นายช่างกล" เรือเดินต่างประเทศ หรือ "รองต้นกล"

๓. ประกาศนียบัตรนายช่างกลเรือชั้น ๑ (First Engineer Certificate) เมื่อทำหน้าที่ตามข้อ ๒ เป็นเวลา ๓ ปี จึงมีสิทธิสอบและสามารถทำหน้าที่ “ต้นกล” เรือเดินต่างประเทศ

สถิติการผลิตบุคลากร

- รุ่น ๑ เป็นหลักสูตรเร่งรัดระยะเวลา ๔ ปี ระหว่างปี ๒๕๑๔-๒๕๑๗ สำหรับนักเรียนช่างกล ๑๙ คน ปัจจุบันเกือบทั้งหมดทำงานกับบริษัท ไทยเดินเรือทะเล
- รุ่น ๒ ระหว่างปี ๒๕๑๘-๒๕๒๓ สำหรับผู้จบ ม.ศ. ๕ จำนวน ๒๐ คน ปัจจุบันราชการกรมเจ้าท่า ๑ คน นอกนั้นทำงานให้กับส่วนเอกชน
- รุ่น ๓ ระหว่างปี ๒๕๒๑-๒๕๒๖ สำหรับผู้จบ ม.ศ. ๕ จำนวน ๒๐ คน ปัจจุบันอยู่ในชั้นปีที่ ๔
- รุ่น ๔ ระหว่างปี ๒๕๒๒-๒๕๒๗ สอบคัดเลือกจากผู้จบ ม.ศ. ๕ ซึ่งมาสมัคร ๕๐๐ คน รับเข้าศึกษาเพียง ๒๐ คน ปัจจุบันศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๓
- รุ่น ๕ ระหว่างปี ๒๕๒๓-๒๕๒๘ สอบคัดเลือกจากผู้จบ ม.ศ. ๕ ซึ่งมาสมัคร ๖๐๐ คน รับเข้าศึกษาเพียง ๒๐ คน ปัจจุบันศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๒
- รุ่น ๖ ระหว่างปี ๒๕๒๔-๒๕๒๙ สอบคัดเลือกจากผู้จบ ม.ศ. ๕ ซึ่งมาสมัคร ๗๐๐ คน รับเข้าศึกษาได้เพียง ๒๐ คน (ในจำนวนนี้เป็นผู้สอบเข้ามหาวิทยาลัยปี ๒๕๒๔ ได้ด้วย ๑๘ คน) ปัจจุบันทั้งหมดศึกษาชั้นปี ๑

นอกจากนี้ยังมีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นประมาณ ๔ เดือน ให้กับบุคลากรขององค์กรพาณิชย์นาวีต่าง ๆ อีก ๒ รุ่น รวม ๖๐ คน (จากเอกสาร “กิจการพาณิชย์นาวีของไทย” ของบริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด ได้แสดงตัวเลขไว้เมื่อปี ๒๕๑๘ ว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการผลิตบุคลากร ๑ คน เท่ากับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

เป้าหมายและแผนดำเนินงานของศูนย์

หลังจากที่รัฐบาลได้เล็งเห็นความจำเป็นของการพัฒนาพาณิชย์นาวีแล้ว กรมเจ้าท่าได้เสนอ “โครงการสร้างชาวเรือ” เข้าในแผนพัฒนาประเทศปี ๒๕๑๕-๒๕๑๙ โดยมีสาระสำคัญของโครงการในการดำเนินงานจัดตั้งสถาบันการเดินเรือพาณิชย์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนโดยระบุไว้ว่า “โครงการสร้างชาวเรือเป็นโครงการที่จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ประจำเรือที่เป็นคนไทยและจะช่วยส่งเสริมงานพัฒนาการพาณิชย์นาวีของประเทศจึงเห็นสมควรสนับสนุนให้กระทรวงคมนาคมจัดหาผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาทำการสำรวจเบื้องต้น เพื่อพิจารณาลู่ทางในการจัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมการเดินเรือพาณิชย์ขึ้นในประเทศ” การช่วยเหลือจากองค์การ ILO และ NORAD (Norwegian Agency for International Development) ได้เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และเสร็จสิ้นภารกิจในปี ๒๕๒๑ ต่อมาคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอข้อคิดเห็นตามหนังสือที่ สร ๐๙๐๒/๒๓๘๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๑ ซึ่ง ค.ร.ม. ลงมติเห็นชอบด้วยดีมีความสรุปได้ว่า “... โดยที่กรมเจ้าท่ามีหน้าที่ออกประกาศนียบัตรการเดินเรือพาณิชย์อยู่แล้ว การที่จะให้กรมเจ้าท่าเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีด้วยเป็นการไม่ชอบด้วยเหตุผล แต่เพื่อให้การจัดตั้งศูนย์พาณิชย์นาวีดังกล่าวสามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที จึงเห็นสมควรให้กรมเจ้าท่าเป็นผู้ดำเนินงานโครงการนี้ไปพลางก่อน จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ความช่วยเหลือของ UNDP/ILO จะสิ้นสุดลง จึงให้ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีดำเนินการเองเป็นสถาบันอิสระ”

กรมเจ้าท่าได้วางแผนดำเนินการระยะเวลาไว้ตั้งแต่แรก แต่ก็เกิดปัญหาอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ต้องชะงักงันหรือต้องแก้ไขแผนงานอยู่หลายครั้งตามที่กำหนดไว้จะทำการก่อสร้างที่บ้านบางนางเกร็ง ต. บางค้อ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ ในเนื้อที่จำนวน ๕๐ ไร่ (ห่างจาก ร.ร. นายเรือประมาณ ๑.๕ กม. เท่านั้น) เป็นเงินบาทไทยทั้งสิ้น ๖๙.๗๓ ล้านบาท และเป็นเงินกู้ต่างประเทศ ๓.๙๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

๑. เงินค่าซื้อที่ดินจากงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด โดยได้รับมอบที่ดินราชพัสดุเป็นจำนวน ๑๗ ไร่ ที่เหลืออีก ๓๓ ไร่ ได้ประมาณราคาไว้เมื่อปี ๒๕๒๑ เป็นเงิน ๑๐ ล้านบาท ปัจจุบันกรมเจ้าท่าจ่ายค่างบประมาณซื้อที่ดินได้เพียง ๘ ไร่ รวมทั้งสิ้น ๒๕ ไร่

๒. เงินค่าเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องช่วยการฝึกดำน้ำเรียนและค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเป็นเงินกู้ทั้งหมด ประมาณเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ เท่ากับ ๐.๒๗ ล้านบาทหรือร้อยละ ๒๕ ปัจจุบันประมาณว่ากรมเจ้าท่ามีอุปกรณ์ดำเนินการการสอนนักเรียนปัจจุบันได้ ๓-๔ % เท่านั้น

๓. เงินค่าก่อสร้างโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อาทิ โรงพลศึกษา สนามฟุตบอล เป็นเงินงบประมาณร้อยละ ๕๕ และเงินกู้ต่างประเทศร้อยละ ๔๕

ในด้านเข้าหามานี้จะเปิดสอนนักเรียนได้ปีละ ๕๐ คน โดยจะย้ายศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีจากกรมเจ้าท่ามายังสถานที่ใหม่ได้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔

แต่ในปัจจุบันการดำเนินการคงต้องล่าช้าออกไปอีกระยะหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าท่าประมาณว่าอย่างรวดเร็วที่สุดจะเป็นในราวปี ๒๕๒๖

ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์

๑. สถานะภาพ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้สนับสนุนให้ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีดำเนินงานเป็นสถาบันอิสระ แต่ในระยะแรกต้องการให้กรมเจ้าท่ารับผิดชอบดำเนินงานไปพลางก่อนจนถึงปี ๒๕๒๖ ในปัจจุบันศูนย์ฝึกฯ ประสบปัญหาอีกหลายประการ อาทิ ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ การขาดแคลนแหล่งเงินทุน ปัญหาอุปกรณ์การสอน ตลอดจนปัญหาสถานที่สอนไม่เอื้ออำนวย ฯลฯ

ซึ่งศูนย์ฝึกฯ เชื่อว่าเมื่อได้เป็นสถาบันอิสระปัญหาดังกล่าวคงหมดไป จึงได้พยายามดำเนินการทุกอย่างให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ และได้ขออนุมัติจัดตั้งกองศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวและการเปลี่ยนสถานะภาพของศูนย์ฝึกฯ ในอนาคต

๒. ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์เนื่องจากประมาณ ๘๕% ของอาจารย์ที่สอนอยู่ในปัจจุบันเป็นข้าราชการจากหน่วยราชการอื่นที่ได้ขอยืมตัวมาช่วยสอน อาทิ จาก กองทัพอากาศ ร.ร. นายเรือ กรมอุทกศาสตร์ กรมอุตุฯ มหาวิทยาลัย ม. ธรรมศาสตร์ (วิชาภาษาอังกฤษ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิชากฎหมาย) และจากบริษัทเอกชน (เฉพาะด้านธุรกิจเดินเรือ) รวมทั้งสิ้น ๓๒ คน ส่วนที่เหลืออีก ๖ คน หรือประมาณ ๑๕% เป็นเจ้าหน้าที่จากกรมเจ้าท่าเอง

ปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ก็คือ

๑. ค่าสอนและสิ่งตอบแทนไม่เป็นที่พอใจสำหรับอาจารย์ผู้สอน ที่จะสละอาชีพเดิมมารับราชการในสังกัดกรมเจ้าท่า

๒. อาจารย์ผู้สอนที่ได้ขอยืมตัวมาช่วยสอนจำนวนหนึ่งมีภาระกิจหน้าที่รับผิดชอบมาก ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เท่ากับอาจารย์ประจำ

๓. การขาดแคลนเงินทุกเพื่อใช้ในกิจการ ทางกรมเจ้าท่าได้วางโครงการ ฯ ไว้ในรูปแบบแผนสมบูรณ เป็นโครงการใหญ่ที่สุดต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก โดยหวังว่าจะได้รับเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศมาสมทบ (ดูภาคผนวก) แต่ในปัจจุบันได้ทราบข่าวว่าต่างประเทศยังมีได้ให้การสนับสนุนเท่าที่ต้องการ เพราะทางฝ่ายนั้นต้องการให้มีรากฐานที่เกิเกิดขึ้นจากการลงทุนตามนำพักหน้าแรงของฝ่ายไทยเสียก่อน สถาบันต่างประเทศที่ประเทศไทยเกี่ยวข้องด้วยในปัจจุบันได้แก่ IMCO, ILO, UNDP, NORAD, SIDA, DANIDA และรัฐบาลญี่ปุ่น ส่วนในด้านของรัฐบาลไทยนั้นคาดว่าจะเห็นเป็นเรื่องไม่เร่งด่วน จึงได้ค่อย ๆ ผ่อนความช่วยเหลือด้านงบประมาณ ดังนี้

ปีงบประมาณ	งบประมาณ	จ่ายจริง
๒๕๑๘	๖๙๓,๕๐๐	๔๔๘,๐๕๕
๒๕๑๙	๗๐๒,๑๐๐	๔๓๔,๙๐๔
๒๕๒๐	๗๔๐,๕๐๐	๕๖๐,๓๙๘
๒๕๒๑	๘๙๓,๐๐๐	๕๒๔,๙๓๘
๒๕๒๒	๕,๔๖๖,๕๐๐	๒,๘๓๗,๒๕๑
๒๕๒๓	๓,๘๕๕,๓๐๐	๑,๓๙๖,๙๗๐
๒๕๒๔	๖,๑๒๒,๐๐๐	

LI RT

๔. ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ ฯ มีค่าตอบแทนพิเศษน้อยกว่าการใช้ความรู้ความสามารถระดับเดียวกันนี้ ทำงานกับภาคเอกชนหรือแม้แต่ตำแหน่งปกติในกองนำร่อง มีหน้าขำมีภาระงานมากกว่าปกติ และประการสำคัญก็คือ รู้สึกว่าไม่มั่นคงในสถานะภาพของศูนย์ ฯ ทำให้ไม่มีผู้ประสงค์เข้ารับตำแหน่งดังกล่าวเป็นการถาวร ความเสียหายทางด้านการบริหารงานส่วนหนึ่ง จึงต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

๕. ความยุ่งยากในการจัดตารางเรียนให้สอดคล้องกับเวลาว่างราชการของผู้บรรยาย

ข้อแก้ไขสำหรับเรื่องศูนย์ศึก

๑. พิจารณาความสำคัญของโครงการศูนย์ศึก ฯ ให้แน่นอน มีบ่งชี้ว่าจะก่อความเคลือบแคลงอีกต่อไปว่า ในอนาคตจะได้รับการสนับสนุนหรือไม่ หากเป็นไปได้ควรพิจารณาเสียแต่ในชั้นนี้ว่า

๑.๑ กิจการพาณิชย์นาวีมีความสำคัญต่อประเทศเพียงไร

๑.๒ ประเทศไทยยังขาดแคลนองค์กรพาณิชย์นาวีอย่างใดบ้าง

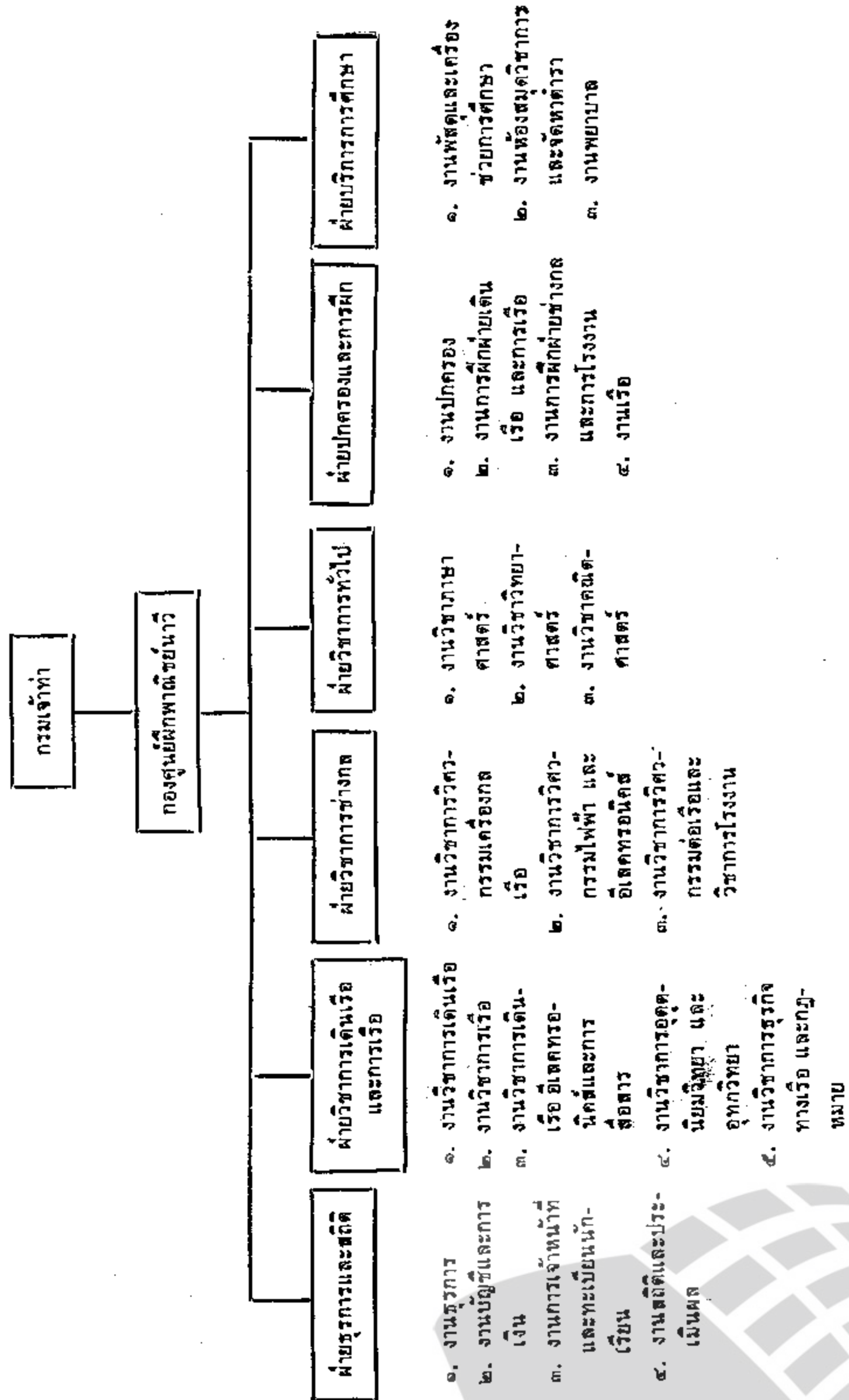
๑.๓ หากการสร้างสถาบันผลิตบุคลากรทางพาณิชย์นาวีมีความจำเป็นรัฐจะไม่พิจารณาในเรื่อง "อัตราต่อหัว" อีกต่อไป หากแต่ควรได้พิจารณาจากแผนงานของสถาบัน ฯ ว่าจะดำเนินการอย่างไร และรายการหมวดค่าครุภัณฑ์กับหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างใดจะใช้ประโยชน์ไปในทางใด จะอนุมัติหรือไม่

๒. กรมเจ้าท่าจะต้องปรับแผนดำเนินงานเทียบเคียงกับงบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ ให้สำนักงบประมาณทราบ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการและแผนที่เป็นจริงในขณะนั้น ๆ

๓. เพื่ออนุรักษ์ตามระบบงบประมาณแบบแผนงาน ตามลักษณะโครงการใหม่ ควรจะได้ทำ Special Study ของโครงการศูนย์ศึกพาณิชย์นาวี แสดงผลการดำเนินงาน และแผนทั้งหมดที่จะนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อการพิจารณาตาม ข้อ ๑ ด้วย

ภาคผนวก ก.
แผนผังองค์กร

LIART

โครงการศูนย์ศึก ฯ

โครงการนี้เป็นแนวทางผสมผสานระหว่างเงินกู้จากต่างประเทศกับเงินงบประมาณแผ่นดิน กล่าวคือ

๑. เงินค่าซื้อที่ดินเป็นเงินจากงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด
๒. เงินค่าเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องช่วยการฝึก ตำราเรียน และค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญ เป็นเงินกู้ทั้งหมด
๓. เงินค่าก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นเงินงบประมาณ ร้อยละ ๕๕ และเงินกู้ต่างประเทศ ร้อยละ ๔๕ ตามตารางแสดงรายละเอียดของโครงการเป็นปี ๆ ตามลำดับดังนี้

ลำดับที่	รายการ	เงินไทย (บาท)	เงินกู้ (เหรียญสหรัฐ)
โครงการปีที่ ๑			
๑.	ค่าซื้อที่ดิน ๓๓ ไร่	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	—
๒.	เงินเดือนผู้เชี่ยวชาญ	—	๙๐๐,๐๐๐
	รวมเงินปีที่ ๑	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐
โครงการปีที่ ๒			
๓.	สร้างระบบประปาทั่วทั้งบริเวณ	๑,๖๕๐,๐๐๐	๖๗,๕๐๐
๔.	สร้างถนนภายในบริเวณทั้งหมด	๓,๐๒๕,๐๐๐	๑๒๓,๗๕๐
๕.	สร้างสะพานข้ามคลอง	๑,๑๐๐,๐๐๐	๔๕,๐๐๐
๖.	สร้างอาคารเรียนและอาคารนอน	๗,๑๕๐,๐๐๐	๒๙๒,๕๐๐
๗.	สร้างอาคารกองบังคับการ	๒,๒๐๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐
	รวมเงินปีที่ ๒	๑๕,๑๒๕,๐๐๐	๖๑๘,๗๕๐

ลำดับที่	รายการ	เงินไทย (บาท)	เงินกู้ (เหรียญสหรัฐ)
โครงการปีที่ ๓			
๙.	สร้างสนามฟุตบอล ลู่วิ่ง และท่อระบายน้ำ	๑,๖๕๐,๐๐๐	๖๗,๕๐๐
๙.	สร้างเสาธงและลานสวนสนาม	๔๔๐,๐๐๐	๑๘,๐๐๐
๑๐.	สร้างโรงอาหารและครอบครัวรวมห้องอุปกรณ์	๑,๓๗๕,๐๐๐	๕๖,๒๕๐
๑๑.	สร้างห้องฝึกการเรือ การกล และทดลองวิทยาศาสตร์	๑,๓๗๕,๐๐๐	๕๖,๒๕๐
๑๒.	สร้างโรงเก็บเรือ คานเรือ และคลังการเรือ	๑,๓๗๕,๐๐๐	๕๖,๒๕๐
๑๓.	สร้างโรงฝึกพลศึกษาพร้อมอุปกรณ์	๑,๑๐๐,๐๐๐	๔๕,๐๐๐
๑๔.	สร้างสโมสรนักเรียน	๘,๒๕,๐๐๐	๓๓,๗๕๐
๑๕.	สร้างสมุดและจัดหาอุปกรณ์	๘,๒๕,๐๐๐	๓๓,๗๕๐
๑๖.	จัดซื้อหนังสือและเอกสารอ้างอิง	—	๒๐,๐๐๐
๑๗.	จัดซื้อเครื่องช่วยการฝึกหัดศึกษา	—	๖๐๐,๐๐๐
๑๘.	สร้างบ้านพักข้าราชการระดับ ๓ ลงมา ขนาด ๕๐ หน่วย	๕,๕๐๐,๐๐๐	๒๒๕,๐๐๐
รวมเงินปีที่ ๓		๑๔,๔๖๕,๐๐๐	๑,๒๑๑,๗๕๐
โครงการปีที่ ๔			
๑๙.	สร้างเขื่อนกันดินฝั่ง	๖,๔๙๐,๐๐๐	๒๖๕,๕๐๐
๒๐.	สร้างบ้านพักข้าราชการระดับ ๓ ลงมา ขนาด ๕๐ หน่วย	๕,๕๐๐,๐๐๐	๒๒๕,๐๐๐

ลำดับที่	รายการ	เงินไทย	เงินกู้ (เหรียญสหรัฐ)
๒๑.	สร้างบ้านพักข้าราชการระดับ ๔-๕ ขนาด ๑๕ หน่วย	๒,๗๕๐,๐๐๐	๑๑๒,๕๐๐
	รวมเงินปีที่ ๔	๑๔,๗๕๐,๐๐๐	๖๐๓,๐๐๐
	โครงการปีที่ ๕		
๒๒.	สร้างบ้านพักข้าราชการระดับ ๔-๕ ขนาด ๑๕ หน่วย	๒,๗๕๐,๐๐๐	๑๑๒,๕๐๐
๒๓.	สร้างบ้านพักข้าราชการระดับ ๖ ขึ้น ไป ขนาด ๗ หน่วย	๑,๖๕๐,๐๐๐	๖๗,๕๐๐
๒๔.	สร้างสระว่ายน้ำมาตรฐานพร้อมอุปกรณ์	๒,๔๗๕,๐๐๐	๑๐๑,๒๕๐
๒๕.	สร้างสโมสรอาจารย์	๘๒๕,๐๐๐	๓๓,๗๕๐
๒๖.	สร้างหอประชุมพร้อมด้วยระบบเสียง และระบบปรับอากาศ	๑,๖๕๐,๐๐๐	๖๗,๕๐๐
๒๗.	สร้างท่าเทียบเรือ	๓,๓๐๐,๐๐๐	๑๓๕,๐๐๐
๒๘.	งบบำรุงรักษา	๒,๗๕๐,๐๐๐	๑๑๒,๕๐๐
	รวมเงินปีที่ ๕	๑๕,๔๐๐,๐๐๐	๖๓๐,๐๐๐
	รวมเงินทั้งสิ้น	๖๙,๗๓๐,๐๐๐	๓,๙๖๓,๕๐๐

เมื่อโครงการระยะยาวปีที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๔) จบลง ก็มีสิ่งอำนวยความสะดวก
มากพอที่จะย้ายศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี ฯ จากกรมเจ้าท่ามายังสถานที่ใหม่ได้ และคาดว่า
การรับนักเรียนเข้าอบรมก็จะเพิ่มจำนวนได้มากกว่าเดิม

เมื่อจบโครงการปีที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ศูนย์การฝึกจะมีขีดความสามารถที่จะ
ฝึกอบรมคนประจำเรือได้อย่างเต็มที่ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

ภาคผนวก ก.

จำนวนคนทำงานในธุรกิจพาณิชย์นาวี

ประเภทของงาน	ระดับการจัดการ	อื่นๆ (ไม่รวมกรรมการ)	รวม
บริษัทเรือ และตัวแทน ท่าเรือ	๕๘๐	๒,๓๒๒	๒,๙๐๒
	๗๐๐	๗,๒๔๐	๗,๙๔๐
รวม	๑,๒๘๐	๙,๕๖๒	๑๐,๘๔๒

(เอกสารสัมมนา “เรื่องการพัฒนากำลังคนด้านธุรกิจพาณิชย์นาวี”,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔)

จำนวนคนเดินเรือของสายการเดินเรือไทย (ปี ๒๕๒๐)

ประเภทเรือ/ระดับคนเดินเรือ	จำนวนเรือ	คนเดินเรือ		
		ไทย	ต่างดาว	รวม
เรือสินค้า (ไม่รวมเรือจร)	๔๒			
นายเรือ		๒๓๐	๑๑๒	๓๔๒
ลูกเรือ		๔๘๒	๖๗๕	๑,๑๕๗
เรือน้ำมัน (ไม่รวมเรือจร)	๒๕			
นายเรือ		๑๔๒	๑๗	๑๕๙
ลูกเรือ		๓๑๔	๖๕	๓๗๙
ยอดรวม		๑,๑๖๘	๘๖๙	๒,๐๓๗

ในปี ๒๕๒๓-๒๕๒๔ ประมาณว่ามีเรือสินค้า ๑๐๖ ลำ รวมระวางประมาณ
๕๕๗,๖๔๑ DWT และมีเรือน้ำมันขนาดเล็กวิ่งขายฝั่งอีกประมาณ ๔๗ ลำ มีส่วนช่วย
ในการขนส่งร้อยละ ๓-๔ ของปริมาณสินค้าเข้า-ออก

(เอกสารการสัมมนา “เรื่องการพัฒนากำลังคนด้านธุรกิจพาณิชย์นาวี”,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔)

ภาคผนวก ค. (ต่อ)

เป้าหมายความต้องการในการขยายกองเรือพาณิชย์

ปี พ.ศ.	ความต้องการรวม		บรรทุกสินค้าแห้ง		บรรทุกน้ำมัน	
	ลำ	ระวาง DWT	ลำ	ระวาง DWT	ลำ	ระวาง DWT
๒๕๒๑ (ปีที่สำรวจ)	๙๕	๔๔๘,๐๓๘	๕๗	๓๐๗,๖๒๓	๒	๑๔๐,๔๑๕
๒๕๒๔ - ๒๕	๒๘	๓๕๘,๐๐๐	๒๖	๒๘๔,๐๐๐	๒	๗๔,๐๐๐
๒๕๓๐ - ๓๔	๔๑	๕๕๖,๐๐๐	๓๙	๔๔๐,๐๐๐	๒	๑๑๖,๐๐๐

(เรื่อน้ำมันนั้นไม่ได้รวมเรือชายฝั่ง) (เอกสาร "แนวทางการพัฒนาพาณิชย์นาวี พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๙) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี)

การคอร์ปชั่นกับระบบราชการไทย

ในหลาย ๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านและป้องกันการทุจริต ได้บัญญัติออกมาเพื่อเป็นมาตรการการลงโทษข้าราชการ สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี ตลอดจนเอกชนที่ทำสัญญาประมูลทำงาน ขยายวัสดุอุปกรณ์ให้แก่รัฐบาล เช่นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พระราชบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน นับเป็นมาตรการที่มีเจตนารมณ์ให้การควบคุม และแก้ไขการทุจริตของผู้ที่ประสงค์ จะแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่รัฐจะได้มีบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิดสักปานใดก็ตามการคอร์ปชั่นก็ยังมิได้หมดไปด้วย เหตุที่วามนุษย์ไม่สามารถตัดกิเลสไปได้ การมีชีวิตในสังคมจำเป็นต้องรักษาสถานภาพความเป็นอยู่ให้เทียมเพื่อนพ้องพ้อง การวัดฐานะของคนด้วยทรัพย์สินสมบัติเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ฉะนั้นการคอร์ปชั่นก็ยังคงเป็นมะเร็งเนื้องายที่เกาะกินสังคมไทยตลอดไปจนยากที่จะแก้ไข

ว่าที่จริงไปปัญหาคอร์ปชั่นมิใช่ปัญหาที่จะหมดทางแก้ไขทีเดียว การปราบปรามหรือการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีออกกฎหมายในเมืองไทยนั้น โดยสามัญสำนึกของบุคคลทั่วไป เห็นว่ามีผลน้อยกว่าที่คาดกันไว้ วิธีแก้ปัญหาคอร์ปชั่นนี้ทำได้ด้วยวิธีการรอฟันจิตสำนึก ในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำลายค่านิยมเรื่อง ตัวกูตัวขามีอำนาจล้นฟ้า และให้มหาชนsab แข่งผู้มีอำนาจที่ทำการคอร์ปชั่น ว่าไอ้หน้าขโมย เลิกยกมือไหว้ไอ้พวกหน้าขโมยทั้งหลาย มองมันเหมือนวัสดุไปรังแสง และขาดความสำคัญแม้จะมีอำนาจอย่างไรก็ตาม

บรรณาธิการ

LIART

การคอร์รัปชันกับระบบราชการไทย

โดย สุรพล อีร์วัตน์พันธุ์

ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าได้ยินได้ฟังเกี่ยวกับเรื่อง การคอร์รัปชัน หรือการทุจริตคดโกงในวงราชการ จากสื่อ สารมวลชนไม่ว่าจากทางหนังสือพิมพ์วิทยุอยู่แทบทุกวัน จน เกิดความชินชาไปแล้ว การคอร์รัปชันได้ชื่อว่าเป็นสิ่งที่บั่นทอน ความเจริญและความมั่นคงของประเทศอย่างฉกรรจ์ เป็น มะเร็งร้ายต่อสังคมเศรษฐกิจและราชการเกือบทุกประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา^(๑) คอร์รัปชันทำให้เกิดความ เสื่อมโทรมทางศีลธรรมในประเทศ ประชาชนขาดความเชื่อ- ถือขาดความศรัทธาและไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและมัก เป็นข้ออ้างในการปฏิวัติ รัฐบาล^(๒) และฝ่ายที่นิยมลัทธิ คอมมิวนิสต์ยังใช้ปัญหาคอร์รัปชันในประเทศกำลังพัฒนาเป็น เครื่องมือปลุกกระดมประชาชนให้เกลียดชังรัฐบาลข้าราชการ แล้วชักชวนให้หันเข้าเป็นสมัครพรรคพวกฝ่ายตน โดยอ้าง เหตุผลว่าคอมมิวนิสต์เท่านั้นสามารถแก้ปัญหาคอร์รัปชันได้^(๓) ดังที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในประเทศไทยของเรา

อ. สุรพล อีร์วัตน์พันธุ์ อ.บ., อ.ส.บ., อ.บ., M.A., ร.ม. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง คณะมนุษย- ศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

LIART

ต่างอาชีพต่างก็กำหนดความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับค่านิยม วัฒนธรรม และระเบียบแบบแผนของสังคมนั้น ๆ ถ้าเป็นประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกาซึ่งเคร่งครัดเอาจริงเอาจังต่อเรื่องนี้เป็นพิเศษ แม้เพียงการเอารถราชการไปใช้งานส่วนตัวที่บ้านไม่ต้องถึงกับเอาไปส่งลูกเมียไปโรงเรียนจ่ายกับข้าวอย่างประเทศเรา หรือ การรับของขวัญราคาเกิน ๕ เหรียญ (หนึ่งร้อยบาท) การช่วยพรรคพวกเข้าทำงานโดยไม่ถูกระเบียบรวมทั้งการให้สินน้ำใจทุกชนิด (ยกเว้นค่าทิป) เขาถือว่าเป็นคอร์รัปชันทั้งสิ้น ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น จีน อินเดีย ไทย กลับมองเห็นว่าเป็นธรรมเนียมจะขาดเสียมิได้ เพราะเป็นการแสดงน้ำใจอย่างหนึ่งต่อกัน โดยเฉพาะนักธุรกิจการค้า ถือว่าการคอร์รัปชันหรือฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นเป็นเรื่องธรรมดาในการประกอบธุรกิจ (๔) ดังนั้น ความหมายของคำว่า “คอร์รัปชัน” จะกินความลึกซึ้งแค่ไหน มีขอบเขตเพียงใดและเน้นหนักทางด้านใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับแต่ละสังคมจะพิจารณา อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความ “คอร์รัปชัน” ไว้หลายนัย เช่น

JAMES C. SCOTT กล่าวว่า “คอร์รัปชันหมายถึงพฤติกรรมที่หันเหไปจากพฤติกรรมมาตรฐานอันได้แก่ผลประโยชน์สาธารณะความคิดเห็นส่วนรวม และกฎหมาย และอาจหมายถึงการใช้อิทธิพลทางการเมืองด้วย (๕) ”

WEBSTER'S NEW WORLD DICTIONARY ได้ให้ความหมายของคำคอร์รัปชันพอสรุปได้ว่า “หมายถึงการชักนำ (เช่น ชักนำเจ้าหน้าที่ทางการเมือง) ให้กระทำการฝ่าฝืนหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ (๖) ”

LARRY L. BERG AND OTHERS. ได้กล่าวพอสรุปได้ว่า “คอร์รัปชันทางการเมือง เป็นการฝ่าฝืนการไม่ปฏิบัติตามที่สัจฐานของระบบสังคม การยึดถือที่สัจฐานสังคมนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนเสริมสร้างการเมืองแบบประชาธิปไตย (๗) ”

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้กล่าวว่า (๘) “การฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้น เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเจ้าพนักงานเป็นผู้กระทำเช่น เรียกหรือยอมรับสินบน หรือการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต หรือเข้าไปมีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์สำหรับตนหรือผู้อื่น ใช้เวลาหรือทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์สำหรับตนหรือผู้อื่น และใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางมิชอบ”

นอกจากนี้ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ ยังได้วิเคราะห์คำที่เกี่ยวพันกับคอร์ปชั่นในสังคมไทยไว้ ดังนี้ (๙)

“การฉ้อราษฎร์” หมายถึงการแอบอ้าง เอาผลประโยชน์จากราษฎร

“บังหลวง” เป็นการทุจริตเงินหลวงหรือโงงเงินทางราชการ

“การกินสินบน” เป็นการรับสินบนจากราษฎรเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของราษฎรผู้นั้น ซึ่งโดยปกติแล้วการติดสินบนเจ้าพนักงานนั้นเป็นเรื่องไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนหรือผู้อื่น”

กล่าวโดยสรุปแล้ว การคอร์ปชั่นได้แก่วิธีการกระทำทั้งหลายทั้งปวงที่ละเมิดต่อระเบียบกฎเกณฑ์อันเป็นเจตนารมณ์ของรัฐ ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น

ลักษณะองค์ประกอบของการคอร์ปชั่น

หากพิจารณาตามพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการคอร์ปชั่นแล้วอาจแบ่งเป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. ลักษณะที่กระทำเพื่อป้องกันตนเองการกระทำนั้นเป็นการกระทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือ เป็นเรื่องของระบบทั้ง ๆ ที่รู้แก่ใจว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน แต่หากไม่ปฏิบัติตามแล้วก็จะได้รับความเดือดร้อนจากการกลั่นแกล้งของผู้บังคับบัญชาที่ส่งหรือบริวารคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงจำใจต้องกระทำเพื่อปกป้องอาชีพตำแหน่งหน้าที่หรือป้องกันตนเอง โดยที่ผู้กระทำไม่มีเจตนาทุจริตคอร์ปชั่นแต่อย่างใด

๒. ลักษณะที่กระทำโดยจงใจหรือเจตนาเป็นการกระทำที่ไทยเราเรียกว่า “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” โดยผู้กระทำได้รับประโยชน์ทั้งส่วนตนและผู้ร่วมกระทำ แต่ประเทศชาติและประชาชนเป็นผู้เสียหาย ถือว่าเป็นการริ่ดไถ โดยมีเจตนาทุจริตอย่างเด่นชัด

ลักษณะที่กระทำเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานในกรณี
 วัตถุประสงค์ตอบแทน แต่ไม่กระทบกระเทือนหรือก่อให้เกิดความ
 หรือประเทศชาติ

วงการคอร์ปชั่น

ระกอบของคอร์ปชั่นนั้นมีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันดัง
 ศิลป์ ได้กล่าวไว้ว่ามีลักษณะดังนี้ (๑๐) คอร์ปชั่น → เจ้าหน้าที่
 → กระทำผิดไปจากเจตนาารมณ์ของรัฐผู้สนับสนุน คอร์ปชั่น
 ามเสียหายต่อผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

รรวมคอร์ปชั่น เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะเกิดต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ตั้งแต่ข้า
 จนถึงนักการภารโรง และระบอบไปทั่วทุกวงการของประเทศ

ะการคอร์ปชั่นในระบบราชการไทย อาจกล่าวสรุปได้ดังนี้ (๑๑)

ด้าน หลักเลียง บิดเบือนระเบียบแบบแผนหรือกฎข้อบังคับ เช่น

หลักเลียงการเสียภาษีอากร ด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น ร่วมมือกับพ่อค้า
 าคาสินค้าไม่ตรงตามความจริง

เจ้าหน้าที่สรรพากรหรือการบัญชีในหน่วยงานของรัฐ ไปช่วยทำบัญชี
 าง ๆ เพื่อหลบเลี่ยงภาษีที่ควรต้องเสียจริง

ช่วยเหลือพรรคพวก ญาติพี่น้องให้พ้นผิด เช่น ทำผิดกฎหมายไม่ยอม
 ให้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ สนับสนุนให้ ได้ดำรงตำแหน่ง ขันเงินเดือน
 ของกฎระเบียบทางราชการ

งใจ เรียกร้อง บังคับ ขู่เข็ญ หน่วงเหนี่ยว เพื่อกลั่นแกล้งหาผล
 เรือพวกพ้อง เช่น

รับสินบน ค่าจ้างรางวัลโดยทางอ้อม โดยใช้คนกลางเป็นหน้าม้า

กลั่นแกล้ง หน่วงเหนี่ยวตรวจสอบหลักฐานล่าช้า หรือบอกว่ายังไม่ถูก

ค. เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงที่หักไปแล้ว ไม่ได้หักตามที่ขอเบิก แต่ไปขอ бил โรงแรมเพื่อเบิกตามสิทธิ โดยเสียค่าเปอร์เซ็นต์ให้โรงแรมระหว่าง ๑๐—๓๐% (ปัจจุบันใช้ระบบเหมาจ่ายท่านจะไปหักที่ไหนก็เบิกได้ตามสิทธิ์ ซึ่งมีลักษณะส่งเสริมให้ข้าราชการทุจริตโดยชอบธรรมนั่นเอง : ผู้เขียน)

ง. อนุญาตให้เปิดร้านจำหน่ายอาหาร ร้านค้าในองค์การของตนแล้ว เก็บเงินจากร้านค้าต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ไม่นำเงินเข้าคลังครบจำนวนที่เก็บจากร้านค้า กลับเบียดบังไปใช้ส่วนตัว

จ. ด้รับงบประมาณมาเพื่อทำการก่อสร้าง โดยไม่มีการประมูลแล้วรู้เห็นเป็นใจกับผู้ออกใบเสร็จรับเงินให้เบิกเต็มจำนวน แต่ผู้ทำรับไปเท่าที่ตกลงกัน เงินส่วนที่เกินก็นำเข้ากระเป๋าตนและหมู่คณะ

ฉ. ถึงเวลาปฏิบัติราชการยังไม่เข้าทำงานตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ โดยไม่มีเหตุผลสมควร

๕. ปลอมแปลง หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเท็จ เช่น

ก. โกงตางั่ง ชั่งน้ำหนักกรณโงง โดยให้อยู่ในเกณฑ์รถบรรทุกที่ราชการกำหนดแล้วเรียกเงินค่าบริการพิเศษ

ข. เจ้าหน้าหรือผู้เห็นเป็นใจกับฝ่ายหลบเลี่ยงภาษีเพื่อรับสินบน

ค. หลบหลีกเลี่ยงเงินภาษีที่ตนพึงเสีย เช่น ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ทั้ง ๆ ที่มีรายได้พิเศษอื่น ๆ มาแต่ก็ลงเฉพาะมีพยานหลักฐานเด่นชัด เพื่อจะได้เสียภาษีน้อยลง

๖. มีผลประโยชน์ร่วมในกิจการบางประเภท ที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนบันดาลผลประโยชน์ได้ เช่น

ก. จัดสรรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ให้เป็นนิคมสร้างตนเองโดยอ้างว่าเป็นบริเวณสันสภาพความเป็นป่าแล้ว ขณะเดียวกันก็ร่วมมือกับนายทุนโรงเลื่อยตัดโค่นไม้ที่มีอยู่เหล่านั้นเพื่อหาผลประโยชน์ร่วมกัน

ข. เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับวัด ออกโฉนดที่ดิน แล้วออกหนังสือสำคัญแก่ประชาชนเพื่อถือครอง แต่กลับเอาผลประโยชน์จากที่หัวไร่ปลายนามาเป็นของตนเอง

ค. เจ้าหน้าที่สถาปนิก ออกแบบอาคารสถานที่ราชการ แล้วกำหนดวัสดุ ก่อสร้างเฉพาะเจาะจงตรงกับลักษณะวัสดุที่ผลิตจากบริษัทหรือโรงงานใดโรงงานหนึ่งเพื่อ จะได้เปอร์เซ็นต์จากแหล่งผลิตนั้น ๆ

จากลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาส่วนน้อยนี้ จะเห็นได้ชัดว่าการคอร์ปชั่นในระบบราชการไทยนั้น ประชาชนผู้เกี่ยวข้องในกรณีนั้น ๆ อาจเป็นผู้รู้เห็น สมยอม สมคบ ในการทุจริตหรือถูกข่มขืนใจให้กระทำการทุจริตด้วยเสมอ

สรุปองค์ประกอบของการคอร์ปชั่น

๑. ต้องมีผู้กระทำการ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
๒. มีการกระทำผิดไปจากเจตนารมณ์ของรัฐ หรือกระทำโดยมิชอบด้วย

กฎหมาย

๓. ต้องมีผู้สนับสนุนการคอร์ปชั่น หรือผู้คิดสินบน
๔. ต้องมีผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของรัฐ
๕. ต้องมีเจตนาทุจริต

บรรณานุกรม

๑. G.G. Frickrich, "Man And His Government" New York, 1963 P. 167 And David H. Bayley "The Effects of Corruption in Developing Nation" in Arnold J. Heiden Heimer (ED) Political Corruption : Reading in Comparative Analysis
๒. L. Stone "Theory of Revolution" World Politic Vol XVII, No.2 (January 1966) P. 163
๓. ชานินทร์ กรัยวิเชียร, **ครุฑกับทางอยู่รอดของสังคมไทย.** (กรุงเทพฯ) โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๑๙ หน้า ๑๔
๔. ชานินทร์ กรัยวิเชียร เล่มเดียวกันหน้า ๑๕
๕. James C. Scot, **Comparative Political Corruption,** New Jersey : Prentice Hall, 1972 p. 5
๖. Webster's New World Dictionary, (New York. The World publishing Co, 1962) P. 932
๗. Berg, Larry L. And Other. **Corruption in the American Political System** (New Jersey : General Learning Press, 1976) P. 4-8
๘. ชานินทร์ กรัยวิเชียร **กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง** (พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายก ร.ม.ต. ๒๕๑๐) หน้า ๒
๙. ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ "คอร์รัปชั่นมะเร็งในระบบราชการ" **วารสารข้าราชการ** ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๗ หน้า ๗
๑๐. เกริกศักดิ์ กองศิลป์ "พุทธวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัญหาคอร์รัปชั่น" **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** **รายเดือน** ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๙ (กันยายน ๒๕๑๕) หน้า ๒๖-๓๙
๑๑. พวงเพชร รัตนกวีกุลและสุพัตรา เพชรมณี **ฉ้อราษฎร์บังหลวงในอดีต มีผลกระทบต่อคอร์รัปชั่นของราชการไทยในปัจจุบันหรือ** (กรุงเทพฯ : บริษัทวารวดีการพิมพ์ จำกัด) หน้า ๑๔-๓๖

ประวัติรัฐธรรมนูญ (๒)

โดย ประจวบ รอดน้อย

LI RT

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๓) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๙

ก่อนจะได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ นั้น ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง ๓ ครั้ง คือ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๕๕๒ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๕๕๓ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๕๕ ซึ่งทั้ง ๓ ครั้งนั้นเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๕๓๕

ตั้งนั้นในการประชุมสภาผู้แทน ปี ๒๕๕๘ (สามัญ) ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ วันที่

๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

รัฐบาลได้แถลงเหตุผลต่อรัฐสภาว่า เนื่องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมาเป็นเวลากว่า ๑๑ ปี ประชาชนชาวไทยได้ซาบซึ้งถึงคุณประโยชน์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี บัดนี้เหตุการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก ฉะนั้นควรจะได้มีการสังคายนารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสักครั้งหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน และเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงเสนอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นพิจารณาตรวจสอบว่า สมควรจะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือตัดตอนมาตราใดอย่างใดบ้าง เมื่อกรรมการได้พิจารณา มีความเห็นประการใดจักได้ขอมติของสภาเพื่อรัฐบาลจะได้รับไปดำเนินการแก้ไขต่อไป

ในที่สุดที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วย ได้ตั้งกรรมการวิสามัญไปพิจารณา จำนวน ๒๗ นาย เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย

๑. พระยามานวราชเสวี
๒. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศร์
๓. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร
๔. พระยาวิทูรธรรมพิเนต

LI RT

๕. พระยาอรรณการีย์นิพนธ์
๖. พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิพิต
๗. หลวงจำรูญเนติศาสตร์
๘. พลเรือโท สิ้นธุ์ กมลนาวิน
๙. ขุนสุคนธ์วิทย์ศึกษากร
๑๐. นายพลตำรวจเอก อุดล อุดลเดชจรัส
๑๑. นายแก้ว สึงหคเขนทร์
๑๒. นายเขมชาติ บุญรัตน์พันธ์
๑๓. นายเฉลา เตาลานนท์
๑๔. นายชิต เวชประสิทธิ์
๑๕. นายโชติ คุ่มพันธ์
๑๖. นายศิริเรก ขัยนาม
๑๗. นายเดือน บุญนาค
๑๘. นายทวี บุญยกฤ
๑๙. นายทองเปลว ชลภูมิ
๒๐. ร้อยโท ประจวบ มหาพันธ์
๒๑. นายผล แสนสระดี
๒๒. นายพิชาญ บุญยง
๒๓. นายพน สุพรรณสาร
๒๔. นายเลียง ไชยกาล
๒๕. นายสุวิษ พันธเศรษฐ์
๒๖. นายใหญ่ ศวิตชาติ
๒๗. ร้อยโท อุต นิตยสิทธิ์

เมื่อกรรมาธิการคณะนี้ได้ดำเนินการพิจารณาแล้ว จึงได้เสนอเป็นร่างรัฐ-
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก่ไข่ทั้งฉบับต่อสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ปี๒๔๘๙ (สามัญ) ครั้งที่ ๗/๒๔๘๙ (สามัญ) สมัยที่ ๒ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์
๒๔๘๙

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ มีจำนวน ๖ นาย ประกอบด้วย ๑. พระยามานวราชเสวี ๒. นายทองเย็น หัสละเมียร ๓. พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิพิบัติ ๔. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ๕. นายยล สมานนท์ ๖. นาย ตีแรก ชัยนาม ได้ร่วมกันเสนอว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๗๕ ซึ่ง พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมาจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลาถึง ๑๕ ปีเศษ เหตุการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้ยังความเจริญให้แก่ประเทศชาติเป็นอเนกประการ บัดนี้รู้สึกว่ประชาชนชาวไทย ต่างได้ทราบซึ่งถึงคุณประโยชน์ของการปกครองในระบอบนี้เป็นอย่างดี พยานในข้อนี้ จะ เห็นได้จากการสมัครรับเลือกผู้แทนในสมัยหลัง ๆ นี้ ประชาชนได้มีความสนใจขึ้นเป็น ลำดับ ฉะนั้นจึงควรจะได้มีการสังคายนารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๗๕ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชาติในขณะนี้ และเพื่อให้ระบอบการปกครองประชาธิปไตย ได้เป็นไปโดยสมบูรณ์เยี่ยงอารยประเทศทั้งหลาย

ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องกัน ๒ ครั้งวประชุม คือวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวน ๑๕ นายเพื่อพิจารณาประกอบด้วย

๑. หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช	๒. นายตีแรก ชัยนาม
๓. นายเดือน บุนนาค	๔. นายเตียง ศิริขันธ์
๕. นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	๖. นายปริญญา จุฑามาศย์
๗. นายปรีดี พนมยงค์	๘. นายพิชาญ บलयง
๙. พระยามานวราชเสวี	๑๐. นายเขื่อน พานิชวิทย์
๑๑. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร	
๑๒. เจ้าพระยาศรีธรธรรมาธิเบศ	๑๓. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๑๔. นายอินทร สิงหนตร	๑๕. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์

ที่ประชุมกรรมาธิการได้เลือก นายปรีดี พนมยงค์ เป็นประธานกรรมาธิการ

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเลขานุการกรรมาธิการ ต่อมาในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ ๒๕

มีนาคม นายปรีดี พนมยงค์ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการ โดยอ้างเหตุผลว่าได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี จึงมีภาระที่จะปฏิบัติมาก ไม่สามารถจะปลีกตัวมาประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ได้โดยสม่ำเสมอ อาจทำให้การประชุมล่าช้า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติตั้ง พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และที่ประชุม กรรมการได้เลือกพระยามานวราชเสวีเป็นประธานกรรมการแทน

คณะกรรมการวิสามัญได้กร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว นำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร สภาได้เริ่มพิจารณาเป็นรายมาตราในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๔๘๙ และได้ตกลงให้มีการประชุมพิจารณาทุกวันเว้นวันอาทิตย์จนกว่าจะแล้วเสร็จ

วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๔๘๙ ก่อนปิดสมัยประชุม ๒ วัน และเป็นครั้งสุดท้ายของการประชุมสมัยนี้

นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวปราศรัยต่อที่ประชุมว่า

ท่านผู้เป็นประธาน

ในวาระที่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๕ จะได้สิ้นสุดลงในวันนี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเชิญชวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลายให้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ที่ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น คณะราษฎรฟังทราบเมื่อ ๖ วัน ภายหลังที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว คือเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ได้มีพระกระแสรับสั่งให้พระยาพลพล พยุหเสนา พระยาปริชาลยทุธ พระยามโนปกรณนิติธาดา พระยาศรีวิสารวาจา พร้อมทั้งข้าพเจ้า ไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท และเจ้าพระยามหิธรซึ่งเป็นราชเลขาธิการ ขณะนั้นเป็นผู้จดบันทึก มีพระกระแสรับสั่งว่ามีพระราชประสงค์จะพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้น เมื่อได้ปรึกษาข้าราชการมีตำแหน่งสูงในขณะนั้นก็ไม่เห็นพ้องกับพระองค์ ในสุดท้ายเมื่อเสด็จกลับจากประพาสอเมริกา ได้ให้บุคคลคนหนึ่งซึ่งไปเฝ้าในวันนั้นพิจารณา บุคคลนั้นก็ถวายความเห็นว่ายังไม่ถึงเวลา และที่ปรึกษาก็กลับเห็นพ้องด้วยบุคคลนั้น คณะราษฎรมิได้รู้พระราชประสงค์มาก่อนการเปลี่ยนแปลงได้กระทำโดยบริษัท ไม่ได้ข่วงชิง

ตั้งที่มีผู้ปลุกเสกข้อเท็จจริงให้เป็นอย่างนั้น ความจริงทั้งหลายปรากฏในบันทึกการเผ่าทูล
 ละอองธุลีพระบาทในวันนั้นแล้ว และโดยที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงมีพระราช
 ประสงค์มาก่อนแล้ว ห้ามผู้คัดทานไว้ ฉะนั้นเมื่อคณะราษฎรได้ขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ
 พระองค์จึงพระราชทานด้วยดี พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระ
 มหากรุณาธิคุณแก่ชาวไทย ข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านทั้งหลายที่อยู่ ณ ที่นี้ และบรรดาชาวไทย
 ทั้งหลาย จงระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และเทอดพระเกียรติของพระองค์ ไว้ชั่วกาล
 ปาวสาน

บัดนี้ ผู้ก่อการขอพระราชทานรัฐธรรมนูญและผู้ที่ได้ร่วมมือช่วยเหลือกันประ
 กอบเป็นสมาชิกประเภท ๒ ก็จะต้องสิ้นสมาชิกภาพลงแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามี ความจำเป็น
 ที่จะต้องซ่อมความเข้าใจ ถึงหลักประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะราษฎรได้ขอ
 พระราชทานมาจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ว่าระบอบประชาธิปไตยนั้น เราหมาย
 ถึงประชาธิปไตยอันมีระเบียบตามกฎหมายและศีลธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่
 ประชาธิปไตยอันมีระเบียบหรือประชาธิปไตยที่ไร้ศีลธรรม เช่นการใช้สิทธิเสรีภาพอันมี
 แต่จะให้เกิดความปั่นป่วนความไม่สงบเรียบร้อยความเสื่อมศีลธรรม ระบอบชนิดนี้เรียกว่า
 อนาธิปไตย หากใช้ประชาธิปไตยไม่ ขอให้ระวัง อย่าปนประชาธิปไตยกับอนาธิปไตย
 อนาธิปไตยเป็นภัยอย่างใหญ่หลวงแก่สังคมและประเทศชาติ ระบอบประชาธิปไตยจะมัน
 คงอยู่ได้ต้องประกอบด้วยกฎหมาย ศีลธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต หรือในบางครั้งใน
 โบราณกาลเรียกว่า การปกครองโดยสามัคคีธรรม การใช้สิทธิโดยไม่มีขอบเขตภายใต้
 กฎหมายหรือศีลธรรม หรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ไม่ใช่หลักของประชาธิปไตย ไม่ใช่หลัก
 ซึ่งคณะราษฎรขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ พระราช
 ทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทยนั้น ไม่มีพระราชประสงค์ให้เป็นอนาธิปไตย
 ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่าง ประเทศอิตาลี เมื่อก่อนสมัยมุสโสลินี ซึ่งประชาธิปไตยของ
 อิตาลีในขณะนั้นเข้าชนิดที่ไม่มีระเบียบ มีความอลเวง จึงเป็นเหตุหรือให้พวกฟาสซิสต์อ้าง
 เป็นเหตุในการสถาปนาระบอบเผด็จการในประเทศอิตาลี ข้าพเจ้าไม่พึงประสงค์ที่จะให้มี
 ระบอบเผด็จการในประเทศไทย ในการนี้จำเป็นต้องป้องกันหรือขัดขวางมิให้มีอนาธิป
 ไตยอันเป็นทางที่ระบอบเผด็จการจะอ้างได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าเราช่วยกันระดมใช้ให้

ระบอบประชาธิปไตยนี้ ได้เป็นไปตามระเบียบเรียบร้อยอย่างที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว
 ระบอบเผด็จการย่อมมีขึ้นไม่ได้ ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ได้ร่วมกับเพื่อคณะราษฎรขอพระ
 ราชทานรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าได้ประทับระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญนี้
 ตลอดมา แม้ในการต่อต้านญี่ปุ่น ซึ่งในการต่อต้านนั้นอาจจะมีเจตจำนงที่จะต้องมิรัฐบาล
 ชั่วคราว แต่ข้าพเจ้าก็เลือกเอาทางที่จะตั้งรัฐบาลตามระบอบรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ข้าพเจ้า
 ไม่มีเหตุผลอันใดที่จะกลายมาเป็นศัตรูของระบอบประชาธิปไตย ข้าพเจ้าสังเกตว่ามีผู้เข้า
 ใจระบอบประชาธิปไตยผิด โดยเอาระบอบอนาธิปไตยเข้ามาแทนที่ ซึ่งเป็นภัยต่อประเทศ
 ชาติดังร้ายแรง ข้าพเจ้าไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้ใดเชื่อข้าพเจ้าโดยไม่มีค่าน ข้าพเจ้าต้องการ
 ให้มีค่านแต่ค่านโดยสุจริตใจ ไม่ใช่ปั้นข้อเท็จจริงขึ้น ทางธรรมเนียมการกล่าวเท็จหรือมุสาวจา
 ก็เป็นผิด ในทางการเมือง การใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตยต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 มุ่งหวังผลส่วนรวมจริง ๆ ไม่ใช่มุ่งหวังส่วนตัวหรือมีความอิจฉาริษยากันเป็นมูลฐาน เนื่องมา
 จากความเห็นแก่ตัว (Egoism) ความสามัคคีธรรมหรือระบอบประชาธิปไตยอันแท้จริงจึงจะ
 เป็นไปได้ผู้ใดมีอคติของตนโดยสุจริต ข้าพเจ้าเคารพในผู้อื่นและเราร่วมมือกันได้ข้าพเจ้า
 เชื่อว่าถ้าต่างฝ่ายต่างสุจริตมุ่งส่วนรวมของประเทศชาติ ไม่ใช่มุ่งหวังส่วนตัว แม้แนวทางที่
 จะเดินไปสู่จุดหมายจะเป็นคนละแนว แต่ในอวสานเราก็พบกันได้ ข้าพเจ้าขออ้างเจ้านาย
 หลายพระองค์ ซึ่งเดิมท่านมีแนวอย่างหนึ่งและข้าพเจ้ามีแนวทางอีกอย่างหนึ่ง แต่เจ้านาย
 หลายพระองค์นั้น ท่านก็มีจุดหมายเพื่อส่วนรวมของประเทศชาติไม่ใช่ส่วนพระองค์ ผลสุด
 ท้ายเราก็ร่วมมือทำงานด้วยกันมาเป็นอย่างดี ในการรับใช้ประเทศชาติและรักใคร่กัน
 สนิทสนมยิ่งเสียกว่าผู้ซึ่งเอาประเทศชาติเป็นสิ่งที่กำบัง แต่ความจริงมุ่งหวังในประโยชน์
 ส่วนตัวมาก ผู้ที่คอยอิจฉาริษยาเมื่อไม่ได้ผลสมหวังแล้ว ก็ทำลายกิจการอันเป็นประโยชน์
 ต่อประเทศชาติแทนที่จะเสริมก่อให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ อันเป็นส่วนรวมผู้ที่ทำ
 การเป็นปฏิปักษ์ต่อคณะราษฎร แต่โดยมีอคติข้อเท็จจริงต่อองค์พระมหากษัตริย์ ข้าพเจ้า
 เคารพในความซื่อสัตย์ ซึ่งมีตัวอย่างอยู่มากหลายที่ผู้ซื่อสัตย์เหล่านั้นได้ร่วมกิจการรับใช้
 ชาติกับข้าพเจ้า ท่านเหล่านั้น ไม่ต้องวิตกกังวล แต่ผู้ซึ่งแสดงว่าซื่อสัตย์ต่อองค์พระ
 มหากษัตริย์ในภายนอก ส่วนภายในหวังผลส่วนตนหรือมุลสืบเนื่องมาแต่ความไม่พอใจ
 เป็นส่วนตัวเช่นนั้นแล้ว ก็เกรงว่าผู้อื่นก็อาจหันเหไปได้ สุดแต่ว่าตนจะได้รับประโยชน์ส่วนตน
 อย่างไหนมากกว่า

ข้าพเจ้าหวังว่าท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหลายคงจะใช้สิทธิของท่านด้วยความบริสุทธิ์ใจ และอาศัยกฎหมายและศีลธรรมความสุจริตเป็นหลัก ไม่ช่วยกันส่งเสริมให้มีระบอบนาธิปไตย ข้าพเจ้าขอฝากความคิดไว้ต่อท่านผู้แทนราษฎรทั้งหลาย โดยเป็นห่วงถึงอนาคตของชาติ ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะได้เห็นประเทศชาติปลอดจากระบอบเผด็จการและปลอดจากระบอบนาธิปไตย คงมีแต่ระบอบประชาธิปไตยอันพร่างพรอมไปด้วยความสามัคคีธรรมระบอบประชาธิปไตยโดยพร่างพรอมไปด้วยสามัคคีธรรมนี้ เป็นวัตถุประสงค์ของคณะราษฎรที่ขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ และเป็นพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานรัฐธรรมนูญ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือรัฐบาลนี้ด้วยดี ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายประสบความสุขความสำราญ และในโอกาสอันดีขอเชิญชวนท่านทั้งหลายอวยพร ให้ระบอบประชาธิปไตยอันพร่างพรอม ด้วยสามัคคีธรรมตามรัฐธรรมนูญ จงสถิตย์สถาพรอยู่ในประเทศไทยชั่วกัลปาวสาน

เมื่อท่านนายกรัฐมนตรีกล่าวจบแล้ว ท่านประธานสภาได้กล่าวตอบ มีความว่า

ท่านนายกรัฐมนตรี

วันนี้เป็นวาระสุดท้ายที่จะได้มีการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เกิดขึ้นก็ดังที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าวว่า เพราะเหตุที่สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานหรือมีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประเทศชาติ พระราชประสงค์ที่ได้ทรงตั้งพระทัยไว้ตามที่ท่านนายกรัฐมนตรี ได้แจ้งให้เราทั้งหลายทราบนั้น เป็นเหตุอันหนึ่งที่ทำให้การบ้านเมืองได้เป็นมาอย่างราบรื่น และการดำเนินงานในหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นไปอย่างที่ไม่มีความขัดข้องหรือความหวังว่าจะทำได้ เพราะฉะนั้นที่ท่านนายกรัฐมนตรี ขอให้ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นี้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงมีพระทัยที่จะพระราชทานไว้ก่อน แต่ที่ไม่มีโอกาสจะพระราชทานและได้มาพระราชทานในตอนหลังนี้ ก็สมควรอย่างยิ่งซึ่งท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายควรจะจารึกและในนามของสมาชิก ข้าพเจ้าขอให้จารึกไว้ถาวรระหนึ่ง

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาแล้ว คณะราษฎรได้ทำหน้าที่มาอย่างไร ข้าพเจ้าได้รับเชิญเข้ามาอยู่ในฐานะที่จะยกย่อง แต่ขอเรียนให้ทราบว่า ก็ได้ทำงานทุกสิ่งทุกอย่างจนเป็นผลเอาตัวรอดมาเป็นไทยได้ทุกวันนี้ก็เพราะคณะราษฎร หรือผู้ที่เป็นตัว

หน้าคณะราษฎร และที่ท่านนายกรัฐมนตรีบอกว่า ท่านได้ตั้งใจไม่ใช่แต่บัดนี้ เป็นเวลานานแล้วที่จะรักษาและจะหามาซึ่งประชาธิปไตยให้ประเทศไทยนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนด้วยความเคารพว่า ท่านสมาชิกทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นั่งนี้ได้ทราบซึ่งไม่เฉพาะแต่คำพูดของท่าน ได้ทราบซึ่งในการกระทำของท่านตั้งแต่เดิมมาจนบัดนี้ ไม่เป็นที่สงสัยแต่ประการใดเลยและขอเรียนให้ทราบในที่นี้ว่า ถึงแม้ว่าอยู่เย็นเป็นสุข ความคิดระลึกที่จะไปหาท่านนายกรัฐมนตรีอันเป็นที่เคารพนับถือกันน้อย แต่เมื่อมีทุกขมีร้อน มีความจำเป็นยุ่งยากแล้ว ข้าพเจ้าเองเป็นผู้หนึ่งที่ถูกรวมเข้ามามีได้ไปรบกวนท่าน ท่านไม่เคยปฏิเสธแม้แต่เวลาเดียว คนที่เคยช่วยเหลือนอกจากผู้ก่อการก็มีเป็นจำนวนมาก ข้าพเจ้าขอเป็นพยานในที่นี้ว่า ท่านได้ดำรงตัวของท่านมาอยู่ในความสัตย์ความจริง ในความบริสุทธิ์สมควรที่เราจะเคารพนับถือ และแม้ในคราวสุดท้ายที่ท่านนายกรัฐมนตรีไม่ได้ ข้าพเจ้าก็ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง แต่เมื่อได้ไปหาท่าน ด้วยได้รับมอบหมายจากท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายนี้ ท่านยินดีรับ ก็ทำให้ข้าพเจ้าผู้มีหน้าที่ในฐานะที่เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรหมดความห่วงใยและยังมีหวังว่าท่านจะแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ของการกระทำที่ได้เป็นมาแล้วให้ตลอดรอดฝั่ง และท่านก็ได้แก้ไขสัญญาการให้ข้าวเปล่าได้ เป็นการซื้อขายและแก้ไขรัฐธรรมนูญจนได้มีกิตติศัพท์ว่าไทยเราเป็นคนแปลก เวลาทำเถียงกันเสียเกือบแย่งทุกแห่งทุกมุม ถึงเวลาเอาจริงเอาจัง ในวาระที่ ๓ มาให้คะแนนเสียง ซึ่งคนต่างประเทศพูดกับข้าพเจ้าว่าไม่เคยคิดเคยฝันเลย การทั้งนี้สมาชิกทั้งหลายย่อมระลึกเสมอว่าเป็นด้วยผู้ที่เห็นหน้าคณะซึ่งมีเสียงข้างมากในสภา ฯ จึงจะทำได้ผู้ที่สามารถทำได้ก็ไม่ใช่คนอื่นคือท่านนายกรัฐมนตรีคนนี้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงขอเรียนต่อท่านด้วยความจริงใจไม่ใช่อยกย่องว่า ถ้าไม่ได้ท่านนายกรัฐมนตรีแล้ว รัฐธรรมนูญไม่มีโอกาสจะแก้ไขให้เป็นไปได้เลย แต่ที่แก้ไขมาได้ทั้งนี้ไม่เฉพาะแต่เป็นเกียรติของสภาผู้แทนราษฎร เป็นเกียรติศักดิ์ของชาติไทย และเป็นเกียรติศักดิ์ของท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นั่งด้วย

เพราะฉะนั้น ในวาระสุดท้ายนี้ ในนามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้าขออำนาจพรให้ท่านนายกรัฐมนตรีที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือ ให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขอให้ท่านรัฐมนตรีทั้งหลายอยู่เย็นเป็นสุข และขอให้มีโอกาสทำงานเพื่อประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองในเวลาต่อไปให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เคยได้ทำมาแล้ว ให้สมตามความปรารถนาของคนโดยมาก

เลิกประชุม

ขัวราชการ

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เนื่องด้วย ท่านผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้เชิญพระบรมวงศานุวงศ์เพื่อหารือเกี่ยวแก่การแก้ไขรัฐธรรมนูญตามที่รัฐบาลเสนอ และได้แจ้งผลการหารือนี้ไปยังนายกรัฐมนตรีตามนัยสำเนาหนังสือของราชเลขานุการในพระองค์ ถึงนายกรัฐมนตรีตั้งต่อไปนั้

ด่วน — เฉพาะ

ที่ น. ๑๐๒๕/๒๔๘๘

สำนักงานราชเลขานุการในพระองค์

๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๘

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

จาก ราชเลขานุการในพระองค์

ถึง นายกรัฐมนตรี

อนสนธิหนังสือท่านที่ ร. ๔๐๔๑/๒๔๘๘ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๔๘๘ หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญอันเกี่ยวแก่พระบรมวงศานุวงศ์ กับหนังสือที่ ร. ๔๑๒๔/๒๔๘๘ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๘ หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญในหลักการอันเป็นสาระสำคัญ คือ เลิกบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญ และอำนาจนิติบัญญัติให้มี ๒ สภา สมาชิกแห่งสภาทั้งสองต้องเลือกตั้งมาจากราษฎร ส่วนคณะรัฐมนตรีไม่ต้องกำหนดว่าผู้เป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลต้องเป็นสมาชิกแห่งสภา กับทั้งหารือถึงวิถีทางที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญในระหว่างที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรนี้ ท่านผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีบัญชาให้แจ้งมายังท่านว่า เมื่อได้รับหนังสือของท่านแล้ว ได้เชิญพระบรมวงศานุวงศ์มาหารือในส่วนเกี่ยวกับมาตรา ๑๑ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จมาทรงเห็นชอบโดยทั่วกัน ตามความเห็นของรัฐบาลในอันที่จะยกเลิกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้พระบรมวงศานุวงศ์อยู่เหนือกการเมือง

LI RT

ส่วนหลักการอันเป็นสาระสำคัญในการแก้ไขรัฐธรรมนูญข้ออื่นนั้น โดยเฉพาะการเลิกสมาชิกประเภท ๒ ได้ความว่า เมื่อครั้ง พันตรี คง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้เคยทาบถามความเห็นสมาชิกประเภท ๒ ไว้บ้างแล้ว ถ้าสมาชิกประเภท ๒ ยืนยันเจตนาในข้อนี้ และถ้าฝ่ายสมาชิกประเภท ๑ มีความเห็นส่วนมากเช่นเดียวกัน การแก้ไขรัฐธรรมนูญตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ก็คงลุล่วงไปได้ ฉะนั้น ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงได้เชิญผู้ที่เป็นสมาชิกประเภท ๒ พร้อมทั้งผู้ก่อการขอพระราชทานรัฐธรรมนูญที่มีได้เป็นสมาชิกประเภท ๒ มาขอทราบความเห็นอีกครั้งหนึ่ง บรรดาผู้ที่ได้รับเชิญมามีความเห็นเป็นเอกฉันท์ยืนยันเจตนาให้เลิกสมาชิกประเภท ๒ พร้อมทั้งมีความเห็นต้องกันกับความเห็นที่รัฐบาลได้หารือในหลักการสาระสำคัญที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปแล้วมี ๗ หลักการนั้น คือ

๑. ยกเลิกสมาชิกประเภท ๒ ซึ่งมีบทบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๗๕
๒. ยกเลิกบทบัญญัติซึ่งให้พระบรมวงศานุวงศ์อยู่เหนือการเมือง
๓. อำนาจอธิปไตยมี ๒ สภา คือ สภาอาวุโสและสภาผู้แทน
๔. สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกมาโดยตรง
๕. สภาอาวุโสประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรได้เลือกตัวแทนของตนมาทำการเลือกตั้งหรือเป็นการเลือกตั้ง ๒ ชั้น ไม่มีการแต่งตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี
๖. คณะรัฐมนตรีนั้น พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งโดยประธานสภาผู้แทนและประธานสภาอาวุโสเป็นผู้ลงนามรับสนอง แต่บุคคลซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของสภานิติบัญญัติ โดยถือว่าเมื่อเป็นผู้ซึ่งสมควรได้รับความไว้วางใจของสภานิติบัญญัติแล้ว ก็อาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีได้
๗. รัฐมนตรีและสมาชิกของสภาผู้แทนและสภาอาวุโสนั้น จะเป็นข้าราชการประจำไม่ได้

อนึ่ง สมาชิกประเภท ๒ ส่วนที่ได้มาพบผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อันมีจำนวนเกินกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกประเภท ๒ ทั้งหมด ยังได้รับรองที่จะเสนอการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามหลักการนั้นในคราวเปิดประชุมสภา และจะได้ไปประชุมสภาทำหน้าที่ของตนโดยพร้อมเพรียงเพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญสำเร็จลงโดยเร็วที่สุด

เมื่อเป็นดังนี้ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงเห็นว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญตามที่รัฐบาลพึงประสงค์ ย่อมทำไปได้ตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมีต้องใช้วิถีทางตีความในรัฐธรรมนูญ และเมื่อเป็นความประสงค์ของประชาราษฎร์ที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามหลักการดังกล่าวมาแล้ว ราษฎรก็ควรจะเลือกผู้แทนราษฎรซึ่งกำลังมีการเลือกตั้งใหม่อยู่นี้ให้มาออกเสียงตามหลักการอันเป็นความประสงค์ของราษฎรนั้น กล่าวคือ เมื่อความคิดของรัฐบาลที่จะให้ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ก็คงจะเป็นไปได้ด้วยดี

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เฉลียว ปทุมรส (๑)

(๑) จากหนังสือ “ข่าวโฆษณาการ” ของ การโฆษณาการ มกราคม - ธันวาคม ๒๔๘๘ หน้า ๓๔ - ๓๕)

การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีรัฐธรรมนูญเป็นหลัก^๕ จะได้ยังความเจริญให้
 เกิดแก่ประเทศชาตินับเป็นเอกประการ ทั้งประชาชนจะได้ทราบซึ่งถึงคุณประโยชน์
 ของการปกครองระบอบนี้เป็นอย่างดีแล้วก็จริง แต่เหตุการณ์บ้านเมืองก็ได้เปลี่ยนแปลง
 ไปเป็นอันมาก ถึงเวลาแล้วที่ควรจะได้เลิกบทเฉพาะกาลอันมีอยู่ในรัฐธรรมนูญ^๕ และ
 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นายกรัฐมนตรีจึงนำความ^๕
 ปรีกษาหารือกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ พร้อมกับคณะผู้ก่อการขอพระ-
 ราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อได้ปรึกษากันแล้วรัฐบาลคณะนายควง อภัยวงศ์^๕ จึง
 เสนอญัตติต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ ขอให้^๕
 ตั้งกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาค้นคว้าตรวจสอบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราช-
 อาณาจักรไทยสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมกับ
 สถานการณ์ของบ้านเมืองและเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นผลสมบูรณ์ยิ่ง^๕
 ขน

สภาผู้แทนราษฎรจึงตั้งกรรมาธิการวิสามัญ^๕ คณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาค้นคว้า
 ตรวจสอบรัฐธรรมนูญตามคำเสนอข้างต้น^๕ กรรมาธิการคณะนี้ได้ทำการตลอดสมัยของ
 รัฐบาลคณะนายควง อภัยวงศ์ คณะนายทวี บุณยเกตุ และคณะหม่อมราชวงศ์เสนีย์
 ปราโมช

ต่อมารัฐบาลคณะหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้ตั้งกรรมาธิการ^๕ คณะหนึ่ง
 เพื่อรวบรวมความเห็นและเรียบเรียงบทบัญญัติขึ้นเป็นร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อกรรมาธิการคณะ
 นี้ทำสำเร็จเรียบร้อยแล้วคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแก้ไขอีกชั้นหนึ่งแล้วนำเสนอผู้-
 สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ประชุมปรึกษาหารือสมา-
 ชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ และคณะผู้ก่อการขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ ที่
 ประชุมได้ตั้งกรรมาธิการ^๕ พิจารณา เมื่อกรรมาธิการได้ตรวจพิจารณาแก้ไขแล้ว สมาชิก-
 สภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ จึงได้เสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราช-
 อาณาจักรไทยต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาลงมติรับหลักการแล้ว^๕
 จึงตั้งกรรมาธิการวิสามัญ^๕ คณะหนึ่ง

บัดนี้คณะกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งร่างรัฐธรรมนูญดำเร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเป็นการสำเร็จบริบูรณ์จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เมื่อทรงพระราชวิจารณ์ถ้วนทั่วกระบวนการแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่า ประชากรของพระองค์ประกอบด้วยวุฒิปรชาในรัฐสภาสามารถจรรโลงประเทศชาติของตน ในอันที่จะก้าวหน้าไปสู่สากลอารยะธรรมแห่งโลกได้ โดยสวัสดิ์

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับขึ้นไว้ ประสิทธิ์ประสาทประกาศให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นต้นไป และให้ใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมแทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช รัฐธรรมนูญ ๒๔๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๘๕

ขอให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ จงเป็นหลักที่สถาพรสถิตประดิษฐานสมรรถภาพอันประเสริฐ เป็นบ่อเกิดความสุขสันติคุณวิบุลยราศีแก่อาณาประชาราชนตลอดจำเนียรกาลประวัตินำประเทศไทยให้บรรลุสรรพพิพัฒน์ขัยมงคล อเนกศุภผลสกลเกียรติยศมโหฬาร ขอให้อาณาประชาราษฎร จงมีความสมัครสมานสามัคคีในสามัคคีธรรมเป็นเอกฉันท์ในอันที่จะปฏิบัติตามและรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ ให้ชนของคงอยู่คู่กับไทยรัฐราชสีมา ตราบเท่ากัลปาวสานสมดังพระบรมราชปรีชาญาณทุกประการเทอญ”

นายกรัฐมนตรีได้นำฉบับรัฐธรรมนูญ ที่ได้จารึกลงในสมุดไทยขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แล้วพระราชทานให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเมื่อนายกรัฐมนตรีลงนามแล้วได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง ทรงพระราชทานแก่ประธานสภาผู้แทนราษฎรแล้วนำไปตั้งบนตั่ง

แล้วพระยานวราชเสวี ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้กราบบังคมทูลพระกรุณาว่า
ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อมในนามของสมาชิกสภาผู้
แทนราษฎร ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า
ที่ได้ทรงพระอุตสาหะเสด็จฯ มาพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยครั้งนี้ ด้วย
มีพระราชประสงค์จะให้รัฐธรรมนูญเป็นหลัก เป็นบ่อเกิดแห่งความผาสุกของอาณาประ
ชาชนทั้งหลาย เพื่อจะได้มีความสมัครสมานเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะรักษาและปฏิบัติ
ตามรัฐธรรมนูญนั้นเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้าฯ ข้าพระพุทธเจ้าขอน้อมเกล้าฯ
รับพระราชทานพรนี้ และขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ขอเดชะ

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๗๕ มติที่

๑. มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลง และมีได้มีผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ตั้งไว้ตามความในมาตรา ๑๑ ให้สมาชิกวุฒิสภาผู้มียุสสุกสุดสามคนประกอบ
เป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้นชั่วคราว

๒. มาตรา ๑๗ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่า
จะประชุมแยกกันหรือรวมกัน

มาตรา ๒๔ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกที่สภาผู้แทนเลือกตั้ง มีจำนวน
แปดสิบคน

สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยทางอ้อม
และลับ

มาตรา ๒๕.....

.....ผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างน้อยจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ และ

LIART

มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าปริญญาหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่ต่ำกว่า ๕ ปี หรือเคยดำรงตำแหน่งทางราชการมาแล้วไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกผู้สภาแทนราษฎร

มาตรา ๒๖ สมาชิกภาพแห่งพฤษสภาที่กำหนดเวลาคราวละ ๖ ปี เฉพาะในวาระเริ่มแรก เมื่อครบกำหนด ๓ ปี ให้มีการเปลี่ยนสมาชิกหนึ่งโดยวิธีจับสลาก แต่ผู้ที่ออกไปมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีก

๓. ในวาระเริ่มแรกของพฤษสภา สมาชิกสภาผู้แทนที่มีอยู่เดิมก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๙ (คือ สมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙) เป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกพฤษสภา

๔. สมาชิกสภาผู้แทนได้รับเลือกตั้งโดยราษฎร และอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี สำหรับสภาผู้แทนตามรัฐธรรมนูญ มีสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับระบุไว้ในข้อ ๓ และสมาชิกสภาผู้แทนที่จะได้เลือกตั้งเพิ่มตามมาตรา ๙๑

๕. มาตรา ๑๒ ระบุว่า บุคคลย่อมมีฐานะเสมอกันตามกฎหมาย ฐานันดรศักดิ์โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นใดก็ดี ไม่กระทำให้เกิดเอกสิทธิ์อย่างใดเลย โดยอาศัยมาตรานี้เจ้านายจึงมีสิทธิ์เกี่ยวข้องกับการเมืองได้

๖. มาตรา ๑๔ ระบุว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เคหสถาน ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การตั้งคณะพรรคการเมือง การอาชีพ ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย

โดยอาศัยมาตรานี้ การตั้งพรรคย่อมกระทำได้ บรรดาผู้ที่สนใจในการเมืองจึงจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น เช่น พรรคประชาธิปไตยของนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งอ้างว่าเป็นพวกเสรีนิยม พรรคแนวรัฐธรรมนูญของพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ประกอบด้วยสมาชิกคณะราษฎรเป็นส่วนใหญ่ และนิยมนายปรีดี พนมยงค์ และพรรคสหชีพของนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ส่วนใหญ่เคยเป็นเสรีไทย มีนโยบายโน้มเอียงไปทางลัทธิสังคมนิยม เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีพรรคธรรมาธิปไตย ของหลวงวิจิตรวาทการ และพรรค

ประชาชน ของนายเลียง ไชยกาล ซึ่งได้นำสมาชิกกลุ่มหนึ่งจากพรรคประชาธิปัตย์ไปตั้ง
เป็นพรรคหนึ่งต่างหาก เพราะที่ไม่พอใจที่ได้ตั้งบุคคลภายนอกเป็นรัฐมนตรี

ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พรรคการเมืองต่าง ๆ พยายามหาผู้มีคุณวุฒิ
ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๙ และเลื่อมใสในวัตถุประสงค์ของตนให้สมัคร
เข้ารับการเลือกตั้ง สำหรับข้าราชการก็นับว่าเป็น การเสี่ยงต่อความก้าวหน้าของตน
เพราะว่าต้องลาออกจากราชการเสียก่อนถ้าไม่ได้รับเลือกตั้งอาจไม่มีโอกาสกลับเข้ารับ
ราชการ ได้ทราบว่ามีรายหนึ่งได้รับเงินเดือนเกือบเป็นอธิบดี ประสบความดีหวังไม่
ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และก็ไม่ได้กลับเข้ารับราชการตามเดิม ญาติพี่น้อง
ต่างก็เสียใจแทนบุคคลผู้นั้น การเกี่ยวข้องกับการเมืองนับว่าเป็นการเสี่ยงอนาคตอยู่มาก
พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้แก่พรรคแนวรัฐธรรมนูญ และพรรค
สหชีพ ซึ่งต่างก็สนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์

(๔) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐
(ฉบับชั่วคราว)

ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น เนื่องจากวันเสาร์ที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ เวลา ๒๓.๓๐ นาฬิกา มีคณะทหารกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกคณะของพวกเขาในภายหลังว่า “คณะรัฐประหาร” ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลที่มี พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี การยึดอำนาจการปกครองครั้งนี้ นาวาอากาศเอก กาจ กาจสงคราม เป็นผู้วางแผน โดยส่งกำลังเข้ายึดเอากระทรวงกลาโหมเป็นกองอำนวยการประสานงานเรียกว่า กองบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย ซึ่งมี พลโท ฉันทบุณยวัฒน์ เป็นหัวหน้าบัญชาการกำหนดการตามแผนงานมีการวางสายออกจับกุมบุคคลสำคัญของรัฐบาลในขณะนั้น

สาเหตุของการกระทำรัฐประหาร เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลของ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ได้ ในตอนเช้าตรู่ของวันรุ่งขึ้น คณะรัฐประหารได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ ๑ มีความดังต่อไปนี้

พี่น้องทรกทั้งหลาย

ด้วยคณะทหาร ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ และประชาชนของชาติไทย มีความเห็นร่วมกันเป็นเอกฉันท์ว่า ภาวะการณ์ของชาติไทยเท่าที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ คณะรัฐบาลปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงเป็นเหตุให้พี่น้องทั้งหลายได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ดังที่ผจญอยู่ในเวลานี้ คณะรัฐบาลปัจจุบันก็คิดว่าตนไม่สามารถจะทำการแก้ไขได้ เช่น ไม่สามารถแก้ไขในเรื่องภาวะการครองชีพของประชาชน โดยเฉพาะเรื่องข้าวมีหน้าขายยังปล่อยให้เกตเหตุจรตเรองนและเรองอื่น ๆ อย่างขนานใหญ่ ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีอำนาจสามารถป้องกันและปราบปรามได้ นับว่าเป็นการกระทำที่ราษฎรได้รับความทรมานในทางจิตใจและร่างกายอย่างยิ่งยวด ยิ่งกว่านั้นพวกนักการเมืองบางคนก็ถือเอาการเมือง

เป็นเครื่องบังหน้า ยังฉวยโอกาสในยามที่บ้านเมืองคับแค้นเช่นนี้ทำการฉ้อราษฎร์บังหลวง กอบโกยเอาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง โดยมีได้ละอายใจแต่อย่างใด ในขณะที่ราษฎรทั้ง ประเทศจะอดตาย แต่พวกคณะรัฐบาลและพวกฉวยโอกาสบางเหล่ากลับมีความเป็นอยู่ อย่างสุขสำราญและฟุ่มเฟือย โดยไม่คำนึงถึงเสียงร่ำร้องของประชาชนแต่ประการใด ความ เหลวไหลในการปฏิบัติของวงการรัฐบาล เป็นผลให้เกิดความทุกข์ร้อนขึ้นทุกหย่อมหญ้า

โดยเหตุที่ได้ตระหนักถึงความเหลวไหลของวงการรัฐบาล และความทุกข์ยาก ของประชาชนเช่นนี้ จึงจำใจต้องกระทำการยึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลลาออก และจัดคณะ รัฐบาลขึ้นใหม่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ เพื่อช่วยกันกวาดล้างความทุจริต และความเหลว ไหลกานาประการในวงการรัฐบาลเสีย และกำจัดความเดือดร้อนทุกข์เข็ญของประชาชน โดยรีบด่วน

ฉะนั้น เพื่อความสงบเรียบร้อย ขอให้บรรดาประชาชนทั้งคนไทยและชาว ต่างประเทศตั้งอยู่ในความสงบ อย่าได้กระทำการใด ๆ เป็นการขัดขวางเป็นอันขาด บรรดา ข้าราชการทั้งหลายพึงรักษาหน้าที่ของตนตามปกติและรอรับคำสั่งต่อไป ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ ให้ข้าราชการทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

คณะทหาร

๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๐

คณะรัฐประหารได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการทำรัฐประหารไว้ดังนี้

๑. การกระทำรัฐประหาร เป็นการกระทำเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง มิใช่เพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ
๒. การกระทำรัฐประหาร เพื่อล้มล้างรัฐบาลพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ แล้วสถาปนารัฐบาลขึ้นใหม่เพื่อให้มีประสิทธิภาพ เกิดทุนศาสนา พระมหากษัตริย์ และประพฤติกตามรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง
๓. การกระทำรัฐประหาร เพื่อเชิดชูเกียรติของทหารบกที่ถูกเหยียดหยามทำลายให้กลับคืนดังเดิมและเพื่อปรับปรุงให้มีเกียรติและสมรรถภาพเข้มแข็งยิ่งขึ้น

LI RT

๔. การกระทำรัฐประหาร เพื่อแก้ไของค์การปกครองที่เสื่อมโทรมลงให้คงมีสมรรถภาพ และแก้ไขการเศรษฐกิจลดค่าครองชีพของประชาชนให้ถูกลงให้ประชาชนได้อยู่กินดีตามสมควรแก่ฐานะการเป็นอยู่

๕. การกระทำรัฐประหาร เพื่อจัดการสืบหาตัวผู้ร้ายผู้ลอบปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ และจัดการฟ้องร้องลงโทษตามกฎหมาย

๖. การกระทำรัฐประหาร เพื่อกำจัดลัทธิคอมมิวนิสต์ให้สูญสิ้นไปจากแผ่นดินไทย เชิญชวนพระบรมพุทธานุภาพให้สถิตสถาพรสืบไป (๑)

เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อ ๒ นาวาอากาศเอก กาจ สงคราม ได้นำร่างรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปให้คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้สมญาว่า "รัฐธรรมนูญตุ้มแดง" หรือ "รัฐธรรมนูญไต๋ตุ้ม" เพราะว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่นาวาอากาศเอก กาจ สงคราม เป็นหัวแรงร่างขึ้นและเก็บชุกซ่อนไว้ไต๋ตุ้มแดง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ประกาศใช้ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเพิ่มพูนพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยตั้งอภิรัฐมนตรี ๕ นาย เป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์และเป็นคณะผู้แทนพระองค์รัฐสภายังคงประกอบด้วยสภาผู้แทนและวุฒิสภาแทนที่จะเรียกว่าพฤษสภา ในวาระเริ่มแรก วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์แต่งตั้ง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ วุฒิสภานำหน้าที่รัฐสภาจนกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจะสำเร็จเรียบร้อย ซึ่งจะมีขึ้นภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ คณะอภิรัฐมนตรีประกอบด้วยผู้มีพระนามและนามต่อไปนี้

๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี
๒. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต
๓. พลโทพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอลองกัญญา

(๑) ว.ช. ประสงค์ (วิชัย ประสงค์) ปฏิวัติรัฐประหารในสมัยประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย (กรุงเทพฯ โรงพิมพ์บริษัทรัฐภักดี จำกัด, ๒๕๕๒) หน้า ๑๗๐-๑๗๑

๔. พระยามานวราชเสวี

๕. พลเอกอgul อgulเกษจรัส

วันอาทิตย์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

นาวาอากาศเอกถาจ กาจสงคราม เป็นหัวหน้ามี พันโท ถนอม กิตติขจร และ นายประพันธ์ ศิริกาจัน พร้อมด้วยนักเรียนทหารบกกราว ๒๐ คน ได้ไปเข้าหม่อม เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ และได้ทูลขอร้องให้ทรงนำไปเฝ้าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ณ วังถนนวิฑู เพื่อกราบทูลให้ ทรงลงพระนามประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อได้เฝ้า และทรงลงพระนามแล้ว จากนั้น ได้ไปบ้านพลตภยถนนสาธรร เพื่อพบพระยามานวราชเสวี ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อีกท่านหนึ่งแต่ไม่พบ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงขาดผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลงนามไป ท่านหนึ่ง ความปรากฏดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว)

ตราไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๐

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน (๑)

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่ารัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยที่ตราไว้ และได้ใช้เป็นกฎหมายปกครองประเทศชาติมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้มาเปลี่ยนแปลงแก้ไขประกาศใช้เป็นฉบับใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ นั้น นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับประเทศชาติในกาลสมัยที่ล่วงแล้วมา

บัดนี้ประเทศชาติตกอยู่ในภาวะวิกฤตกาล ประชาชนพลเมืองได้รับความ ลำบากเดือดร้อนเพราะขาดอาหาร ขาดเครื่องนุ่งห่ม และขาดแคลนสิ่งอื่น ๆ นานปีการ เครื่องบริโภคและอุปโภคทุกอย่างมีราคาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก เป็นเหตุให้เกิด

(๑) ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๓ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ฉบับพิเศษ หน้า ๑

LIART

๗๒

ความเสื่อมทรามในศีลธรรมอย่างไม่เคยมีมาแต่กาลก่อนขึ้นในประชาชน บรรดาผู้บริหารราชการแผ่นดินและสภาไม่อาจดำเนินการแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีให้กลับเข้าสู่ภาวะอย่างเดิมได้ การดำเนินการของรัฐบาลและการควบคุมราชการฝ่ายบริหารของรัฐบาล เพื่อมุ่งหมายที่จะช่วยกันแก้ไขให้ดีขึ้น ตามวิถีทางที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ไม่ประสบผลดีเลยแม้แต่น้อย เป็นการผิดหวังของประชาชนทั้งประเทศ และตรงกันข้ามกลับทำให้เห็นว่า การแก้ไขทุกอย่างเป็นเหตุที่ทำให้ประเทศชาติทรุดโทรมลงเป็นลำดับ ถ้าจะคงปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรม ก็จะนำมาซึ่งความหายนะแก่ประเทศชาติอย่างไม่มีสุดสิ้น จนถึงกับว่าจะไม่ดำรงอยู่ในภาวะอันควรแก่ความเป็นไทยต่อไปอีกได้

ราษฎรไทยส่วนมากผู้สนใจต่อการนี้พร้อมด้วยทหารของชาติ ได้พร้อมใจกันนำความขึ้นกราบบังคมทูล ขอให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่อันจะเป็นวิถีทางจรรโลงประเทศชาติให้วัฒนาถาวร อีกทั้งจะเป็นทางบำบัดทุกข์เข็ญของประชาชนทั้งปวงให้เข้าสู่ภาวะปกติได้สืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมมิให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ตั้งแต่วันที่ขึ้นเป็นต้นไป

(ต่อฉบับหน้า)

(๕) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้บัญญัติว่า

“มาตรา ๕๕ ทวิ ให้มีสภานิติบัญญัติเรียกว่า “สภาร่างรัฐธรรมนูญ” ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภา ๑๐ คน จากสมาชิกสภาผู้แทน ๑๐ คน และจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๕ ประเภท ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๕ ทริ ประเภทละ ๕ คน”

ดังนั้นในการประชุมรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓ วันศุกร์ที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างขึ้นเสร็จแล้ว

(สำเนา)

รับที่ ๓๕๕๖/๒๕๖๑ วันที่ ๓๑/ธ.ค./๖๑

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ที่ ๕๕๗/๒๕๖๑

สภาร่างรัฐธรรมนูญ พระที่นั่งอภิเศกคฤสถิต

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับถาวร

จาก ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ถึง ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทน

ตามที่รัฐสภาได้กระทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แล้วนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เปิดดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ

LI RT

๓๔

ฉบับถาวรมาแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และได้ร่างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

จึงขอส่งร่างรัฐธรรมนูญที่ได้ร่างแล้วเสร็จนี้ มาพร้อมด้วยหนังสือ ตามความ ในมาตรา ๙๕ เบญจ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อรัฐสภา จะได้ดำเนินการต่อไป

อนึ่ง พร้อมด้วยหนังสือ ขอส่งบันทึกย่อเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญมาเพื่อ ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) **ศรีธรรมมาธิเบศ**

(เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ) (๑)

(๑) รายงานการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๑ หน้า ๒

บันทึกย่อเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภาสิบคน จากสมาชิกสภาผู้แทนสิบคน และจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสี่ประเภท ประเภทละห้าคน ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ

ประเภทที่ ๑ ผู้มีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนตามบทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญ

ประเภทที่ ๒ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไว้ในประเภท ๑ และเป็นผู้ดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรืออธิบดีหรือเทียบเท่า

ประเภทที่ ๓ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไว้ในประเภท ๑ และเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

ประเภทที่ ๔ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไว้ในประเภท ๑ และเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ รัฐสภาได้ประชุมเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญปรากฏผลการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภา

๑. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (จิตร ณ สงขลา)
๒. พระยาเทพวิฑูร (บุญช่วย วณิกกุล)
๓. พลโท พระยาเทพหัสดิน (ผาด เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
๔. หลวงประกอบนิติสาร (ประกอบ บุญยัษฐิติ)

LI RT

๕. พระชัยบัญชา (ประชุม รัตนกุล)
๖. พระยวงศพรราชทรงสวัสดิ์ (สุดใจ ไกรจิตติ)
๗. พระยาสาริกพงศ์ธรรมพิลาส (สวัสดิ์ สาริกะภูติ)
๘. หม่อมเจ้าเฉลิมศรี จันทรทัต
๙. พระยาปริตตานฤเบศร (พึก พันธุ์พุก)
๑๐. พระยาศรีธรรมราช (ทองคำ กาญจนโชติ)

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทน

๑. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๒. หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร
๓. นายเกษม บุญศรี
๔. ขุนคงฤทธิศึกษากร (ปาน คงฤทธิ)
๕. หลวงอังคณานุรักษ์ (สมถวิล เทพาคำ)
๖. นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์
๗. นายเพียร ราชธรรมนิเทศ
๘. นายขวลิต อภัยวงศ์
๙. ร้อยโท สมพันธ์ ชันธชวนะ
๑๐. นายเทพ โชตินุชิต

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครประเภท ๑

๑. นายเกษม คำรงบูล
๒. พระยาอรรณพพิทยพิศาล (บุญรอด สามะพุทธิ)
๓. หม่อมเจ้ามลคลอุดม ชยางกุล
๔. นายหลุย ศิริวัต
๕. นายจงใจภักดี (สง่า ฉัตรภูติ)

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครประเภท ๒

๑. พระยาอรรดการิณิพนธ์ (สิทธิ จุณณานนท์)
๒. พระยาศรีวิสารวาจา (เทียนเลี้ยง ฮุนตระกูล)
๓. นาวาเอก พระยาศราภย์พิพัฒน์ (เลื่อน ศราภย์วานิช)
๔. พันเอก กำนัน จำนงภูมิเวท
๕. พลโท จีระ วิชิตสงคราม

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครประเภท ๓

๑. พลโท ชิต มั่นศิลป์ สีนาคโยธารักษ์
๒. นายสุวิชัย พันธเศรษฐ์
๓. นายอินทร สิงหนเนตร
๔. พลเรือตรี เล็ก สุ่มิตร
๕. นายทองม้วน อัดถาวร

ผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครประเภท ๔

๑. นายหยุด แสงอุทัย
๒. นายโชติ คุ่มพันธ์ุ
๓. หม่อมราชวงศ์สมนชาติ สวัสดิ์กุล
๔. พันตรี หลวงสรสิทธิยานุกการ (สิทธิ แสงชูโต)
๕. ขุนประเสริฐศุภมาตรา (เจริญ จันทรสุมบรณ์)

การเปิดสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๑ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จมาทรงทำพิธีเปิดสภาร่างรัฐธรรมนูญ ณ พระที่นั่งอภิเศกคฤสถ์ ซึ่งใช้เป็นที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

LI RT

ประธาน รองประธาน และเลขาธิการ

เมื่อเสร็จพิธีเปิดสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว สภาได้ดำเนินการประชุมปรึกษา โดยมีพลโท พระยาเทพหัสดิน สมาชิกผู้มายุสูงสุดนั่งเป็นประธานชั่วคราว ที่ประชุมได้เลือก

เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ	เป็นประธาน
พระยาอรรณการีย์นิพนธ์	เป็นรองประธาน
นายหยุด แสงอุทัย	เป็นเลขานุการ

กรรมการ

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เลือกสมาชิกตั้งเป็นกรรมการ ดังต่อไปนี้

กรรมการจัตระเบียบวาระ

๑. พระยาอรรณการีย์นิพนธ์
๒. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๓. นายหยุด แสงอุทัย
๔. หลวงประกอบนิติสาร
๕. พระยาเทพวิฑูร

กรรมการคณะนี้ได้เลือกพระยาเทพวิฑูร เป็นประธาน และ นายหยุด แสงอุทัยเป็นเลขานุการ

กรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ

๑. พระยาศรีวิสารวาจา
๒. พระยาอรรณการีย์นิพนธ์
๓. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ
๔. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
๕. พระยาเทพวิฑูร

๖. นายหยุด แสงอุทัย
 ๗. หลวงประกอบนิติสาร
 ๘. นายสุวิชัย พันธุ์เศรษฐี
 ๙. นายเพียร ราชธรรมนิเทศ
- กรรมการคณะนี้ได้เลือกเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดี เป็นประธาน นายหยุด เป็นเลขานุการ

กรรมการรับฟังความเห็นประชาชน

๑. นายโชติ คุ่มพันธ์ุ
๒. พระชัยปัญญา
๓. พันเอก ก้าน จำนงภูมิเวท
๔. นายชวลิต อภัยวงศ์
๕. นาวาเอก พระยาศราภักย์พิพัฒ
๖. พระยาอรรถพิทยศาส
๗. ร้อยโท สมพันธ์ ชันชะขวนะ
๘. นายหลุย คีรีวัต
๙. หม่อมราชวงศ์สุนนชาติ สวัสดิ์กุล

กรรมการคณะนี้ได้เลือกพระยาอรรถพิทยศาส เป็นประธาน และ
ราชวงศ์สุนนชาติ สวัสดิ์กุล เป็นเลขานุการ

กรรมการตรวจรายงานการประชุม

๑. นายเกษม บุญศรี
๒. ขุนคงฤทธิศึกษากร

๖. ขุนประเสริฐสุภุมাত্রา
๗. นายเกษม ตำรงบุตร
๘. นายอินทร สิงหนเนตร
๙. นาวาเอก พระยาศรารักษ์พิพัฒน์
๑๐. นายจิงใจภักดิ์

กรรมการการคณะนี้ได้เลือกนายเกษม บุญศรี เป็นประธาน และขุนคงฤทธิ
เกร เป็นเลขานุการ

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้มีการประชุมปรึกษา รวม ๘๑ ครั้ง การร่างรัฐธรรมนูญ
นี้เสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๙๑^(๑)

ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม
๒๔๙๑ เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้แถลงต่อที่
สภาว่า

เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) ท่านผู้เป็น
แทน

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) บัญญัติให้สมาชิก
ร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้ามาชี้แจงในที่ประชุมร่วมกัน ของรัฐสภาในการพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญนี้ ข้าพเจ้าในฐานะประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญจึงขอถือโอกาสชี้แจงดังต่อไปนี้

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เปิดการประชุมปรึกษาเริ่มแต่วันที่ ๑๒ กรกฎาคม
๒๔๙๑ เป็นต้นมาจนถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๙๑ โดยมีการประชุมปรึกษารวม ๘๑
๕๕ ครั้งเป็นการเปิดเผย ประชาชนเข้าฟังได้ และได้ร่างแล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน
ที่รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) กำหนดไว้ ต่อไปนี้เป็นหน้าที่ของรัฐสภาที่จะพิจารณา
ศาลงมติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น ความสำเร็จของร่างรัฐ-

LI RT

ถวายเพื่อพระราชทานให้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ถ้ารัฐสภา
ลงมติให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และพระมหากษัตริย์ทรงเห็นชอบด้วย ก็จะได้พระราช-
ทานให้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวรแทนรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) สืบไป

ท่านผู้เป็นประธาน สภาร่างรัฐธรรมนูญย่อมตระหนักในหน้าที่เป็นอันดีว่า
การร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้นเป็นการยากยิ่ง เพราะไม่ใช่ร่างสำหรับคนเพียงร้อยหรือ
สองร้อยคนแต่ร่างเพื่อเป็นหลักปกครองประเทศอันมีพลเมืองถึงสิบล้านคน จึงต้องยึด
หลักสำคัญเพื่อประเทศชาติและประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ ยิ่งกว่าของเอกชนหรือ
คณะบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น การเป็นดังนี้หวังให้สביใจทุกคนหรือทุกคณะยอมทำไม่ได้
อยู่เอง ขอท่านสมาชิกผู้เกียรติโปรดใช้วิจารณญาณวินิจฉัยโดยถ่องแท้ และคำนึงถึง
ประโยชน์ของปวงชนทั้งสิบล้าน ซึ่งท่านในฐานะเป็นผู้แทนจะต้องใช้โชคชะตาของ
ร่างรัฐธรรมนูญแทนปวงชนเหล่านั้น การตัดสินใจของท่านจึงเป็นการสำคัญยิ่ง

ในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ตรวจพิจารณาบทรัฐธรรมนูญ
ฉบับ ๒๔๗๕ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย สถาปนาระบอบการปกครองประชาธิปไตยขึ้นไว้เป็น
ครั้งแรกในประเทศไทย สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ยึดถือรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นหลัก ตลอด
ทั้งได้พิจารณาบทรัฐธรรมนูญที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อ ๆ มาจนถึงฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
เมื่อเห็นว่าบทมาตราใดยังใช้ได้ ก็ได้นำมาประมวลไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และโดยที่เหตุ-
การณ์บ้านเมืองทั้งภายในและภายนอกได้เปลี่ยนแปลงไปหลายสถาน แม้นานาประเทศ
ที่มีรัฐธรรมนูญใช้มานานแล้ว ก็ยังได้ตัดแปลงให้เหมาะสมกับกาลสมัย สภาร่างรัฐม-
นูญจึงได้ค้นคว้าพิจารณารัฐธรรมนูญของนานาประเทศ ตลอดจนได้สดับตรับฟังความคิด
เห็นของประชาชนประกอบด้วย ท่านสมาชิกผู้เกียรติทั้งหลายย่อมเห็นอยู่แล้วว่า ส่วน
มากของบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญนี้คือบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับเดิมนั่นเอง แต่
นำมาประมวลไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ เพราะเป็นบทที่ได้ใช้มาด้วยดีตลอดเวลาสิบหกปี
ส่วนบทบัญญัติที่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้างก็ดี ที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมตามกาล
สมัยก็มีสาระสำคัญที่พึงยกขึ้นกล่าวโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

เรื่องนี้เป็นสาระสำคัญ ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้เป็นหลักประกันอันมั่นคงแก่ปวงชนชาวไทย

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๕ และฉบับต่อ ๆ มา ได้กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ว่า ภายใต้บังคับบทแห่งกฎหมาย บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย ในการพูด การเขียน การโฆษณา ตั้งขึ้นเป็นต้น บทบัญญัติเช่นนี้แม้จะได้ใช้คำว่า “มีเสรีภาพบริบูรณ์” ก็จริงอยู่ แต่เมื่อมีคำว่า “ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย” กำกับอยู่ฉะนั้นแล้ว จะออกกฎหมายบั่นรอนเสรีภาพลงเพียงใดก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นการเหมาะสมกับสถานการณ์ในสมัยนั้น สภาร่างรัฐธรรมนูญได้คำนึงถึงปัญหาเป็นพิเศษ และเมื่อได้พิจารณาถึงภาวะการณ์ในประเทศ และเทียบเคียงรัฐธรรมนูญของนานาประเทศประกอบด้วยแล้ว ก็เห็นว่า เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะให้หลักประกันอันแท้จริงแก่ชนชาวไทยโดยบัญญัติไว้ให้ประจักษ์แจ้งว่าชนชาวไทยมีสิทธิและเสรีภาพประการใด และสิทธิเสรีภาพเช่นว่านั้นจะจำกัดได้โดยบทกฎหมายเฉพาะในกรณีใด นอกเหนือไปจากนั้นแล้วจะมีการบั่นรอนหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพหาได้ไม่

ในส่วนเสรีภาพที่เกี่ยวข้องแก่ร่างกาย ได้มีบทบัญญัติไว้ว่าการจับกุม คุมขังตัวบุคคลจะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่แม้กระนั้นเมื่อได้มีการจับกุมบุคคลใด ผู้จับจะต้องแจ้งเหตุแห่งการจับและรายละเอียดตามสมควรให้ผู้ถูกจับทราบและถ้ามีการคุมขังตัวผู้ถูกจับไว้ ผู้ถูกคุมขังจะต้องได้รับสิทธิที่จะพบกับทนายความเพื่อปรึกษาหารือเป็นการเฉพาะตัวได้ นอกจากนี้ผู้ต้องคุมขังยังได้สิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมจากญาติมิตรตามสมควรอีกด้วย และการขอประกันก็จะต้องได้รับการพิจารณา กล่าวคือ ถ้าไม่มีเหตุตามสมควรที่กฎหมายได้บัญญัติขึ้นเป็นการจำเป็นจะต้องคุมขังไว้และผู้ประกันมีหลักประกันให้ตามสมควรแล้ว ก็จะต้องให้ประกันตัวไป หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “การห้ามเยี่ยมห้ามประกัน” ที่ได้ยื่นได้ฟังและทงเป็นความจริงที่ได้กระทำกันมานานนั้น เมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว วิธีการเช่นว่านั้นก็อันเลิกกันไป

นอกจากนั้น สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในส่วนนี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญยังได้นำหลักประกันอันสำคัญที่นานาอารยประเทศได้บัญญัติไว้มาประมวลลงในร่างรัฐธรรมนูญ

อนุญาตด้วย กล่าวคือ เมื่อได้มีการจับกุมคุมขังผู้ใด ผู้ถูกคุมขังเองก็ดี พนักงานอัยการซึ่ง
เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายของบ้านเมืองก็ดี หรือบุคคลใด ๆ เพื่อประโยชน์
ของผู้ถูกคุมขังก็ดี มีสิทธิที่จะไปร้องต่อศาลได้ว่าการคุมขังเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย
ขอให้ศาลปล่อยตัวไป ในกรณีเช่นนี้ถ้าผู้ร้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นเป็นเค้ามูลว่า การคุมขัง
น่าจะเป็นการมิชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลก็ต้องบังคับผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมา
ศาล และถ้าผู้คุมขังแสดงให้ศาลเห็นไม่ได้ว่า การคุมขังเป็นการที่ตนได้กระทำไปโดย
ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลก็ต้องปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที

ในเรื่องการเกณฑ์แรงงานนั้นจะกระทำมิได้ นอกจากในกรณีจำเป็นตามที่
กฎหมายบัญญัติซึ่งมีเพียงสองกรณี คือในกรณีที่ประเทศตกอยู่ในภาวะการรบหรือการ
สงคราม หรือมีประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือมีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์
ฉุกเฉินกรณีหนึ่ง อีกกรณีหนึ่งคือการเกณฑ์ให้มาช่วยกันขุดขุดภัยพิบัติสาธารณภัยอันมีมา
เป็นการฉุกเฉิน

ในส่วนที่เกี่ยวกับการพูด การเขียน การพิมพ์และการโฆษณา ซึ่งนับว่าเป็น
สิทธิเสรีภาพสำคัญของประชาชนพลเมืองแห่งประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
นั้นแล้ว ก็ได้มีบทบัญญัติไว้ให้เป็นการเหมาะสม กล่าวคือ ได้มีบทบัญญัติบังคับ
ไว้ว่า เสรีภาพของบุคคลเช่นว่านั้น ผู้ใดจะจำกัดมิได้ แม้แต่การตรากฎหมายก็จะตรา
ขึ้นจำกัดได้เฉพาะในกรณีจำเป็นเพียง ๔ กรณีเท่านั้นคือ (๑) เพื่อประโยชน์ในการ
คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลอื่น (๒) เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะคับขัน (๓) เพื่อรักษาความสงบ
เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และ (๔) เพื่อป้องกันความเสื่อมทรามทาง
จิตใจของยุวชน

ในส่วนที่เกี่ยวแก่หนังสือพิมพ์และการโฆษณา ก็ได้มีบทบัญญัติบังคับไว้ว่า
ในเวลาที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติไม่มีการรบการสงคราม หรือมีเหตุการณ์ต้องประกาศ
ใช้กฎอัยการศึก หรือมีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว การเซ็น
ชื่อหนังสือพิมพ์จะกระทำมิได้เลย และยิ่งกว่านั้นแม้ในเวลาที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่
ปกติด้วยมีเหตุการณ์ดังที่กล่าวมา การเซ็นชื่อจะกระทำได้ก็เฉพาะเมื่อมีบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายให้กระทำได้ กับทั้งยังได้บัญญัติบังคับไว้ต่อไปด้วยว่า กฎหมายที่จะตราขึ้นให้

ทำการเซ็นชื่อหนังสือพิมพ์ได้ในภาวะการณ์ที่ผิดปกตินั้น จะบัญญัติให้ทำการเซ็นชื่อ เพราะเหตุอื่นใดนอกจากเหตุ ๔ ประการที่ได้กล่าวมาแล้วด้วย อนึ่ง การปิดโรงพิมพ์ซึ่ง เป็นการตัดเสรีภาพการพิมพ์อย่างแรงนั้น ก็ได้บัญญัติไว้มิให้กระทำเป็นการเด็ดขาดที่ เดียว

แนวนโยบายแห่งรัฐ

ข้อนี้ ไม่มีในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ แต่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อช่วยรักษาไว้ซึ่งความต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอในการบริหารราชการ เพราะคณะรัฐมนตรีย่อมอยู่ในตำแหน่งด้วยความไว้วางใจของสภาผู้แทน สภาผู้แทนไม่ไว้วางใจเมื่อใด ก็พ้นจากตำแหน่งไป คณะรัฐมนตรีที่เข้ามาใหม่อาจดำเนินนโยบายใหม่โดยไม่ต่อเนื่อง กันเลยก็ได้ วิธีการเช่นนี้กล่าวตามปกติไม่มีข้อห้าม แต่อาจมีนโยบายที่สำคัญแก่รัฐ เช่นการศึกษาหรือการเกษตร ซึ่งควรทำต่อเนื่องกันจึงจะได้ผลดี ดังนั้นร่างรัฐธรรมนูญ นี้ โดยอนุโลมตามรัฐธรรมนูญของหลายประเทศได้วางนโยบายแห่งรัฐขึ้นไว้ เพื่อเป็น แนวทางให้คณะรัฐมนตรี ไม่ว่าคณะใดปฏิบัติงานต่อเนื่องกัน ให้ได้ผลดีที่สุดแก่ประ ชาชนเป็นส่วนรวม ในการกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐนี้ ได้เลือกเพื่อนำมาบัญญัติไว้ เฉพาะหลักใหญ่ ๆ ซึ่งเมื่อคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ก็มี ลักษณะที่จำเป็นต้องบัญญัติไว้เพื่อความผาสุกของประชาชนพลเมือง และเป็นหลักนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแต่ละคณะ ถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันในทางบริหารราช การแผ่นดินประการใด ก็ย่อมจะรับไปปฏิบัติได้ทุกคณะ ตัวอย่างเช่นมาตรา ๖๓ ซึ่ง กำหนดว่า

“รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวง ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้สถานศึกษาดำเนินกิจการของ ตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ”

LI RT

ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจะเห็นได้ว่าคณะรัฐมนตรีไม่ว่าคณะใด เข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน ก็ย่อมจะปฏิบัติได้ทั้งสิ้น ส่วนนโยบายอย่างอื่นในการ บริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีแต่ละคณะนั้น จะกำหนดขึ้นประการใด ก็ย่อม กระทำได้ดีสุดแต่ความจำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์ อนึ่งแนวนโยบายที่กำหนดไว้ เป็นแนวทางสำหรับให้รัฐพิจารณาไปในทางที่จะออกกฎหมายบังคับ หรือถือเป็นหลักใน การบริหารให้สอดคล้องกันไป และไม่ผูกมัดให้รัฐต้องดำเนินตามในทันทีทันใด ทั้งนี้ใน การกำลังเงินและสถานการณ์บ้านเมืองในขณะหนึ่ง ๆ บุคคลจะถือเป็นเหตุฟ้องร้องรัฐมิได้ แต่ถ้าวินิจฉัยไม่ให้นำพาเสียเลยในอันที่จะปฏิบัติตามแนวนโยบายนี้ โดยปราศจากเหตุผล อันสมควรแล้ว ทางรัฐสภาอาจจะยกขึ้นเป็นเหตุกำหนดหรือเรียกร้องตามวิถีทางแห่งรัฐ- ธรรมนูญ ขอให้ปฏิบัติได้ในโอกาสอันควร

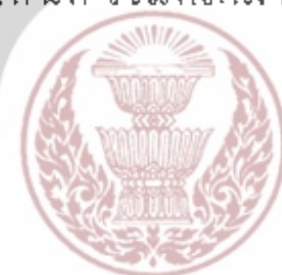
อำนาจนิติบัญญัติ

ร่างรัฐธรรมนูญนี้คงยึดถือตามหลักรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบันโดยมีสองสภา คือวุฒิสภาและสภาผู้แทน สมาชิกวุฒิสภานี้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งมีจำนวนจำกัด เพียง ๑๐๐ คน มีอายุ ๖ ปี แต่ในระยะเริ่มแรกก็ให้เปลี่ยนเวียนกันออกกึ่งหนึ่ง ซึ่งต้อง กระทำทุกกระยะสามปี ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนให้ราษฎรเลือกตั้งทั้งหมด มีจำนวนไม่จำกัด โดยถือเกณฑ์ราษฎรแสนห้าหมื่นคนต่อผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง เป็นอันเพิ่มขึ้นจากจำนวน สมาชิกตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ซึ่งถือเกณฑ์ราษฎรสองแสนคนต่อผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง และอาจเพิ่มจำนวนสมาชิกขึ้นอีกเมื่อพลเมืองเพิ่มขึ้นในกาลข้างหน้า อายุของสภาผู้แทน กำหนดสืบตามเดิม

อำนาจหน้าที่วุฒิสภามีการปรับปรุงบางประการ อาทิ

(๑) ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบันการให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีเมื่อเข้า บริหารราชการนั้น สมาชิกวุฒิสภามีส่วนร่วมด้วย แต่ตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของสภาผู้แทนที่จะให้ความไว้วางใจแต่ฝ่ายเดียว วุฒิสภาคงมีอำนาจแต่เพียงตั้งข้อ สักเกตเพื่อประกอบการพิจารณาของสภาผู้แทนเท่านั้น

(๒) ขยายเวลาที่กำหนดให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นหนึ่งเดือนและ สองเดือนแทนสิบห้าวันและหนึ่งเดือน เพราะเวลาที่กำหนดไว้แต่เดิมน้อยเกินไปไม่

เพียงพอแก่การพิจารณาเรื่องสำคัญ ๆ ให้ถึถ้วนได้ ในการยับยั้งของวุฒิสภานั้น ถ้าหาก
 ว่ามีการแก้ไขก็มีวิธีการใหม่เพื่อให้สภาทั้งสองมีทางปรองดองกัน คือให้สภาทั้งสองตั้ง
 กรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาข้อขัดแย้ง ถ้าสภาทั้งสองเห็นชอบด้วยตามข้อเสนอของ
 กรรมการร่วมกัน ก็ดำเนินการไปตามนั้นได้ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็
 ให้ยับยั้งไว้มีกำหนดเวลาหนึ่งปี เว้นแต่พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไม่ต้องรอเวลา
 ดังกล่าวนี้ ส่วนอำนาจของสภาผู้แทนที่จะยืนยันมติเดิม นอกจากที่ได้แก้ไขในเรื่องเวลา
 ดังกล่าวแล้ว คงไว้ตามเดิม กล่าวคือ อำนาจสุดท้ายคงอยู่กับสภาผู้แทนนั่นเอง

ข้อห้ามสมาชิกสภานิติบัญญัติ

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติข้อห้ามสำหรับสมาชิกไว้บางประการ ข้อนี้ได้
 พิจารณารัฐธรรมนูญของนานาประเทศประกอบกับเหตุการณ์ที่ได้เป็นมาแล้วในระยะ
 เวลาสิบหกปี เพื่อให้สมาชิกสภานิติบัญญัติมีอิสระเสรีสมกับที่มีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมฝ่าย
 บริหาร จึงห้ามมิให้รับประโยชน์หรือรับตำแหน่งอันมีประโยชน์ตอบแทนจากรัฐหรือ
 องค์กรที่อยู่ในอำนาจของรัฐไว้หลายประการ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาข้อนี้โดย
 ถึถ้วนแล้วเห็นว่า เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน สมาชิกไม่ควรเข้าไป
 เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหารโดยไม่จำเป็น เพื่อดำรงไว้ซึ่งอิสระเสรีในการใช้เสียงควบคุมคณะ
 รัฐมนตรีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกรัฐสภาที่มีได้เป็นฝ่ายบริหารเข้าดำเนิน
 การหรือมีส่วนในการบริหารราชการเสียเองแล้ว ก็ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองที่จะทำให้การ
 ควบคุมราชการบริหาร ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของสมาชิกหย่อนลง อันอาจเป็นผลให้ราชการ
 แผ่นดินเสียไป ไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์แห่งบทรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็น
 ผู้ควบคุมฝ่ายบริหาร แม้ราชฎที่ เป็นผู้เลือกตั้งก็ไม่มีโอกาสถอดถอนผู้แทนของตนได้
 ผลร้ายก็ตกอยู่กับรัฐและประชาชน เพื่อช่วยบรรเทาและแก้ไขตัดต้นเหตุในทางนี้ จึงได้
 พิจารณาอนุโลมจากรัฐธรรมนูญต่างประเทศมาร่างขึ้น แต่ดัดแปลงให้เพลากว่าบาง
 ประเทศ ซึ่งมีบทบังคับหนักกว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ตระหนักอยู่เหมือนกันว่า บท
 บัญญัติที่วางนี้อาจเป็นการตัดประโยชน์ของท่านสมาชิกหลายท่าน แต่ก็มั่นใจอยู่ว่าท่านจะ
 ได้พิจารณาบทบัญญัตินี้ด้วยใจอันกว้างขวางแห่งถึงถึงประโยชน์ของประชาชนทั้งประเทศ

เป็นที่ตั้ง และหวังในผลที่จะปรากฏแก่คนทั้งหลาย ว่ารัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญนี้ ทั้ง ๆ ที่การให้ความเห็นชอบนั้นเป็นการตัดรอนประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับอยู่แล้ว และจะได้รับหรืออาจได้รับ ไปไม่น้อยเลย

ความเกี่ยวข้องระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

เพื่อฝ่ายนิติบัญญัติจะได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารให้ ได้ผลแก่ส่วนรวมยิ่งขึ้น และปรับปรุงวิธีการเพื่อฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ได้ฟังความคิดเห็นของกันและกัน โดยกว้างขวาง ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติขึ้นใหม่ เป็นโอกาสให้สมาชิกแต่ละสภาขอเปิดอภิปรายทั่วไปในสภาที่ตนเป็นสมาชิก เพื่อให้ฝ่ายบริหารแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้อยู่ในทำนองการตั้งกระทู้ถามนั่นเอง ต่างกันแต่ว่า ในการตั้งกระทู้ถามนั้นสมาชิกผู้ตั้งกระทู้เท่านั้น มีสิทธิที่จะถามได้ และซักต่อไปได้เพียง ๓ ครั้ง แต่ในการเปิดอภิปรายทั่วไปนี้ นอกจากสมาชิกที่เข้าชื่อร้องขอแล้ว สมาชิกทุกคนมีสิทธิซักถามและอภิปรายได้ และจะถามซักกี่ครั้งก็ได้ ไม่จำกัด เว้นแต่จะซ้ำหรือต้องห้ามตามข้อบังคับซึ่งประธานไม่อนุญาต

การเปิดอภิปรายทั่วไปนี้เข้าทำนองอภิปรายทั่วไปที่มีอยู่ก่อน ต่างกันแต่ว่าสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ กล่าวคือ การเปิดอภิปรายชนิดนี้ไม่มีการลงมติไว้ใจหรือไม่ไว้ใจฝ่ายบริหาร เพราะวัตถุประสงค์ในที่นี้ เพื่อให้ฝ่ายบริหารแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นอย่างเดียว ไม่ใช่เพื่อลงมติไม่ไว้ใจ ซึ่งอาจทำได้วิธีหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งตรงกับที่มีอยู่เดิม

อนึ่งเพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารได้ฟังความคิดเห็นของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารอาจร้องขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ อันนี้เหมือนกับ การเปิดอภิปรายทั่วไปดังกล่าวแล้ว แต่ฝ่ายบริหารเป็นผู้ร้องขอเอง และไม่มีการลงมติไว้ใจหรือไม่ไว้ใจ นอกจากนั้นได้เพิ่มเติมบทบัญญัติขึ้นใหม่ว่า ในระหว่างเวลาบริหารราชการภายหลังที่ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนแล้ว ถ้ามีพฤติการณ์อันสมควรฝ่ายบริหารจะขอให้สภาผู้แทนยืนยันความไว้วางใจอีกก็อาจทำได้

พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

เรื่องนี้ได้ยึดถือหลักตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ และได้ยกบทรัฐธรรมนูญเดิมมาประมวลไว้ในข้อสำคัญ กล่าวคือ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

อนึ่งบรรดาบทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งได้บัญญัติให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้น ก็โดยที่เห็นว่าเพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยอิสระ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นแทนปวงชน ถ้าจะให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับสนอง ก็อาจมีเสียดังว่า คณะรัฐมนตรีซึ่งอาจเป็นพรรคการเมืองฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งที่มีอำนาจอยู่ในขณะหนึ่งเป็นผู้เลือกขืนถวายเป็น และพระมหากษัตริย์จำต้องคล้อยตาม จึงได้บัญญัติให้ประธานองคมนตรี ผู้ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัพรรคการเมืองใด ๆ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ตามรัฐธรรมนูญที่ใช้ก่อนมีรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กว้างขวางยิ่งกว่าองคมนตรีตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ สภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรเปลี่ยนอภิรัฐมนตรีเป็นองคมนตรี ให้คงมีหน้าที่เฉพาะเป็นผู้ถวายคำปรึกษาในส่วนพระองค์เท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้พระมหากษัตริย์ย่อมทรงตั้งและถอดถอนโดยพระราชอัชฌาศัยได้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระองค์โดยเฉพาะ

การแต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์ ให้เป็นไปโดยพระราชอัชฌาศัย เพราะเป็นกิจการภายในพระราชสำนักโดยแท้ และในรัฐธรรมนูญของต่างประเทศก็มีบทบัญญัติเช่นนี้เหมือนกัน

ในเรื่องที่จะให้ราษฎรออกเสียงเป็นประชามตินั้น ย่อมจำกัดอยู่เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญในอนาคตกาล ซึ่งถ้าทรงพระราชดำริเห็นว่ากระทบถึงประโยชน์

ได้เสียสำคัญของประเทศหรือประชาชน อันเป็นการสมควรให้ประชาชนได้วินิจฉัยแล้ว
 ย่อมทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะตราพระราชกฤษฎีกาให้ขอประชามติได้ ข้อนั้นมิได้ผูก
 มัด สิ้นสุดแล้วแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควรเป็นสถานใด ในเรื่องแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 นั้น ตามรัฐธรรมนูญของบางประเทศให้ขอประชามติได้เหมือนกัน หากจะทรงใช้วิธี
 การเช่นนั้นก็ไม่ใช่ขัดกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งรับกันว่าอำนาจอธิปไตยย่อมมาจาก
 ปวงชนชาวไทยดังนี้

ข้าพเจ้าขอยุติการชี้แจงไว้เพียงนี้ก่อน แม้ท่านผู้ใดยังข้องใจสงสัย จะซักถาม
 ประการใด ก็ยินดีที่จะชี้แจงต่อไป.

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ

เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
 ตรารัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ ขึ้นใช้แทนรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๐
 ซึ่งมีสาระสำคัญแตกต่างกับรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว ๆ มาบางข้อ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

๑. พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานองคมนตรี
 คนหนึ่ง และองคมนตรีอีกไม่มากกว่าแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรี มีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจ
 ทั้งปวง ที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ

องคมนตรี ต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมือง
 อื่น สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
 และต้องไม่สังกัดในพรรคการเมืองใด ๆ

เป็นอันว่า รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ ยุบคณะอภิรัฐมนตรี

๒. รัฐธรรมนูญระบุแนวนโยบายของรัฐไว้ อาทิเช่น

รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็น
 สำหรับรักษาเอกราช รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา อบรม

รัฐพึงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติ แต่ต้องไม่กระทำโดยวิธีการอันเป็น
 การบังคับจิตใจบุคคล

LI RT

รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มพูนผลิตผลทั้งในทาง ปริมาณและคุณภาพ และพึงสนับสนุนการสหกรณ์เพื่อผลเช่นว่านั้นด้วย

รัฐพึงสนับสนุนการค้าและการประกอบการผลิตของเอกชน ทั้งในเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ฯลฯ

๓. สมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) คง เป็นสมาชิกวุฒิสภามาตรฐมนุญที่มีกำหนดเวลาหกปี และกำหนดเวลาแห่งสมาชิกภาพ ให้นับแต่วันที่ได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกชุนั้น

๔. สมาชิกสภาผู้แทนซึ่งได้รับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) คง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนตามรัฐธรรมนูญที่มีกำหนดเวลาคราวละ ๔ ปี และอายุของสภาให้ นับแต่วันเลือกตั้งทั่วไปซึ่งสมาชิกชุนั้นได้รับเลือกตั้ง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนที่เพิ่มขึ้น ให้ดำเนินการเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด เวลาเก้าสิบวัน

๕. คณะตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้ ประกอบด้วยประ ธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทน ประธานศาลฎีกา อธิบดีศาลอุทธรณ์ อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีกสี่คนซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงวุฒิในทางกฎหมาย ประธานวุฒิสภาเป็น ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีหน้าที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ เช่นสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนไม่น้อยกว่าห้าคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานสภาที่ตนเป็นสมาชิก ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกแห่งสภานั้นคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง จะต้องส่งคำร้องนั้นไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด (๕๐)